

Monitor Sociaal domein 2021

Samenvatting

De monitor sociaal domein biedt inzicht in de belangrijkste trends en ontwikkelingen over de hele breedte van het sociaal domein. De informatie wordt gepresenteerd aan de hand van 9 thema's die aansluiten bij de bestuurlijke ambities en prioriteiten van de gemeente.

Deze monitor verschijnt ruim een jaar na het begin van de coronacrisis in maart 2020. Voor veel indicatoren zijn er inmiddels metingen van vóór en tijdens de crisis. In sommige gevallen is er een trendbreuk te zien. Deze kan het gevolg zijn van de coronacrisis, maar ook andere factoren kunnen van invloed zijn.

Iedereen doet mee/participatie

's-Hertogenbosch wil een gastvrije en inclusieve gemeente zijn waarin iedereen kan deelnemen aan de samenleving. En waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Niet voor iedereen is het even eenvoudig om aan de samenleving deel te nemen, bijvoorbeeld door werkloosheid, eenzaamheidsgevoelens, armoede of een beperking. Voor hen biedt de gemeente waar nodig extra ondersteuning.

Door de corona maatregelen werden **sociale contacten** in 2020 ineens minder vanzelfsprekend en kregen deze een ander karakter. Gevoelens van eenzaamheid namen voor sommige inwoners toe. Zo gaven 4 op de 10 inwoners begin 2021 aan dat zij zich eenzamer voelden dan vóór de coronacrisis. Het gaat met name om jongeren, alleenstaanden en eenoudergezinnen. Ondanks de corona maatregelen stonden in 2020 veel inwoners voor elkaar klaar. Ruim 4 op de 10 inwoners boden in 2020 **hulp aan kwetsbaren** in de buurt, zoals boodschappen doen of gezelschap houden. Een derde van hen is sinds de corona maatregelen meer hulp gaan bieden. Het aandeel **mantelzorgers** is al jaren vrij stabiel. In 2020 is dat 21%. De meeste mantelzorgers (62%) kunnen de zorg goed combineren met andere dagelijkse bezigheden. Voor degenen die meer dan 8 uur per week

mantelzorg geven geldt dit in mindere mate (44%). Er zijn nauwelijks inwoners die vanwege de corona maatregelen zijn gestopt met mantelzorg. Wel veranderde er voor de helft van de mantelzorgers iets in de zorg die zij gaven. Zo zijn 3 op de 10 mantelzorgers sinds de corona maatregelen meer mantelzorg gaan geven, 13% geeft juist minder mantelzorg en 2% kreeg andere zorgtaken. Het aandeel **vrijwilligers** is tussen 2016 en 2020 afgenomen van 39% naar 35%. In 2020 geeft 2% aan dat zij vanwege de corona maatregelen zijn gestopt met vrijwilligerswerk. Daarnaast zijn zo'n 4 op de 10 vrijwilligers minder vrijwilligerswerk gaan doen en zo'n 1 op de 10 juist meer. De meeste vrijwilligers zijn tevreden over de ondersteuning (68%) en waardering (86%) die zij krijgen. 4% heeft behoefte aan (extra) ondersteuning.

Op het gebied van werk en werkloosheid is een duidelijke trendbreuk te zien vanaf het begin van de coronacrisis. Het aantal **werkzoekenden** zonder dienstverband en het aantal WW-uitkeringen nam in 2020 toe. Ook het aantal **bijstandsuitkeringen** nam toe, met name onder jongeren tot 27 jaar. Binnen de **Participatiewet** heeft de gemeente diverse mogelijkheden om inwoners te helpen bij het vinden van werk of op een andere manier te participeren in de samenleving. Het aantal inwoners dat aan de slag is met behulp van een loonkostensubsidie of via beschut werk nam de laatste jaren toe. Ook zijn er t/m eind 2020 in de regio Noordoost Brabant 6.733 extra banen gerealiseerd voor mensen met een arbeidsbeperking. De doelstelling van 5.000 extra banen tot 2026 is daarmee al ruimschoots behaald. In 2020 is door het Rijk de **Tozo** opgezet, de tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers. De Tozo is er voor financiële ondersteuning tijdens de coronacrisis. In totaal heeft de gemeente t/m maart 2021 ruim 4.700 verstrekkingen gedaan voor Tozo.

Volgens de voorlopige cijfers is het aandeel huishoudens met een laag inkomen in 2019 afgenomen tot 7,9%. Het aandeel met een langdurig laag inkomen nam juist licht toe tot 3,6%. Het is nog moeilijk te zeggen wat het effect van de coronacrisis is op **armoede**. Ondanks de

coronacrisis waren er in 2020 en begin 2021 minder inwoners die aangaven dat hun huishouden moeite had met rondkomen dan in 2018. Ook het aandeel huishoudens met **schulden** daalde licht tot 18% in 2021. De coronacrisis heeft zowel positieve als negatieve effecten op schulden. Bij 11% van de respondenten met schulden zijn deze tijdens de coronacrisis toegenomen, bij 25% namen deze juist af. Het totaal aantal klanten schulddienstverlening is de afgelopen jaren vrij stabiel en ligt rond de 2.000. Er is in 2020 ingezet op het realiseren van kortere doorlooptijden en duurzame uitstroom. Tegelijkertijd nam in 2020 het aantal nieuwe klanten toe met zo'n 15%. Bij de inwoners die zich meldden bij Eerste Hulp Bij Geldzaken (EHBG) was vaker sprake van problematische schulden. Dit leidde tot meer doorverwijzingen naar schulddienstverlening. EHBG is in 2019 gestart om de toegang tot financiële dienstverlening voor inwoners met (dreigende) financiële problemen makkelijker en laagdrempeliger te maken.

De gemeente wil dat iedereen mee kan doen, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, talenten of beperkingen. Ruim de helft van de inwoners vindt dat in hun buurt **mensen met verschillende achtergronden**, zoals taal, religie of gewoontes, prettig met elkaar omgaan. Zo'n 1 op de 10 vindt dat niet. In 2020 voelde 9% van de inwoners zich wel eens gediscrimineerd. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Mensen voelen zich vooral gediscrimineerd op basis van nationaliteit, ras/huidskleur en leeftijd. Discriminatie vanwege leeftijd of godsdienst/levensovertuiging wordt in 2020 vaker genoemd dan in 2018. Discriminatie komt vooral voor in de eigen woonomgeving.

In 2020 gaf 6% van de inwoners aan dat zij in de afgelopen twee jaar slachtoffer of getuige waren van **huiselijk geweld**. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Ruim de helft meldde het voorval bij een instantie, met name bij de politie en Veilig Thuis. Zo'n 7 op de 10 inwoners kennen Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. De bekendheid is de afgelopen jaren toegenomen. In 2020 werden meer adviezen gevraagd aan Veilig

Thuis dan in 2019 en het aandeel adviezen en meldingen door burgers nam toe. Eind 2020 gaf 7% aan dat zij in de afgelopen 2 jaar een vermoeden hadden van huiselijk geweld. Van hen gaf 15% aan dat zij sinds de corona maatregelen vaker een dergelijk vermoeden hadden.

Positieve gezondheid

De gemeente 's-Hertogenbosch gaat bij de uitvoering van haar zorgen ondersteuningstaken uit van positieve gezondheid. Door te kijken naar wat mensen kunnen, in plaats van wat zij niet (meer) kunnen. De gemeente wil dat inwoners die te maken krijgen met zorg zoveel mogelijk perspectief houden in hun leven.

In 2020 vindt zo'n driekwart van de volwassenen de **eigen gezondheid** '(zeer) goed', 8% vindt deze 'matig' of 'slecht'. Het aandeel dat in het dagelijks leven (ernstig) beperkt wordt door hun gezondheid (8%) is niet veranderd ten opzichte van 2018. Onder 65-plussers is dit afgenomen van 18% naar 14%. De meeste 65-plussers zijn tevreden over hun woning en woonomgeving. Als hun gezondheid achteruitgaat, wil 78% zo lang mogelijk in hun huidige woning blijven wonen. Bij bijna de helft is dan wel eerst een aanpassing aan de woning nodig. Tussen 2016 en 2020 nam het aantal **Wmo woonvoorzieningen** met 65% toe tot 1.440. Binnen de Wmo was er daarnaast ook voor andere hulpmiddelen en voor hulp bij het huishouden een relatief grote toename. In 2020 maken in totaal ruim 10.000 inwoners gebruik van de Wmo. Ook het gebruik van Wmo **beschermd wonen** voor mensen met psychische of psychosociale problematiek nam de laatste jaren toe. We zien hierbij een verschuiving naar meer extramurale voorzieningen. Het aantal incidenten van overlast door **personen met verward gedrag** steeg tussen 2019 en 2020 van 5,2 naar 7 incidenten per 1.000 inwoners. De jaren daarvoor was het redelijk stabiel. Met name in het eerste half jaar van de coronacrisis (maart t/m augustus 2020) waren er meer incidenten, vanaf september is dit weer redelijk vergelijkbaar met dezelfde maanden in 2019.

Eind 2020 voldoet bijna de helft van de volwassenen aan de beweegrichtlijnen. Ruim 4 op de 10 hebben **overgewicht**. Dat is niet veranderd ten opzichte van 2018. 50-plussers hebben naar verhouding vaker overgewicht. En volwassenen met overgewicht voldoen minder vaak aan de beweegrichtlijnen dan volwassenen zonder overgewicht. Van de kinderen van 2-15 jaar had in 2020 14% overgewicht. Dat is meer dan voorgaande jaren (12%). In 2019 is het aandeel jongeren van 12-18 jaar dat dagelijks rookt afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Bijna een kwart van de 16-18 jarigen heeft wel eens **drugs** gebruikt.

Talentontwikkeling

De gemeente vindt goed onderwijs één van de basisvoorwaarden om zo goed mogelijk deel te kunnen nemen aan de samenleving. Binnen ieder opleidingsniveau moeten inwoners de vaardigheden leren om hun talenten optimaal te gebruiken en te (blijven) ontwikkelen. Dit geeft hen meer kansen, binnen en buiten het werkzame leven.

Om kinderen een goede start van hun schoolloopbaan te geven zijn er **voorschoolse voorzieningen**. Zo'n 9 op de 10 peuters gaan naar een voorschoolse voorziening, via de reguliere kinderopvang of een peuterarrangement. Het gebruik van peuterarrangementen nam de laatste jaren af. In 2020 maakte 34% van de peuters hier gebruik van. In 2020-2021 gaan in totaal ruim 900 kinderen uit 's-Hertogenbosch naar (voortgezet) **speciaal onderwijs** of speciaal basisonderwijs. Dat is iets minder dan voorgaande jaren. Het aantal leerlingen op (voortgezet) speciaal onderwijs nam wel licht toe. Het speciaal basisonderwijs is de laatste jaren afgebouwd.

Het aandeel **onderadvies** voor voortgezet onderwijs nam de laatste jaren toe, zowel landelijk als in 's-Hertogenbosch. De uitslag van de eindtoets in groep 8 is dan hoger dan het eerder afgegeven schooladvies door de leerkracht. Eventueel kan het advies naar boven

worden bijgesteld, maar meestal gebeurt dat niet. Zowel landelijk als in 's-Hertogenbosch wordt van alle onderadviezen ongeveer een kwart bijgesteld. Het CBS constateert dat de **schooladviezen** in 2019-2020 landelijk lager uitvielen dan voorgaande jaren. Omdat in dat schooljaar de eindtoets vanwege corona maatregelen verviel, was het eerste schooladvies meteen het definitieve advies. Ook in 's-Hertogenbosch zien we dat de adviezen in dat schooljaar gemiddeld iets lager liggen dan andere jaren. Ook het aandeel **zittenblijvers** op middelbare scholen was in 2020 (3%) lager dan voorgaande jaren. Deze trendbreuk in het coronajaar zien we ook landelijk. Door de lockdown en scholensluiting konden er minder toetsen worden afgenomen. Veel middelbare scholen hebben daarom de overgangsnormen versoepeld en een advies over zittenblijven is vaker bepaald in overleg met ouders en leerlingen. In 2019-2020 waren er 231 nieuwe **voortijdig schoolverlaters**, dat is 2,12% van het aandeel leerlingen. Het aandeel voortijdig schoolverlaters is de laatste jaren licht gedaald.

De ontwikkeling van een kind vindt voor een groot deel op school plaats. Maar ook allerlei factoren in de omgeving hebben een belangrijke invloed. Eén daarvan is de **opvoeding** en de steun die ouders daarbij krijgen. De meeste ouders geven aan dat zij bij hun sociaal netwerk terecht kunnen met opvoedvragen. Dit aandeel neemt wel af met de leeftijd van het kind. Tegelijkertijd nemen de zorgen die ouders ervaren over hun kind toe met de leeftijd van het kind.

Soms hebben kinderen of ouders extra hulp of ondersteuning nodig bij het opgroeien of de opvoeding. Dit wordt geboden via de Jeugdwet. Het aandeel jeugdigen dat gebruik maakt van **jeugdhulp** is in 2020 afgenomen, na een jarenlange toename. Deze ontwikkeling zien we ook landelijk. In 2020 maakten in 's-Hertogenbosch zo'n 3.265 jeugdigen gebruik van jeugdhulp. Het aandeel jeugdhulp met verblijf nam in 's-Hertogenbosch wel toe en ligt in 2020 hoger dan landelijk.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2	7. Werk en inkomen	33
1. Inleiding.....	6	7.1 Werk	33
2. Gezondheid.....	7	7.2 Participatiewet	34
2.1 Ervaren gezondheid	7	8. Omgaan met elkaar.....	38
2.2 Bewegen en overgewicht	8	8.1 Hulp aan kwetsbaren.....	38
2.3 Roken, alcohol en drugs	9	8.2 Mensen met verschillende achtergronden	39
3. Opgroeien en talentontwikkeling	11	8.3 Acceptatie seksuele voorkeur	41
3.1 Voorschoolse voorzieningen.....	11	8.4 Discriminatie	41
3.2 Opvoeding	12	9. Sociale veiligheid	44
3.3 Onderwijs	13	9.1 Huiselijk geweld.....	44
4. Wonen en zorg.....	18	9.2 Veilig Thuis	46
4.1 Langer thuis wonen.....	18	10. Zorggebruik	47
4.2 Maatschappelijke opvang en beschermd wonen.....	19	10.1 Toegang tot hulp.....	47
5. Participatie en daginvulling	22	10.2 Basishulp	50
5.1 Informele hulp	22	10.3 Wachttijden	50
5.2 Eenzaamheid	22	10.4 Jeugdzorg.....	51
5.3 Mantelzorg.....	23	10.5 Wmo	53
5.4 Vrijwilligerswerk.....	25	11. Meer informatie	55
6. Armoede en schulden.....	28		
6.1 Laag inkomen.....	28		
6.2 Schulden	29		
6.3 Hulp bij geldzaken.....	30		

1. Inleiding

Doel van de monitor

In deze monitor vindt u informatie over de ontwikkelingen binnen het sociaal domein. De monitor biedt inzicht in de trends van de afgelopen 4 tot 6 jaar over de hele breedte van het sociale domein. Hoe ontwikkelt zich het aandeel vrijwilligers? Hoeveel inwoners voelen zich eenzaam? En hoeveel jongeren maken gebruik van jeugdhulp? Deze en andere informatie staat in deze monitor. De informatie wordt gepresenteerd aan de hand van 9 thema's die aansluiten bij de bestuurlijke ambities en prioriteiten van de gemeente.

Met de informatie in deze monitor kan de gemeente haar langere termijn ambities op het sociaal domein monitoren. Ook biedt het inzicht in eventuele nieuwe ontwikkelingen waar de gemeente met toekomstig beleid op in kan spelen.

Gebruikte bronnen

Voor de monitor zijn diverse bronnen gebruikt. Enerzijds zijn dat uitkomsten van enquêtes onder inwoners. Anderzijds gaat het om meer objectieve cijfers, bijvoorbeeld uit gemeentelijke registraties of externe bronnen zoals het CBS, DUO of de politie. In de monitor worden de meest recent beschikbare cijfers gepresenteerd. Veelal zijn dat cijfers van 2020, maar voor sommige indicatoren van 2019. Voor de meeste indicatoren zijn cijfers over meerdere jaren beschikbaar, zodat trends getoond kunnen worden. In sommige gevallen is een indicator voorgaande jaren anders gemeten, waardoor een goede vergelijking niet mogelijk is.

Invloed van coronacrisis op cijfers

Deze monitor verschijnt ruim een jaar na het begin van de coronacrisis in maart 2020. Voor veel indicatoren hebben we inmiddels metingen die zijn gehouden tijdens de coronacrisis. En kunnen we een vergelijking maken tussen de situatie vóór de crisis en tijdens de crisis.

In sommige gevallen zien we een trendbreuk optreden. Deze kan het gevolg zijn van de coronacrisis, maar dat hoeft niet per se. Ook andere factoren kunnen van invloed zijn. Bij de interpretatie van de cijfers en ontwikkelingen is het belangrijk om hier rekening mee te houden. We hebben aan inwoners ook vragen gesteld over de directe gevolgen van de corona maatregelen, bijvoorbeeld of zij zich sinds de corona maatregelen eenzamer zijn gaan voelen. Dit geeft wel inzicht in de directe effecten van de coronacrisis.

Relatie met andere monitors

De monitor sociaal domein geeft een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in het sociaal domein in de volle breedte. De monitor is vooral overkoepelend van aard. Meer verdiepende informatie is te vinden in andere monitors, zoals de monitor armoede en schulden en de zorgmonitor. Verwijzingen naar deze verdiepende monitors zijn in het laatste hoofdstuk van dit rapport opgenomen. Ook zijn de rapporten te vinden op www.s-hertogenbosch.nl/o&s.

2. Gezondheid

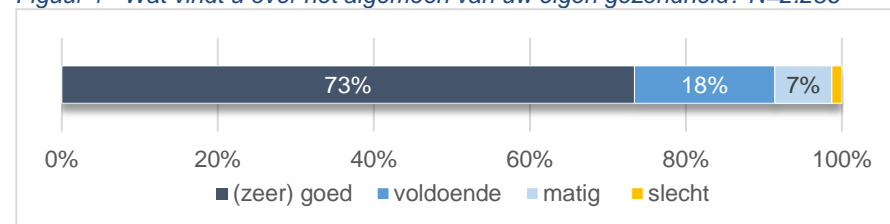
In 2020 vindt zo'n driekwart van de volwassenen de eigen gezondheid '(zeer) goed', 8% vindt deze 'matig' of 'slecht'. Bijna de helft voldoet aan de beweegrichtlijnen. Ruim 4 op de 10 hebben overgewicht. Onder kinderen van 2-15 jaar is dat 14%. Het aandeel kinderen met overgewicht is toegenomen. In 2019 is het aandeel jongeren van 12-18 jaar dat dagelijks rookt afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Bijna een kwart van de 16-18 jarigen heeft wel eens drugs gebruikt.

2.1 Ervaren gezondheid

Bijna driekwart vindt de eigen gezondheid (zeer) goed

De meeste volwassenen (73%) beoordelen hun eigen gezondheid als '(zeer) goed'. 18% vindt hun gezondheid 'voldoende' en 8% 'matig' of 'slecht'¹.

Figuur 1 Wat vindt u over het algemeen van uw eigen gezondheid? N=2.286

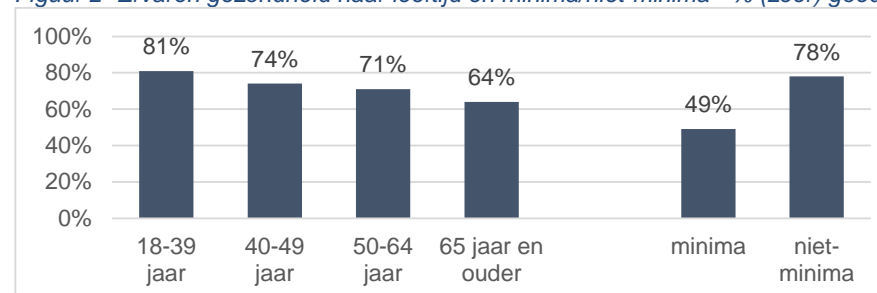

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

Alleenstaanden, 65-plussers, inwoners zonder startkwalificatie², minima en inwoners uit een eenoudergezinnen beoordelen hun gezondheid over het algemeen minder positief.

¹ Er is geen vergelijking mogelijk met voorgaande jaren, omdat toen andere categorieën zijn gebruikt.

Figuur 2 Ervaren gezondheid naar leeftijd en minima/niet-minima - % (zeer) goed

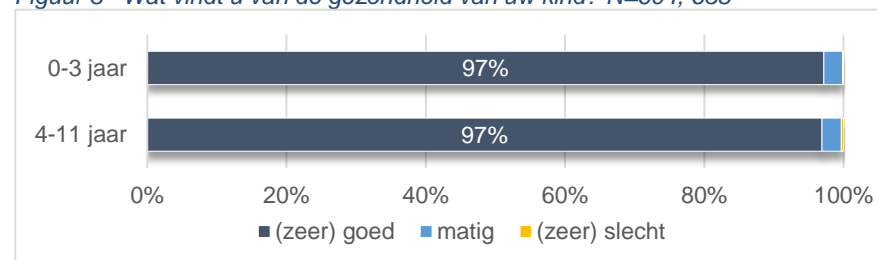

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

Meeste ouders beoordelen gezondheid kind als (zeer) goed

Volgens de meest recente cijfers uit 2019 beoordelen de meeste ouders van 0-11 jarigen (97%) de gezondheid van hun kind als '(zeer) goed'. Uit het jongerenonderzoek van de GGD van 2019 blijkt dat van de 12-18 jarigen 86% de eigen gezondheid als '(heel) goed' beoordeelt. Dat is vergelijkbaar met het cijfer van de regio Hart voor Brabant (87%).

Figuur 3 Wat vindt u van de gezondheid van uw kind? N=604; 638

Bron: enquête Kind en Opvoeding 2019

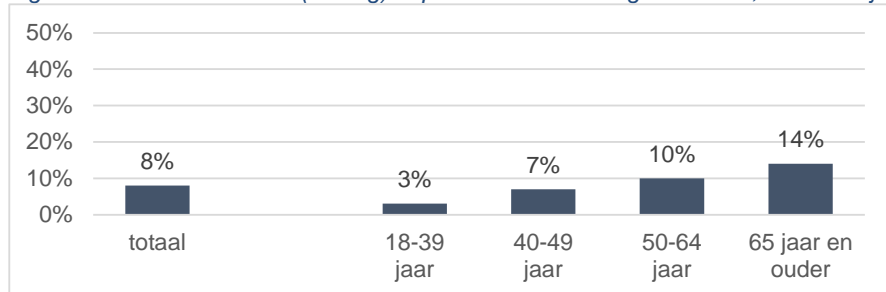
8% wordt in het dagelijks leven beperkt door de gezondheid

De meeste volwassenen (82%) worden in hun dagelijkse bezigheden niet of nauwelijks beperkt door hun gezondheid. 11% wordt licht

² Iemand met een startkwalificatie heeft een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

beperkt en 8% wordt (ernstig) beperkt. Zij hebben bijvoorbeeld moeite met fietsen, trappen lopen of huishoudelijk werk. Het aandeel dat (ernstig) beperkt wordt, is niet veranderd ten opzichte van 2018 (8%), maar is lager dan in 2016 (12%). Met name minima (22%), alleenstaanden (13%), inwoners zonder startkwalificatie (20%) en 65-plussers (14%) voelen zich beperkt door hun gezondheid. Onder 65-plussers is dit aandeel wel afgenomen vergeleken met 2018 (18%).

Figuur 4 Aandeel dat zich (ernstig) beperkt voelt door de gezondheid, naar leeftijd

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

2.2 Bewegen en overgewicht

Bijna de helft van de volwassenen voldoet aan de beweegrichtlijnen

Het Ministerie van VWS heeft op basis van advies van de Gezondheidsraad in 2017 nieuwe beweegrichtlijnen opgesteld. Volgens deze richtlijnen zouden volwassenen wekelijks ten minste twee en een half uur matig intensief moeten bewegen. Ook worden spier- en botversterkende activiteiten aanbevolen.

In 2020 voldoet 45% van de volwassenen aan de nieuwe beweegrichtlijnen. Omdat het meten van de beweegrichtlijnen nieuw is, kan geen vergelijking worden gemaakt met voorgaande jaren.

Daarvóór werd namelijk de Nederlandse norm van gezond bewegen gemeten.

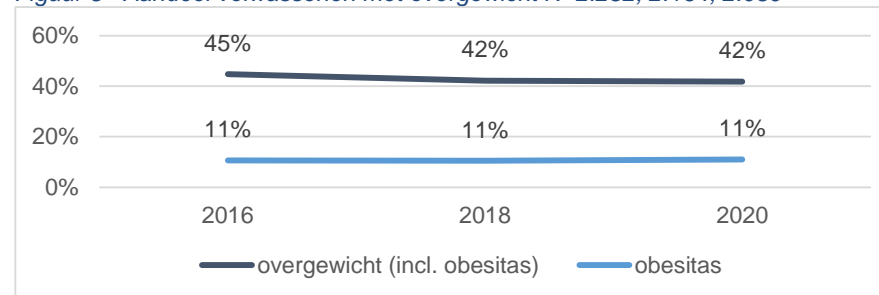
Kwart van de kinderen voldoet aan beweegnorm

Onder kinderen is de norm voor bewegen anders gemeten. Hier is gemeten hoeveel kinderen (zowel in de zomer als de winter) minstens 5 dagen per week minimaal 1 uur per dag matig intensief bewegen/sporten. Onder 4-18 jarigen was dat 24% in 2019.

Ruim 4 op de 10 volwassenen hebben overgewicht

In 2020 heeft 42% van de volwassenen overgewicht, waarvan 11% obesitas. Dit is niet veranderd ten opzichte van 2018. Inwoners in de leeftijd 50-64 jaar (49%) en 65-plussers (56%) hebben naar verhouding vaker overgewicht.

Figuur 5 Aandeel volwassenen met overgewicht N=2.252; 2.164; 2.089

Bron: enquête Sport en Welzijn

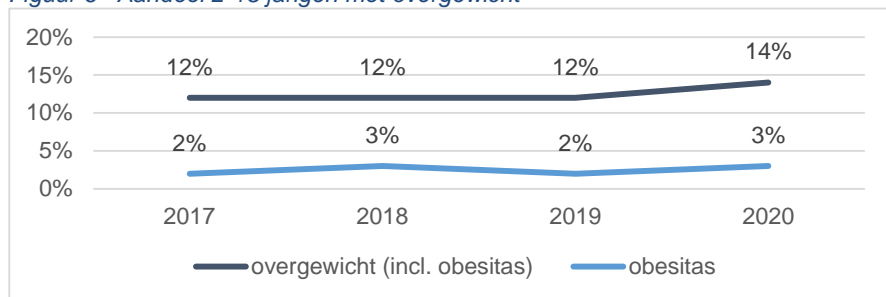
Relatie overgewicht en beweegrichtlijnen

Volwassenen met overgewicht voldoen minder vaak aan de beweegrichtlijnen. Van de volwassenen met overgewicht voldoet 39% hieraan, van degenen met obesitas is dat 31%. Van alle volwassenen voldoet 45% aan de beweegrichtlijnen.

Overgewicht onder kinderen is toegenomen in 2020

In 2020 had 14% van de 2-15 jarigen overgewicht, waarvan 3% obesitas. Het aandeel overgewicht is in 2020 hoger dan voorgaande jaren. Toen ging het om 12%. Deze toename zien we niet alleen in 's-Hertogenbosch, maar ook in de GGD-regio Hart voor Brabant.

Figuur 6 Aandeel 2-15 jarigen met overgewicht

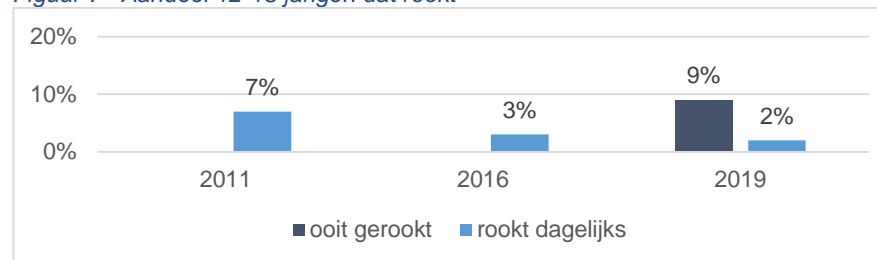
Bron: GGD, schatting op basis van metingen JGZ screening in 5 leeftijdsgroepen

2.3 Roken, alcohol en drugs

Afgelopen jaren steeds minder jongeren die dagelijks roken

In 2019 geeft zo'n 1 op de 10 jongeren van 12-18 jaar aan dat zij wel eens hebben gerookt. 2% rookt dagelijks. Dit aandeel is de laatste jaren afgenomen, in 2011 was dit nog 7%.

Figuur 7 Aandeel 12-18 jarigen dat rookt

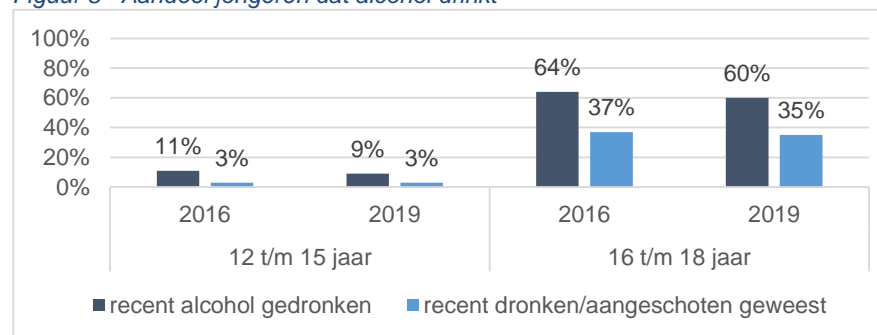

Bron: GGD Jongerenmonitor; 'ooit gerookt' is in 2019 voor het eerst gemeten

Alcoholgebruik onder jongeren weinig veranderd afgelopen jaren

In het jongerenonderzoek van de GGD van 2019 gaf 9% van de 12-15 jarigen aan dat zij in de 4 weken daarvoor alcohol hadden gedronken, van de 16-18 jarigen was dat 60%. Dit is weinig veranderd ten opzichte van 2016. Datzelfde geldt voor het aandeel 16-18 jarigen dat recent dronken/aangeschoten was. In 2019 ging het om 35%. Onder 12-15 jarigen was dit 3%.

Figuur 8 Aandeel jongeren dat alcohol drinkt

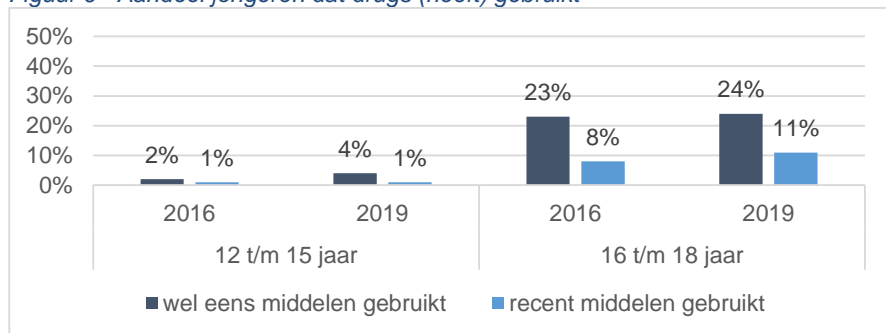

Bron: GGD Jongerenmonitor

Bijna kwart 16-18 jarigen heeft wel eens drugs gebruikt

Van de 12-15 jarigen geeft in 2019 vier procent aan dat zij wel eens drugs¹ hebben gebruikt, onder 16-18 jarigen is dat met 24% een stuk hoger. Zo'n 1 op de 10 heeft recent (afgelopen 4 weken) drugs gebruikt.

Figuur 9 Aandeel jongeren dat drugs (heeft) gebruikt

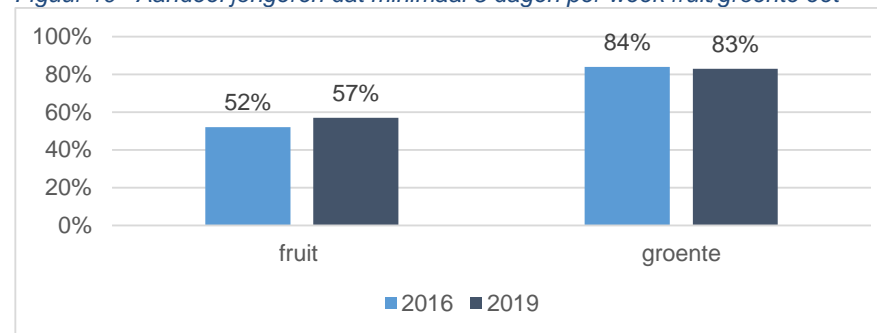

Bron: GGD Jongerenmonitor

Ruim de helft van de jongeren eet minimaal 5 dagen per week fruit

In 2019 gaf 83% van de jongeren van 12-18 jaar aan dat zij minimaal 5 dagen per week groente eten en 57% at minimaal 5 dagen per week fruit. Het aandeel jongeren dat regelmatig fruit eet is toegenomen ten opzichte van 2016 (52%).

Figuur 10 Aandeel jongeren dat minimaal 5 dagen per week fruit/groente eet

Bron: GGD Jongerenmonitor

¹ Wiet/hasj, lachgas, XTC, cocaïne, paddo's, amfetaminen, LSD, GHB en/of heroïne

3. Opgroeien en talentontwikkeling

Ouders kunnen veelal terecht bij hun sociaal netwerk als zij opvoedvragen hebben. Dit aandeel neemt wel af met de leeftijd van het kind. Tegelijkertijd nemen de zorgen die ouders ervaren over hun kind wel toe met de leeftijd van het kind. Zo'n 9 op de 10 peuters gaan naar een voorschoolse voorziening, via de reguliere kinderopvang of een peuterarrangement. Het gebruik van peuterarrangementen nam de laatste jaren af. In 2020 maakte 34% van de peuters hier gebruik van. In 2020-2021 gaan in totaal ruim 900 kinderen uit 's-Hertogenbosch naar (voortgezet) speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs. Dat is iets minder dan voorgaande jaren. Het aantal leerlingen op (voortgezet) speciaal onderwijs nam wel licht toe. In 2019-2020 waren er 231 voortijdig schoolverlaters. Dat is minder dan de jaren daarvoor.

3.1 Voorschoolse voorzieningen

Meeste peuters gaan naar een voorschoolse voorziening

In 2019 gingen ongeveer 9 op de 10 kinderen van 2,5 tot 4 jaar naar een voorschoolse voorziening, via de reguliere kinderopvang¹ of een peuterarrangement. Bijna driekwart maakte gebruik van opvang op basis van de kinderopvangtoeslag. 1 op de 5 kinderen met een (kans op) taalachterstand ontvingen via de jeugdgezondheidszorg een VVE-indicatie. Het aandeel peuters dat gebruik maakt van een voorschoolse voorziening is ten opzichte van 2015 weinig veranderd.

¹ Exclusief dagopvang via gastouder

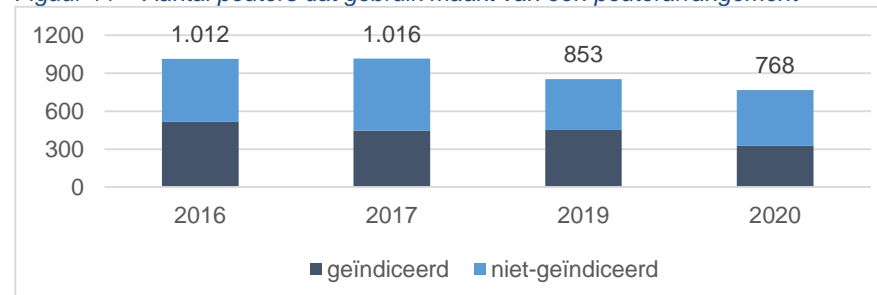
² Voor- en Vroegschoolse Educatie

Om kinderen een goede start van hun schoolloopbaan te geven zijn er **voorschoolse voorzieningen**. Dat zijn de kinderopvang en peuterarrangementen voor kinderen vanaf 2,5 jaar. Afhankelijk van de werksituatie en het inkomen ontvangen ouders hier kinderopvangtoeslag voor. Hebben zij hier geen recht op dan geldt voor het peuterarrangement een inkomensafhankelijke bijdrage. Voor lage inkomens is het peuterarrangement meestal gratis. Daarnaast krijgen peuters met (kans op) een taalachterstand via de jeugdgezondheidszorg een VVE²-indicatie waarmee zij gratis twee extra dagdelen deelnemen aan het peuterarrangement. Er is daarbij specifieke aandacht voor taalontwikkeling.

Gebruik peuterarrangementen laatste jaren afgenomen

In 2020 maakten 768 peuters gebruik van een peuterarrangement. We zien dit aantal de afgelopen jaren dalen. Ook het relatieve gebruik is gedaald. In 2020 maakte 34% van de peuters gebruik van een peuterarrangement, terwijl dit in 2019 nog 37% was. Van het totaal aantal peuterarrangementen is het aandeel zonder VVE-indicatie in 2020 toegenomen. Dit komt met name door een nieuwe werkwijze vanaf medio 2019. Tot die tijd was een aantal opvanglocaties aangewezen als VVE-locatie. Alle peuters die daar naartoe gingen werden geteld als VVE-arrangement. Vanaf medio 2019 komen peuters alleen voor een VVE-arrangement in aanmerking als ze een VVE-indicatie hebben.

Figuur 11 Aantal peuters dat gebruik maakt van een peuterarrangement

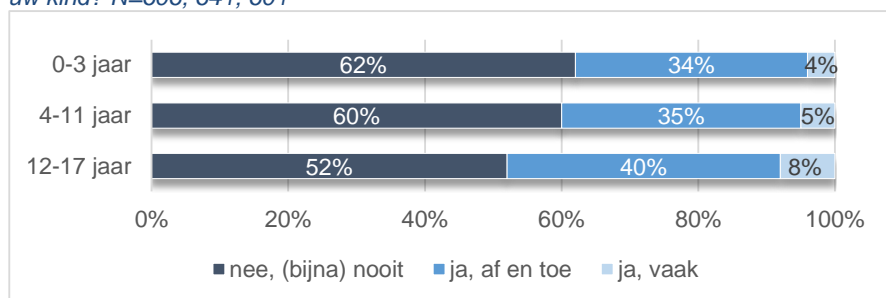
Bron: Compas

3.2 Opvoeding

Zorgen over kind nemen toe met de leeftijd van het kind

In het onderzoek Kind en Opvoeding van 2019 komt naar voren dat de meerderheid van de ouders zich (bijna) nooit zorgen maakt over het gedrag of de ontwikkeling van hun kind. Hoeveel zorgen ouders zich maken lijkt af te hangen van de leeftijd van hun kind. Van de ouders van 0-3 jarigen maakt 34% zich 'af en toe' zorgen en 4% 'vaak' zorgen. Van ouders van 4-11 jarigen maakt 5% zich 'vaak' zorgen van ouders van 12-17 jarigen is dat 8%.

Figuur 12 Maakt u zich wel eens zorgen over het gedrag of de ontwikkeling van uw kind? N=606; 641; 601

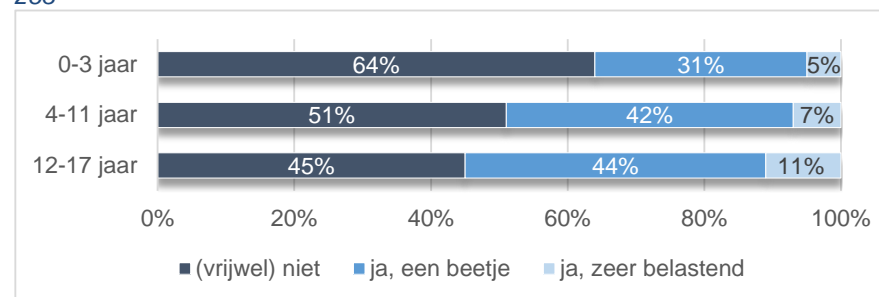

Bron: enquête Kind en Opvoeding 2019

Mate waarin zorgen 'zwaar' zijn neemt toe met leeftijd van kind

Hoe ouder het kind, hoe zwaarder de ouders hun zorgen vinden. Van de ouders van 0-3 jarigen die zich wel eens zorgen maken, vindt 5% deze zorgen zeer belastend, van ouders van 12-17 jarigen is dat 11%.

Figuur 13 Zijn de zorgen die u over uw kind heeft belastend voor u? N=228; 262; 283

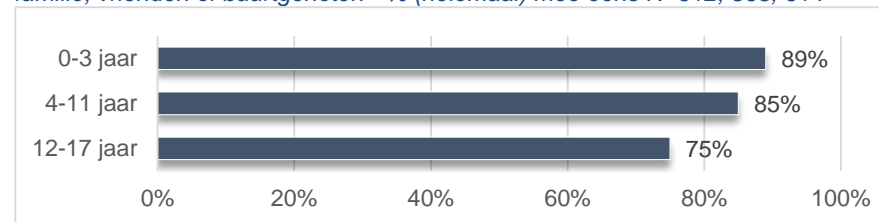

Bron: enquête Kind en Opvoeding 2019

Meeste ouders kunnen met vragen terecht bij hun sociaal netwerk

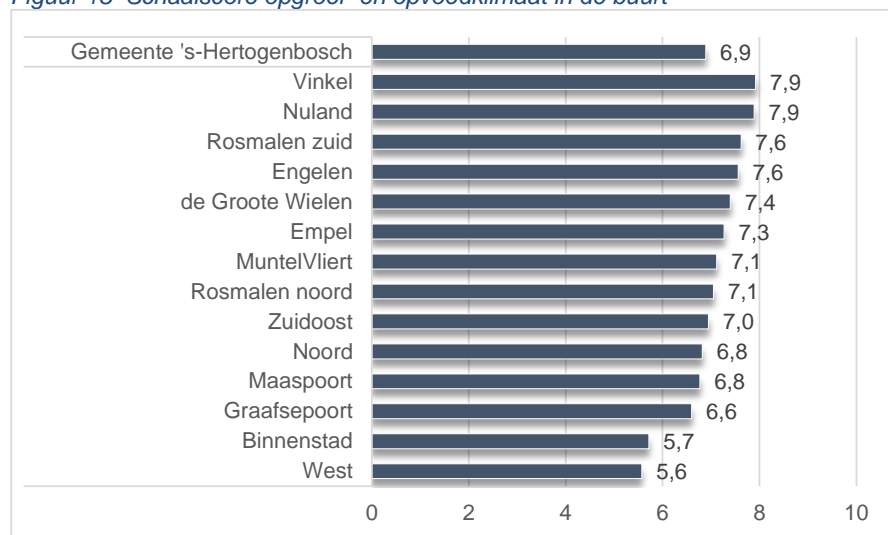
Ouders kunnen veelal terecht bij familie, vrienden of buurtgenoten als zij opvoedvragen hebben. Dit aandeel neemt wel af met de leeftijd van het kind. Van de ouders van kinderen van 0-3 jaar kunnen bijna 9 op de 10 terecht bij hun sociaal netwerk. Van ouders van 12-17 jarigen is dat driekwart.

Figuur 14 Voor hulp, advies of ondersteuning bij de opvoeding kan ik terecht bij familie, vrienden of buurtgenoten - % (helemaal) mee eens N=612; 563; 614

Bron: enquête Kind en Opvoeding 2019

Figuur 15 Schaalscore opgroei- en opvoedklimaat in de buurt

Bron: enquête Kind en Opvoeding 2019; vanwege het lage aantal respondenten voor Vinkel en Nuland zijn de cijfers van deze wijken eerder indicatief dan representatief.

Gemiddelde score opgroei- en opvoedklimaat in de buurt: 6,9

In het onderzoek Kind en Opvoeding van 2019 zijn aan ouders een aantal stellingen voorgelegd over het opgroei- en opvoedklimaat in de buurt: 'Mijn buurt is een goede buurt voor mijn kind om op te groeien', 'Kinderen in mijn buurt spelen vaak buiten', 'Ik spreek kinderen in mijn buurt er op aan als ze geen rekening houden met anderen', en 'Ik en ouders in mijn buurt praten regelmatig met elkaar over onze kinderen'. Op basis van deze stellingen is een totaalscore berekend tussen 0 (=negatief) en 10 (=positief) over hoe ouders het opgroei- en opvoedklimaat in de buurt beoordelen. De gemiddelde score is een 6,9. Er zijn verschillen per wijk. Zo geven in Vinkel en Nuland ouders gemiddeld de hoogste score (7,9) en in West (5,6) en Binnenstad (5,7) de laagste score.

3.3 Onderwijs

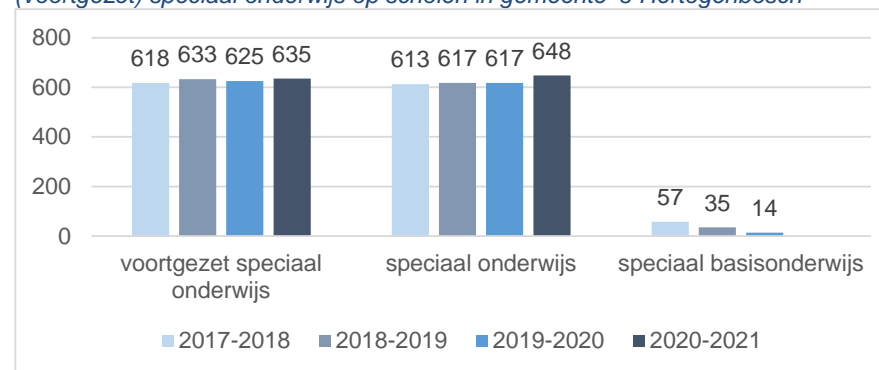
Aantal leerlingen op scholen (voortgezet) speciaal onderwijs in 's-Hertogenbosch in 2020-2021 iets hoger dan voorgaande jaren

In schooljaar 2020-2021 gingen er 1.283 leerlingen naar een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs in 's-Hertogenbosch. Dat is iets meer dan voorgaande jaren. Het gaat zowel om leerlingen die wonen in de gemeente 's-Hertogenbosch als leerlingen uit de regio.

Speciaal basisonderwijs is afgebouwd

T/m schooljaar 2019-2020 had 's-Hertogenbosch een school voor speciaal basisonderwijs, de Sprankel. De afgelopen jaren is het onderwijs op deze school afgebouwd. De schoolbesturen, samenwerkingsverbanden en gemeente willen dat zoveel mogelijk leerlingen naar het reguliere basisonderwijs gaan en zo dicht mogelijk bij huis onderwijs krijgen.

Figuur 16 Aantal leerlingen op scholen voor speciaal basisonderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs op scholen in gemeente 's-Hertogenbosch

Bron: DUO; vanaf schooljaar 2020-2021 is er in 's-Hertogenbosch geen school voor speciaal basisonderwijs meer.

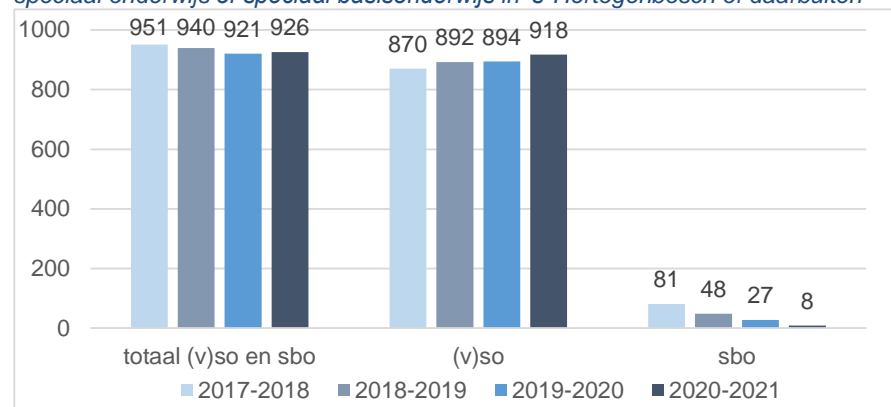
Ruim 900 leerlingen uit 's-Hertogenbosch gaan naar (voortgezet) speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs

In schooljaar 2020-2021 gaan 926 leerlingen uit gemeente 's-Hertogenbosch naar een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs. Dit aantal is de laatste jaren licht gedaald. Het speciaal basisonderwijs in 's-Hertogenbosch is afgebouwd. In 2020-2021 maken nog 8 leerlingen uit 's-Hertogenbosch hier gebruik van. Zij gaan naar een school in de regio.

Lichte toename aantal leerlingen uit 's-Hertogenbosch dat naar (voortgezet) speciaal onderwijs gaat

Het *aantal* leerlingen dat naar het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) gaat, is de laatste jaren toegenomen met zo'n 6%. In 2020-2021 zijn dat er 918. Ook het *aandeel* leerlingen uit 's-Hertogenbosch dat naar het (v)so gaat, is licht gestegen van 4% in 2017-2018 naar 4,3% in 2020-2021. Van de leerlingen die naar het (v)so gaan, gaan zo'n 3 op de 10 naar een school buiten 's-Hertogenbosch. Dat is iets minder dan voorgaande jaren.

Figuur 17 Aantal leerlingen uit 's-Hertogenbosch op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs in 's-Hertogenbosch of daarbuiten

Bron: Leerlingadministratie gemeente

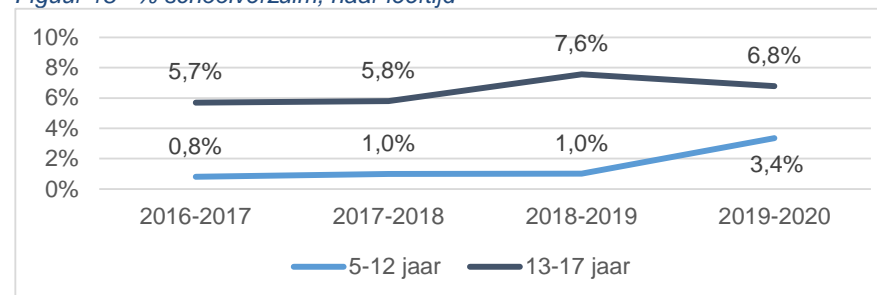
Schoolverzuim 5-12 jarigen in 2019-2020 hoger dan 2 jaar eerder

In schooljaar 2019-2020 is er voor 431 leerlingen van 5-12 jaar minstens één keer schoolverzuim gemeld. Dat is 3,4% van alle leerplichtige leerlingen in dat jaar. Het verzuim lag in 2019-2020 hoger dan voorgaande jaren. In de tweede helft van het schooljaar 2019-2020 waren de basisscholen vanwege de corona maatregelen 11 weken (deels) gesloten en werd er thuisonderwijs gegeven. In die periode zijn alle leerlingen waarvoor het onvoldoende lukte om onderwijs te volgen door Leerplicht bezocht en is gezocht naar oplossingen zodat het kind wel onderwijs kon volgen. Bijvoorbeeld door het faciliteren van een laptop of door een kind aan te melden voor de noodopvang.

Schoolverzuim 13-17 jarigen

In schooljaar 2019-2020 was het percentage schoolverzuim onder 13-17 jarigen 6,8%. Het gaat in totaal om 541 leerplichtige leerlingen die in dat jaar één of meerdere keren verzuimden. Het verzuimpercentage ligt iets lager dan in schooljaar 2018-2019 en iets hoger dan de jaren 2016-2017 en 2017-2018.

Figuur 18 % schoolverzuim, naar leeftijd

Bron: Leerlingadministratie gemeente

Een **voortijdig schoolverlater (vsv'er)** is iemand die jonger is dan 23 jaar en die het onderwijs verlaat zonder het behalen van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of een diploma op mbo-2 niveau of hoger.

Aandeel voortijdig schoolverlaters licht gedaald

In schooljaar 2019-2020 waren er volgens de voorlopige cijfers 231 nieuwe voortijdig schoolverlaters, dat is 2,12% van het aandeel leerlingen in het schooljaar daarvoor.¹ Het aandeel vsv'ers is de laatste jaren licht gedaald. In schooljaar 2017-2018 ging het nog om 2,26% en 250 vsv'ers. Als we vergelijken met de 40 grootste gemeenten dan staat 's-Hertogenbosch op plek 22, waarbij de gemeente op de hoogste plek het grootste aandeel vsv'ers heeft. Van de andere grote Brabantse gemeenten hebben Eindhoven en Tilburg een hoger percentage en Helmond en Breda een lager percentage dan 's-Hertogenbosch.

Schooladviezen door basisonderwijs

*In groep 8 van de basisschool krijgen leerlingen een advies voor het middelbaar onderwijs. De leerkracht geeft een advies op basis van de leerprestaties van het kind. Later in het jaar wordt de eindtoets gemaakt. Er is sprake van **overadvies** als de uitslag van de eindtoets lager is dan het eerder gegeven schooladvies. Bij **onderadvies** is de score van de eindtoets hoger dan het advies van de school. De school kan dan in overleg met de ouders het advies eventueel naar boven bijstellen. Het schooladvies kan niet naar beneden worden bijgesteld.*

In 2019-2020 schooladviezen gemiddeld iets lager

Het CBS constateert dat de schooladviezen in 2019-2020 landelijk lager uitvielen dan voorgaande jaren. Omdat in schooljaar 2019-2020 de eindtoets vanwege coronamaatregelen verviel, was het eerste schooladvies ook meteen het definitieve advies. Schooladviezen werden niet heroverwogen of bijgesteld. Ook in 's-Hertogenbosch zien we dat de adviezen gemiddeld iets lager liggen. Zo kreeg in 2018-2019 60% een advies op niveau vmbo-gt/havo of hoger, in 2019-2020 was

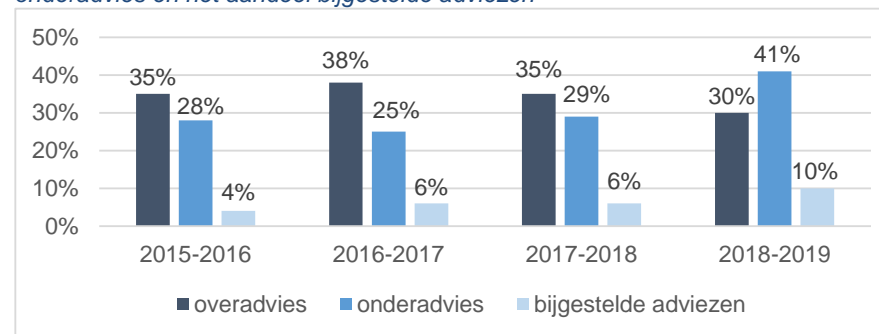
¹ Vanaf 2019-2020 is de landelijke definitie van vsv iets verruimd. Deze definitie is met terugwerkende kracht ook toegepast op voorgaande schooljaren. Hierdoor kunnen cijfers van voorgaande jaren mogelijk afwijken van eerder gepresenteerde cijfers.

dat 57%. Het aandeel adviezen op vmbo-gt-niveau of lager nam toe van 39% naar 41%.

Aandeel onderadvies neemt de laatste jaren toe

In het schooljaar 2018-2019 was er voor 3 op de 10 schooladviezen sprake van overadvies. De uitslag van de eindtoets was lager dan het eerder afgegeven schooladvies door de leerkracht. Voor 41% was er juist een onderadvies. Dit aandeel nam de laatste jaren toe. Dat zien we in 's-Hertogenbosch, maar ook landelijk. Bij een onderadvies kan de leerkracht in overleg met de ouders besluiten het schooladvies naar boven bij te stellen. In de meeste gevallen gebeurt dat niet. Zowel landelijk als in 's-Hertogenbosch wordt van alle onderadviezen ongeveer een kwart naar boven bijgesteld. In schooljaar 2018-2019 waren er in 's-Hertogenbosch 148 bijgestelde adviezen.

Figuur 19 Aandeel schooladviezen waarbij sprake is van overadvies of onderadvies en het aandeel bijgestelde adviezen

Bron: DUO; cijfers van schooljaar 2019-2020 ontbreken omdat er tijdens de coronapandemie geen eindtoets 2020 is afgenomen en daarom geen heroverwegingen en bijgestelde adviezen zijn gedaan.

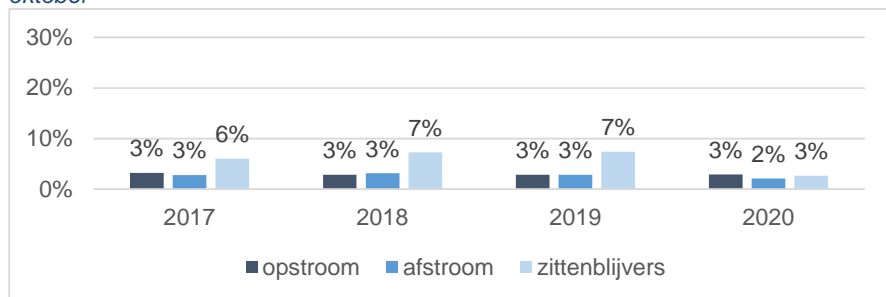
Op- en afstroom op middelbare school

Als leerlingen gedurende hun middelbare schooltijd naar een hoger schooltype overstappen noemen we dat opstroom, als zij naar een lager schooltype overstappen heet dat afstroom. Bij gemengde klassen met meerdere schooltypen is er alleen sprake van op- of afstroom als er naar een ander schooltype wordt overgestapt. Bijvoorbeeld iemand start in de brugklas havo/vwo en gaat het jaar daarop naar de havo, dan is dit geen afstroom.

Aandeel op- en afstroom afgelopen jaren weinig veranderd

De afgelopen jaren is het aandeel opstroom niet veranderd. Het gaat op 1 oktober 2020 om 3%, dat zijn in totaal 262 leerlingen. Ook de afstroom lag jarenlang op 3%. In 2020 is dat iets afgenomen naar 2%. De afstroomcijfers zijn vergelijkbaar met landelijke cijfers. De opstroom ligt in 's-Hertogenbosch iets lager dan landelijk.

Figuur 20 Aandeel op- en afstroom en zittenblijvers op middelbare scholen op 1 oktober

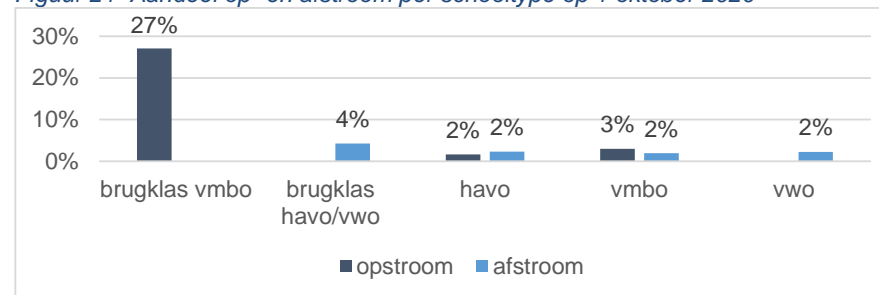
Bron: DUO; leesvoorbeeld: 3% van de leerlingen die op 1 oktober 2020 stond ingeschreven, volgt een hoger schooltype dan in het schooljaar 2019-2020.

In schooljaar 2020-2021 minder zittenblijvers

Het aandeel zittenblijvers is 3% op 1 oktober 2020. Dat is lager dan de jaren daarvoor. Deze trendbreuk in het coronajaar zien we ook landelijk. Door de lockdown en scholensluiting konden er minder toetsen worden afgenomen. Veel middelbare scholen hebben daarom

de overgangsnormen versoepeld en een advies over zittenblijven is vaker bepaald in overleg met ouders en leerlingen.

Figuur 21 Aandeel op- en afstroom per schooltype op 1 oktober 2020

Bron: DUO; leesvoorbeeld: 27% van de leerlingen die in schooljaar 2019-2020 naar de brugklas vmbo gingen, gaat in schooljaar 2020-2021 naar een hoger schooltype

Aandeel opstroom het grootst voor brugklas vmbo

Op 1 oktober 2020 was er met name veel opstroom onder leerlingen die in het schooljaar 2019-2020 in een brugklas vmbo zaten. Het ging in totaal om 130 leerlingen die vanaf schooljaar 2020-2021 naar een hoger schooltype (havo of vwo) gingen¹. Voor de overige leerjaren van het vmbo was de opstroom in dezelfde periode 3%, dat zijn 61 leerlingen. Als we de op- en afstroom vergelijken met een jaar eerder, dan valt op dat er voor 'brugklas havo/vwo' en 'havo' op 1 oktober 2020 iets minder afstroom was dan op 1 oktober 2019. Voor 'brugklas vmbo' was er iets meer opstroom. Voor de rest zijn de cijfers veelal vergelijkbaar met een schooljaar eerder.

¹ Het gaat hier bijvoorbeeld ook om leerlingen die vanuit een brugklas vmbo-t/havo doorstromen naar havo.

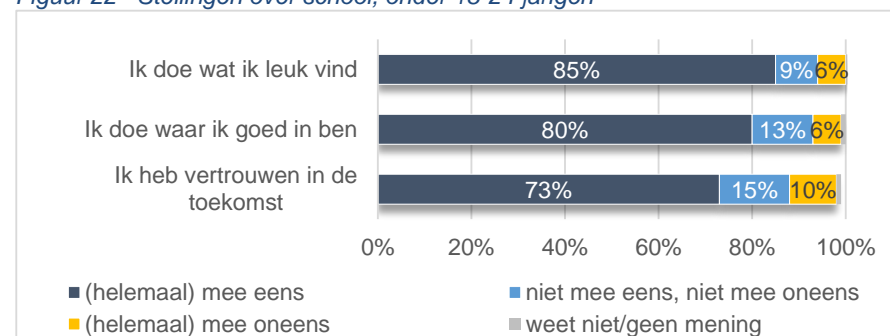
5% van de 18-24 jarigen gaat niet naar school en heeft geen werk

In 2019 geeft 5% van de jongeren tussen 18-24 jaar aan dat zij niet naar school gaan en niet werken. In 2017 was dit nog 8%. Zij zijn werkzoekend, arbeidsongeschikt of hebben om een andere reden geen school of werk. In 2017 zijn er met name minder jongeren die aangeven dat zij werkzoekend zijn.

Meeste leerlingen tevreden over hun studie

Het merendeel van de 18-24 jarigen die naar school gaan geeft aan dat zij doen wat zij leuk vinden (85%) en waar zij goed in zijn (80%). Bijna driekwart heeft met hun studie vertrouwen in de toekomst. 1 op de 10 heeft dit niet.

Figuur 22 Stellingen over school, onder 18-24 jarigen

Bron: Jongerenenquête gemeente 2019

4. Wonen en zorg

De meeste 65-plussers zijn tevreden over hun woning en woonomgeving. Als hun gezondheid achteruit gaat, wil 78% zo lang mogelijk in hun huidige woning blijven wonen. Bij bijna de helft is dan wel eerst een aanpassing aan de woning nodig. Tussen 2016 en 2020 nam het aantal Wmo woonvoorzieningen met 65% toe tot 1.440 in 2020. Ook het gebruik van beschermd wonen voor mensen met psychische of psychosociale problematiek steeg. We zien hierbij een verschuiving naar meer extramurale voorzieningen. In 2020 maakten 350 inwoners uit de regio gebruik van dag- en nachtopvang.

4.1 Langer thuis wonen

Aantal nultreden woningen is toegenomen

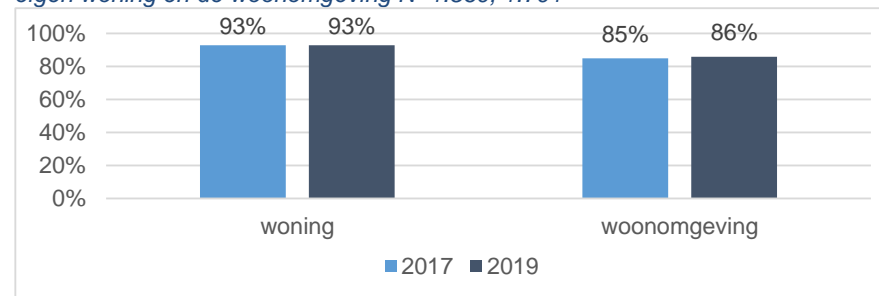
Het woningaanbod is mede bepalend voor de mate waarin ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Nultreden woningen zijn woningen die meer geschikt zijn voor ouderen, omdat de hoofdvertrekken zonder traplopen bereikbaar zijn. Het gaat om appartementen met lift, bungalows, benedenwoningen en seniorenwoningen. In 2020 zijn er in 's-Hertogenbosch ruim 13.400 nultreden woningen. Dit aantal is de afgelopen jaren toegenomen, in 2017 waren dat er nog zo'n 11.600. In 2020 woont 39% van de 75-plus huishoudens in een nultreden woning. In 2017 was dat 38%.

Meeste 65-plussers tevreden over hun woning en woonomgeving

Een grote meerderheid (93%) van de 65-plussers geeft een rapportcijfer van een 7 of hoger voor de eigen woning. Voor de woonomgeving is dat aandeel iets kleiner (86%). Deze cijfers komen uit het onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid dat in 2019 is gehouden. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2017. We zien wel verschillen per wijk.

Zo zijn in Engelen 65-plussers over het algemeen het meest tevreden over hun woning en woonomgeving, in West is men het minst tevreden over de woonomgeving.

Figuur 23 Aandeel 65-plussers dat een rapportcijfer 7 of hoger geeft voor de eigen woning en de woonomgeving N=1.560; 1.701

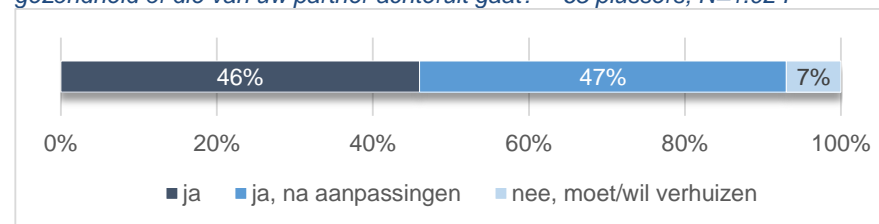

Bron: enquête Leefbaarheid en Veiligheid

Geschiktheid woning wanneer gezondheid achteruit gaat

Volgens het meest recente woonwensenonderzoek van 2019 willen de meeste 65-plussers (78%), indien hun gezondheid of die van hun partner achteruit gaat, zo lang mogelijk in hun huidige woning blijven wonen. Iets minder dan de helft van hen geeft aan dat dit mogelijk is zonder aanpassingen van de woning. Volgens 47% is er wel een aanpassing aan de woning nodig. 7% geeft aan dat het niet haalbaar of wenselijk is om in de huidige woning te blijven wonen wanneer de gezondheid achteruit gaat.

Figuur 24 Is uw huidige woning geschikt om in te blijven wonen wanneer uw gezondheid of die van uw partner achteruit gaat? – 65 plussers; N=1.024

Bron: woonwensenonderzoek 2019

Geschiktheid woonbuurt wanneer gezondheid achteruit gaat

Van de 65-plussers geeft 78% aan dat hun buurt geschikt is om in te blijven wonen wanneer hun gezondheid of die van hun partner achteruit gaat. Volgens 20% is de buurt in dat geval deels geschikt, 2% vindt de buurt niet geschikt.

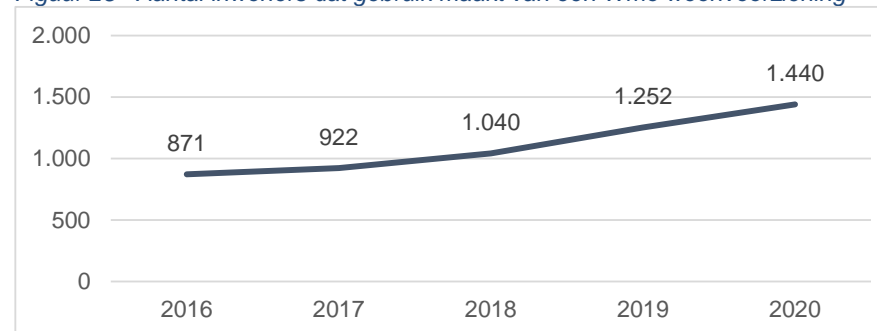
Deel 65-plussers krijgt al ondersteuning bij zelfstandig wonen

In het woonwensenonderzoek is ook gevraagd welke ondersteuning 65-plussers nu al krijgen bij het zelfstandig wonen. Het meest wordt genoemd dat men familie, vrienden of kennissen kan inschakelen (41%). Een kwart heeft al een kleine woningaanpassing gedaan, zoals verlaagde drempels of een verhoogde toiletpot. Zeven procent heeft een grote woningaanpassing gedaan, zoals aanbouwen slaapkamer op begane grond of plaatsen traplift. Verder maakt 17% gebruik van huishoudelijke hulp en kan 1 op de 10 gebruik maken van zorgverlening van een zorgcentrum in de buurt.

Gebruik Wmo woonvoorzieningen neemt toe

In 2020 maken 1.440 inwoners gebruik van een woonvoorziening via de Wmo. Dat zijn 11 op de 1.000 inwoners van 18 jaar of ouder. Het gebruik van Wmo woonvoorzieningen neemt de laatste jaren toe. In 2016 maakten nog 7 op de 1.000 inwoners er gebruik van. Dat is een toename van 65%. Bij een woonvoorziening gaat het bijvoorbeeld om een traplift of tillift of een aanpassing van de woning. Wanneer een aanpassing van de woning niet toereikend is, kan een verhuisvergoeding worden gegeven.

Figuur 25 Aantal inwoners dat gebruik maakt van een Wmo woonvoorziening

Bron: registratiegegevens gemeente

4.2 Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

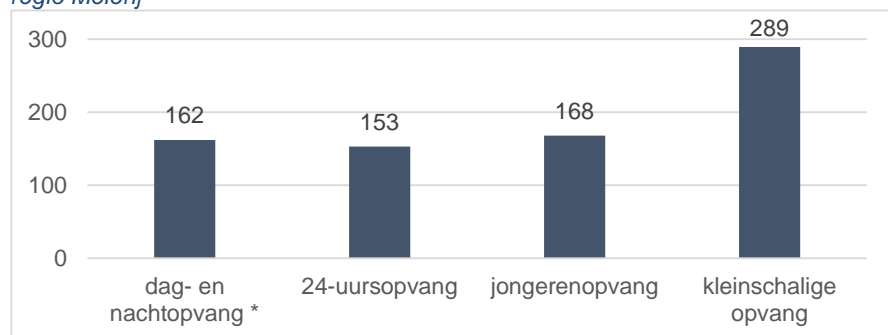
350 inwoners uit regio Meierij en Bommelerwaard maken gebruik van voorzieningen dag- en nachtopvang

Voor inwoners zonder vaste woon- of verblijfplaats of inwoners die om veiligheidsredenen tijdelijk niet in hun eigen huis kunnen wonen, is er maatschappelijke opvang. Deze wordt in samenwerking door de 7 gemeenten uit de regio Meierij en Bommelerwaard georganiseerd en ingekocht bij een aantal zorgaanbieders. In 2020 maakten 350 inwoners gebruik van de dag- en nachtopvang van Maatschappelijke Opvang Den Bosch (Inloopschip) of Novadic-Kentron. 69 inwoners kregen 24-uursopvang¹ en 17 kleinschalige opvang². Ook maakten 16 jongeren gebruik van de jongerenopvang.

¹ 24-uursopvang is er voor zeer kwetsbare mensen die intensieve zelfstandigheidstraining nodig hebben.

² De kleinschalige opvang is voor mensen en gezinnen die dakloos worden en met (lichte) ambulante begeleiding vanuit de maatschappelijke opvang organisatie weer tot rust kunnen komen en hun leven weer op de rit kunnen krijgen. Zij hebben vaak nog werk of zijn in staat om te werken of een zinvolle daginvulling te krijgen.

Figuur 26 Gemiddelde verblijfsduur in dagen voor maatschappelijke opvang – regio Meierij

Bron: registratiegegevens maatschappelijke opvang, 2020;
* de gemiddelde verblijfsduur bij Novadic-Kentron is niet bekend

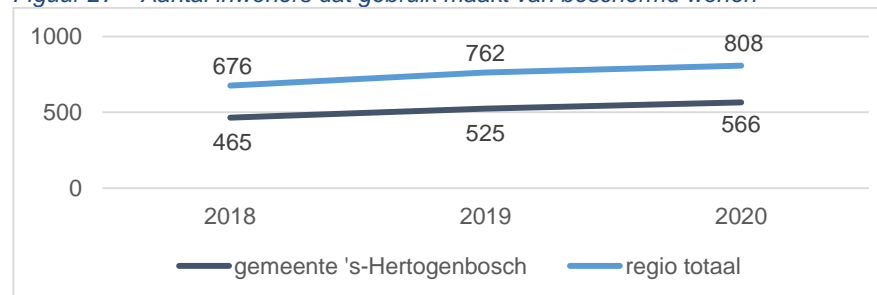
Gemiddelde verblijfsduur in opvang veelal zo'n 5 tot 5,5 maand

Voor de meeste opvangvoorzieningen ligt de gemiddelde verblijfsduur rond de 5 tot 5,5 maand. De verblijfsduur kan behoorlijk verschillen per cliënt. Er zijn cliënten die na enkele weken uitstromen naar een eigen woning en cliënten die meer dan een jaar in de opvangvoorziening verblijven. Cliënten die een traject volgen verblijven meestal een jaar in de jongerenopvang of 24-uursopvang. Voor de kleinschalige opvang is de gemiddelde verblijfsduur hoger, namelijk zo'n 9,5 maand. In deze voorziening verblijven mensen sowieso een bepaalde tijd en stromen doorgaans binnen 6 maanden tot een jaar uit naar een eigen woning.

Gebruik beschermd wonen licht toegenomen

Beschermd wonen is er voor inwoners die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische of psychosociale problematiek. In 2020 maakten 566 inwoners uit 's-Hertogenbosch hier gebruik van. Dat is een groei van meer dan 20% ten opzichte van 2018, toen maakten 465 inwoners er gebruik van. Ook beschermd wonen wordt regionaal ingekocht voor de regio's Meierij en Bommelerwaard. In de cijfers voor de regio totaal zien we ook een toename.

Figuur 27 Aantal inwoners dat gebruik maakt van beschermd wonen

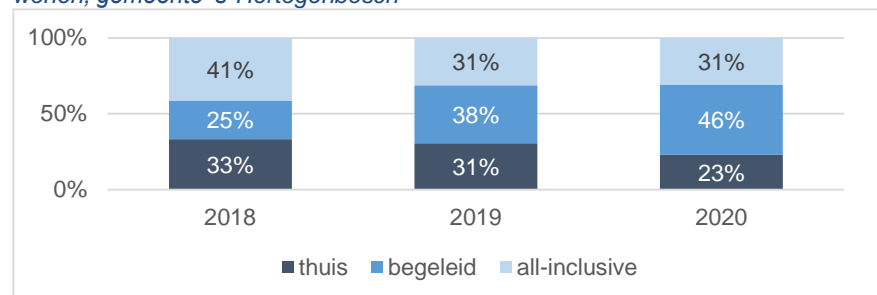

Bron: jaarrapportages RIOZ

Verschuiving naar lichtere vormen van beschermd wonen

Er zijn verschillende vormen van beschermd wonen. All-inclusive is een intramuraal voorziening. Bij beschermd wonen 'begeleid' krijgen de inwoners ambulante hulp aan huis. Datzelfde geldt voor beschermd wonen 'thuis', alleen gaat het hier om intensievere begeleiding. In 2019 maken naar verhouding minder inwoners gebruik van all-inclusive dan in 2018. Deze ontwikkeling zien we ook in de rest van de regio. In 2020 blijft het aandeel all-inclusieve stabiel. Wel zien we in 2020 toename van het aandeel 'beschermd wonen begeleid' en een verdere afname van 'beschermd wonen thuis'.

Figuur 28 Verdeling van cliënten over verschillende vormen van beschermd wonen, gemeente 's-Hertogenbosch

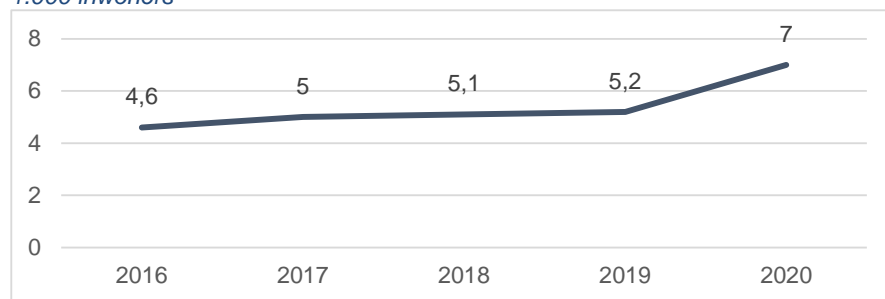

Bron: jaarrapportages RIOZ

In 2020 toename incidenten overlast door verwarde personen

Het aantal incidenten van overlast door personen met verward gedrag liet een aantal jaar op rij een stijging zien tot het jaar 2017. Daarna was het tot en met 2019 redelijk stabiel. Afgelopen jaar is dit echter weer toegenomen. Tussen 2019 en 2020 steeg dit met 35% van 5,2 naar 7,0 incidenten per 1.000 inwoners. We zien dat er in 2020 met name in het eerste half jaar van de coronacrisis (maart t/m augustus) meer incidenten waren, vanaf september is dit weer redelijk vergelijkbaar met dezelfde maanden in 2019.

Figuur 29 Aantal incidenten van overlast door verward/overspannen persoon per 1.000 inwoners

Bron: politie

5. Participatie en daginvulling

In 2020 vond 13% van de volwassenen dat zij te weinig contacten hadden. Dat is meer dan in vorige jaren. Tijdens de coronacrisis zijn ook meer mensen zich eenzaam gaan voelen. Het aandeel mantelzorgers is de laatste jaren vrij stabiel. In 2020 is dat 21%. Het aandeel vrijwilligers is in 2020 licht afgenomen tot 35%. Twee procent is vanwege de corona maatregelen gestopt met vrijwilligerswerk.

5.1 Informele hulp

Meeste inwoners voelen zich voldoende zelfredzaam

Aan de hand van drie stellingen is aan inwoners gevraagd hoe zelfredzaam zij zich voelen. De stellingen waren: 'ik kan alles goed aan', 'ik kan prima voor mezelf opkomen' en 'als ik een probleem heb, weet ik meestal hoe ik dit kan oplossen'. De gemiddelde schaalscore voor deze drie stellingen komt op een 8,6 op een schaal van 0 tot 10. Sommige inwoners voelen zich over het algemeen iets minder zelfredzaam. Dat geldt voor 65-plussers, inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond, alleenstaanden, inwoners zonder startkwalificatie en minima.

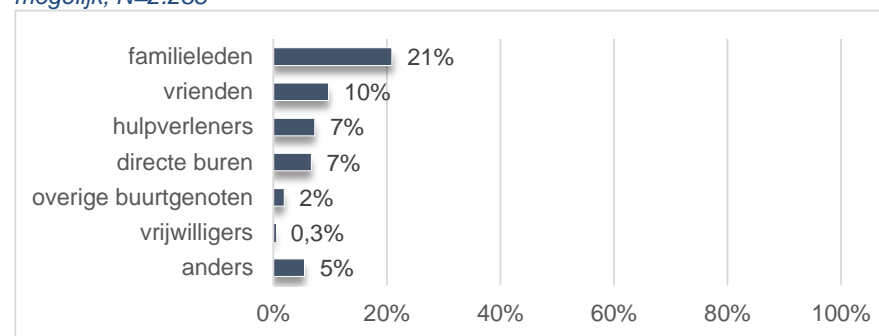
Bijna een derde ontvangt hulp in het dagelijks leven

Van alle inwoners geeft 32% aan dat zij in het dagelijks leven wel eens hulp krijgen van anderen. Bijvoorbeeld hulp bij huishoudelijke taken, boodschappen doen, formulieren invullen of zorg voor de kinderen. 65-plussers, alleenstaanden, huishoudens met kinderen onder de 18 jaar, minima en inwoners zonder startkwalificatie krijgen naar verhouding vaker hulp. Dat geldt ook voor mensen uit de wijk Noord. Inwoners uit de Binnenstad en 50-64 jarigen krijgen minder vaak hulp.

Inwoners ontvangen vooral hulp van familie

Als inwoners hulp krijgen is dat vooral van familie (21%). 1 op de 10 krijgt hulp van vrienden. Hulpverleners en directe burens worden genoemd door 7% van alle inwoners. Overige buurtgenoten worden minder vaak genoemd (2%).

Figuur 30 Van wie ontvangt u in het dagelijks leven hulp? – meer antwoorden mogelijk; N=2.288

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

Voor 8% is de hulp veranderd sinds de corona maatregelen

Het merendeel van de inwoners gaf eind 2020 aan dat er door de corona maatregelen niets was veranderd in de hulp die zij van anderen kregen. 2% kreeg juist meer hulp, 3% kreeg minder hulp en 1% kreeg andere hulp. Vooral 40-49 jarigen, huishoudens met thuiswonende kinderen en minima geven vaker dan gemiddeld aan dat zij minder hulp kregen.

5.2 Eenzaamheid

Meeste inwoners hebben minimaal wekelijks sociale contacten

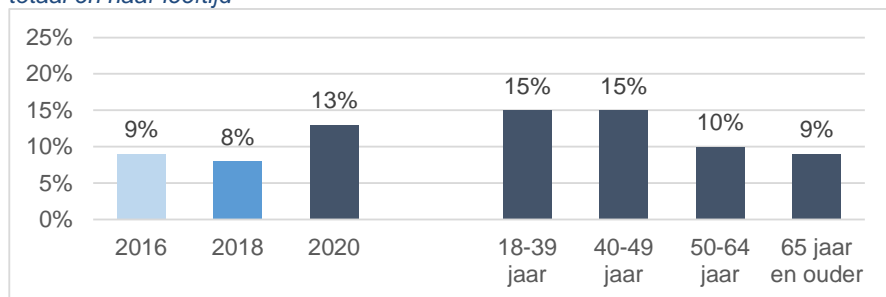
In 2020 geeft 84% van de inwoners aan dat zij minimaal wekelijks familie, vrienden of kennissen ontmoeten. Dat is iets meer dan voorgaande jaren. In 2020 is vanwege de coronacrisis ook online

contact, zoals videobellen, meegerekend. 3% had minder dan 1 keer per maand sociale contacten. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Eenoudergezinnen, minima en inwoners zonder startkwalificatie geven vaker dan gemiddeld aan dat zij minder dan 1 keer per maand sociale contacten hebben.

Meer inwoners vinden dat zij te weinig contacten hebben

In 2020 vindt 13% van de inwoners dat zij te weinig sociale contacten hebben. Dat is meer dan in 2018 en 2016. Ruim een vijfde (22%) vindt het aantal contacten voldoende, maar zou wel meer contacten willen. 64% vindt het aantal contacten voldoende. 65-plussers zijn over het algemeen iets meer tevreden over het aantal contacten. Minima en inwoners met een migratieachtergrond zijn hier minder tevreden over.

Figuur 31 Aandeel inwoners dat vindt dat zij te weinig sociale contacten hebben, totaal en naar leeftijd

Bron: enquête Sport en Welzijn

Tijdens coronacrisis zijn meer mensen zich eenzaam gaan voelen

In het digipanel over de gevolgen van corona (januari 2021) geven ruim 6 op de 10 inwoners aan dat zij zich 'nooit' of 'meestal niet' eenzaam of alleen voelen. 30% voelt zich 'soms wel/soms niet' eenzaam en 8% 'meestal' of 'altijd'. Dit aandeel is toegenomen ten opzichte van de metingen in 2020. In april 2020 was dit 5%, in juni 6%. Vooral onder jongeren en eenoudergezinnen is het gevoel van eenzaamheid toegenomen.

4 op de 10 voelen zich eenzamer dan vóór de coronacrisis

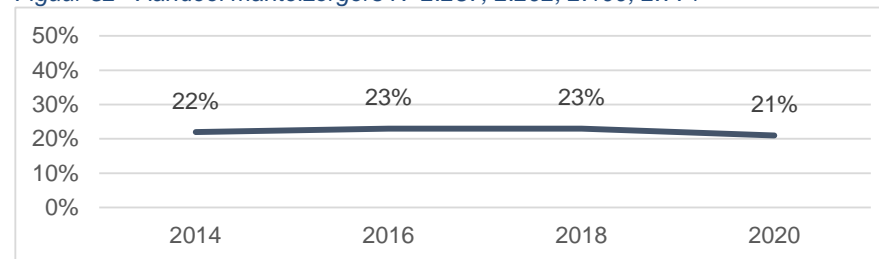
Op de vraag of men zich meer of minder eenzaam voelt dan vóór de eerste corona maatregelen van maart 2020, antwoordt in januari 2021 57% dat er niets veranderd is. Slechts 3% voelt zich minder eenzaam; 40% voelt zich eenzamer. Vooral jongeren, eenoudergezinnen en alleenstaanden zijn zich eenzamer gaan voelen.

5.3 Mantelzorg

Aandeel mantelzorgers laatste jaren vrij constant

In 2020 geeft ruim een vijfde van de inwoners aan dat zij mantelzorgers zijn. Vanaf 2014 is dit aandeel weinig veranderd. Onder 50-64 jarigen (35%) en inwoners uit Nuland (28%) is het aandeel mantelzorgers hoger dan gemiddeld. Driekwart van de mantelzorgers is langer dan een jaar mantelzorgers.

Figuur 32 Aandeel mantelzorgers N=2.287; 2.202; 2.100; 2.771

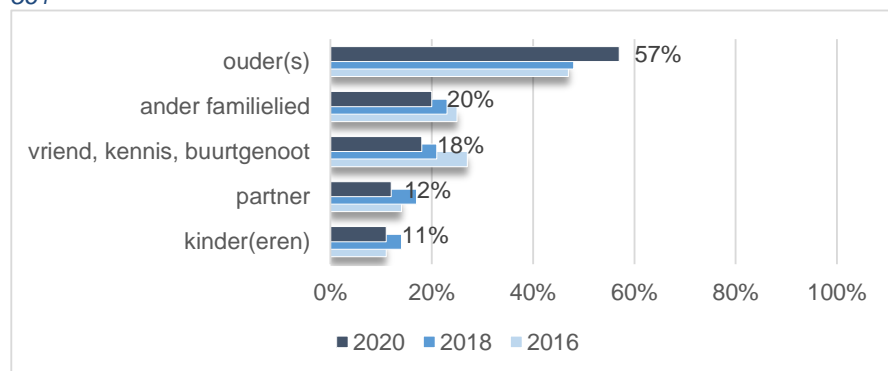

Bron: enquête Sport en Welzijn

Meer mantelzorg aan ouders

Meer dan de helft van de mantelzorgers zorgt voor (een) ouder(s). Dit aandeel is in 2020 hoger dan in 2018 en 2016. Mantelzorg voor een ander familielid of een vriend, kennis of buurtgenoot wordt vanaf 2016 minder vaak genoemd. In 2020 geeft 1 op de 6 mantelzorgers aan meerdere personen mantelzorg. Dat is iets minder dan in 2018.

Figuur 33 Aan wie geeft u mantelzorg? – meer antwoorden mogelijk; N=510; 572; 561

Bron: enquête Sport en Welzijn

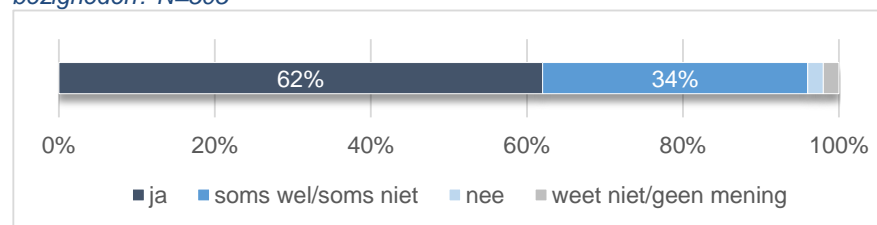
Combinatie mantelzorg en vrijwilligerswerk

Mantelzorgers doen naar verhouding vaker vrijwilligerswerk dan de gemiddelde inwoner. Dat zagen we ook voorgaande jaren. In 2020 doet bijna de helft van de mantelzorgers (47%) vrijwilligerswerk. Onder alle inwoners is dat 35%.

Een kwart geeft meer dan 8 uur per week mantelzorg

Gemiddeld geven mantelzorgers uit 's-Hertogenbosch 8 uur per week mantelzorg. Een kwart doet dat meer dan 8 uur per week. In 2018 lag dat hoger (34%). 65-plussers geven naar verhouding vaker meer dan 8 uur per week mantelzorg (34%). De meeste mantelzorgers (62%) geven aan dat zij de mantelzorg goed kunnen combineren met hun andere dagelijkse bezigheden. Voor degenen die meer dan 8 uur per week mantelzorg geven geldt dit in mindere mate (44%).

Figuur 34 Kunt u de mantelzorg goed combineren met uw andere dagelijkse bezigheden? N=505

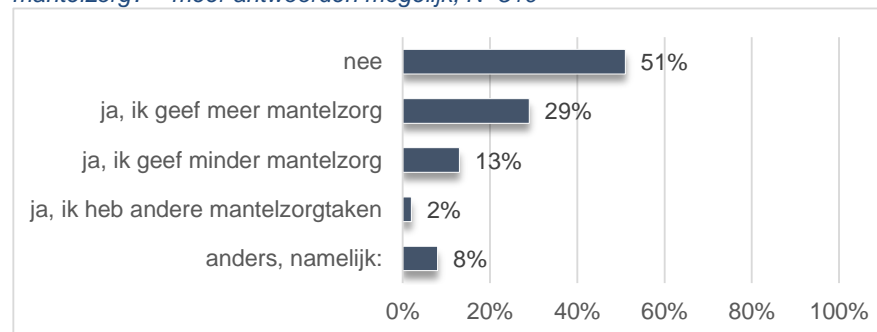

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

Mantelzorg in coronatijd

Er zijn nauwelijks mensen die aangeven dat zij vanwege de corona maatregelen zijn gestopt met mantelzorg geven. Wel geeft eind 2020 ongeveer de helft van de mantelzorgers aan dat er sinds de eerste corona maatregelen van maart iets is veranderd in de mantelzorg. Zo geven 3 op de 10 mantelzorgers meer mantelzorg, 13% geeft minder mantelzorg en 2% heeft andere mantelzorgtaken gekregen.

Figuur 35 Is er sinds de eerste corona maatregelen iets veranderd in de mantelzorg? – meer antwoorden mogelijk; N=510

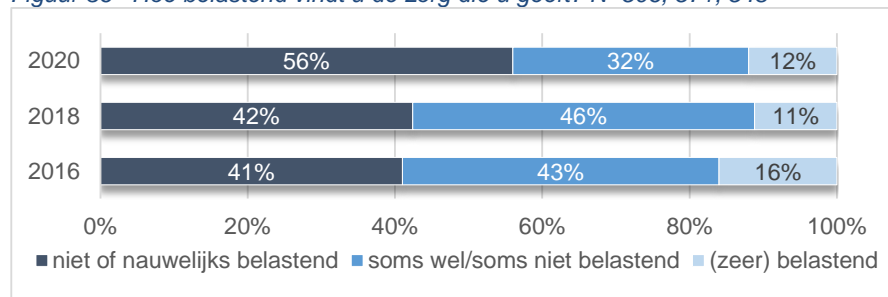

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

1 op de 8 mantelzorgers vindt de mantelzorg (zeer) belastend

Ruim de helft van de mantelzorgers vindt de zorg die zij geven niet of nauwelijks belastend. Dat is meer dan in 2018 en 2016. Het aandeel dat de zorg (zeer) belastend vindt, is vanaf 2018 niet veranderd. Het gaat om 12% van de mantelzorgers.

Figuur 36 Hoe belastend vindt u de zorg die u geeft? N=506; 571; 548

Bron: enquête Sport en Welzijn

8% heeft behoefte aan (extra) ondersteuning bij de mantelzorg

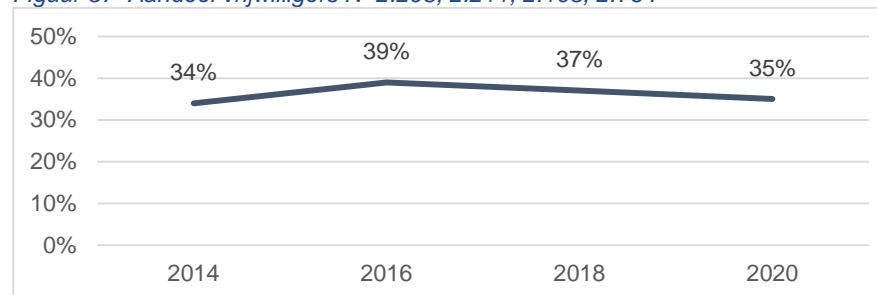
De meeste mantelzorgers hebben geen behoefte aan (extra) ondersteuning. 8% heeft dat wel. Dit aandeel is niet significant veranderd vanaf 2018 (12%). Ondersteuning waar mantelzorgers vooral behoefte aan hebben is hulp bij het huishouden, respijtzorg, thuiszorg en hulp/steun van familie.

5.4 Vrijwilligerswerk

Aandeel vrijwilligers is afgenomen

In 2020 doet 35% van de inwoners vanaf 18 jaar wel eens vrijwilligerswerk. Vanaf 2016 is dit afgenomen. Toen was 39% vrijwilliger.

Figuur 37 Aandeel vrijwilligers N=2.298; 2.211; 2.103; 2.764

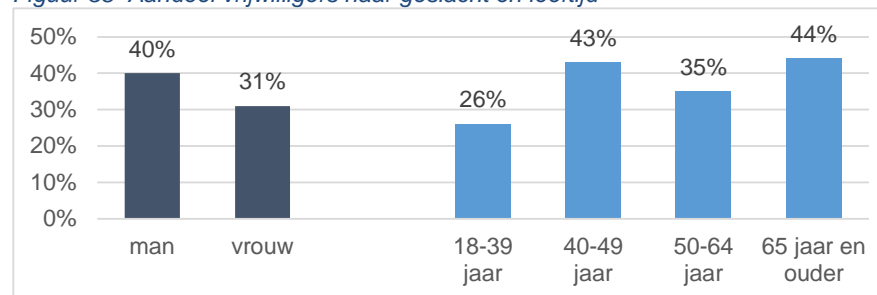

Bron: enquête Sport en Welzijn

Aandeel vrijwilligers het grootst onder 65-plussers

Net als voorgaande jaren zijn er verschillen naar leeftijd. Onder 65-plussers is het aandeel vrijwilligers het grootst (44%) en onder 18-39 jarigen het kleinst (26%). De grootste afname zien we onder 50-64 jarigen, van 41% in 2018 naar 35% in 2020.

Figuur 38 Aandeel vrijwilligers naar geslacht en leeftijd

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

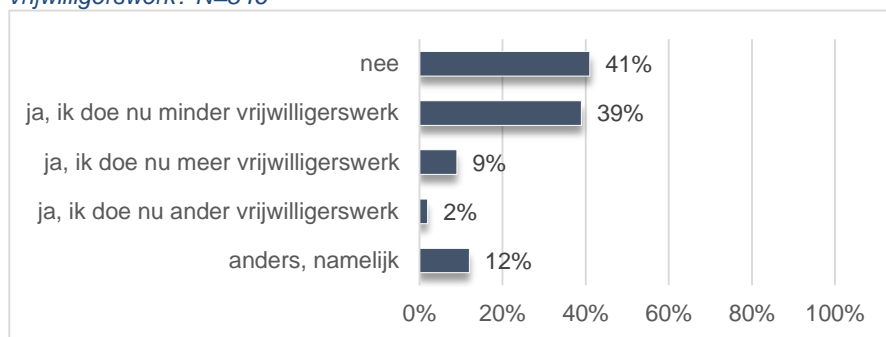
Vrijwilligerswerk in coronatijd

Van de inwoners die geen vrijwilligerswerk doen, geeft bijna 2% aan dat zij hiermee zijn gestopt vanwege de corona maatregelen. Dit zijn vooral inwoners van boven de 50 jaar.

Het merendeel van de vrijwilligers geeft eind 2020 aan dat er sinds de eerste corona maatregelen van maart iets is veranderd aan het vrijwilligerswerk. Zo zijn 4 op de 10 minder vrijwilligerswerk gaan doen,

9% is dit juist meer gaan doen. Er zijn geen opvallende verschillen tussen groepen. Bij 'anders, namelijk' noemen mensen bijvoorbeeld dat het vrijwilligerswerk (tijdelijk) stil lag, activiteiten niet door zijn gegaan, locaties gesloten waren en dat er meer digitaal en telefonisch wordt gedaan.

Figuur 39 Is er sinds de corona maatregelen van maart iets veranderd in het vrijwilligerswerk? N=846

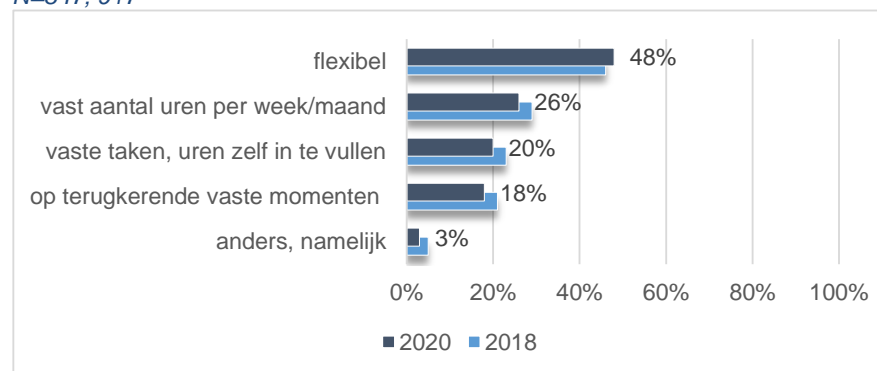

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

Vrijwilligerswerk vooral op flexibele basis

Bijna de helft van de vrijwilligers doet vrijwilligerswerk op flexibele basis. Zij doen dit een wisselend aantal uren op wisselende momenten. Een kwart doet een vast aantal uren per week/maand vrijwilligerswerk en een vijfde heeft vaste taken, maar kan de uren zelf invullen. Ook bijna een vijfde doet op vaste terugkerende momenten in het jaar vrijwilligerswerk. De basis waarop inwoners vrijwilligerswerk doen is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2018.

Figuur 40 Op welke basis doet u vrijwilligerswerk? – meer antwoorden mogelijk; N=847; 917

Bron: enquête Sport en Welzijn

Nog steeds vooral vrijwilligerswerk in sport en zorg/hulpverlening

Zo'n 3 op de 10 vrijwilligers doen vrijwilligerswerk op het gebied van sport. Samen met 'zorg en hulpverlening' (22%) zijn dit de gebieden waarop inwoners het meeste vrijwilligerswerk doen. Wel is dit afgenomen ten opzichte van 2018. Ook op het gebied van 'belangenbehartiging en emancipatie' en 'recreatie' zijn inwoners minder vrijwilligerswerk gaan doen. Voor 'dier, natuur en milieu' is dit juist meer geworden.

Figuur 41 Op welk gebied doet u vrijwilligerswerk? – meer antwoorden mogelijk; N=849; 919

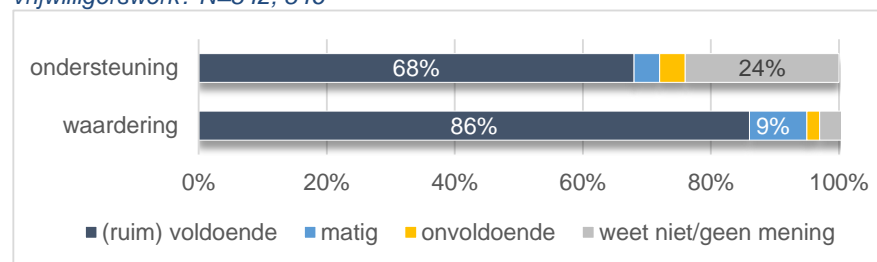

Bron: enquête Sport en Welzijn

Meeste vrijwilligers tevreden over ondersteuning en waardering

Ruim twee derde van de vrijwilligers vindt de ondersteuning die zij krijgen (ruim) voldoende, 4% vindt dit onvoldoende. Een vrij groot aandeel (24%) geeft aan 'weet niet/geen mening'. De waardering voor het vrijwilligerswerk beoordeelt 86% als '(ruim) voldoende'. Dat is meer dan in 2018 (80%).

Figuur 42 Wat vindt u van de ondersteuning en waardering die u krijgt bij/voor uw vrijwilligerswerk? N=842; 846

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

Vier procent heeft behoefte aan (extra) ondersteuning

Een klein deel van de vrijwilligers (4%) heeft behoefte aan (extra) ondersteuning. Zij geven diverse antwoorden, zoals cursussen, contact met andere vrijwilligers, financiën, het vinden van nieuw/meer vrijwilligerswerk, materiaal en meer samenwerking met professionals.

6. Armoede en schulden

Volgens de voorlopige cijfers is het aandeel huishoudens met een laag inkomen in 2019 afgenomen. Het aandeel met een langdurig laag inkomen nam juist licht toe. Ondanks de coronacrisis waren er in 2020 en 2021 minder huishoudens die moeite hadden met rondkomen. Ook het aandeel huishoudens met schulden daalde licht tot 18% in 2021. De coronacrisis heeft zowel positieve als negatieve effecten op de schulden van inwoners. Bij 11% van de respondenten met schulden zijn deze tijdens de coronacrisis toegenomen, bij 25% namen deze juist af. Het aantal klanten schulddienstverlening is de afgelopen jaren vrij stabiel. In 2020 daalde het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand licht.

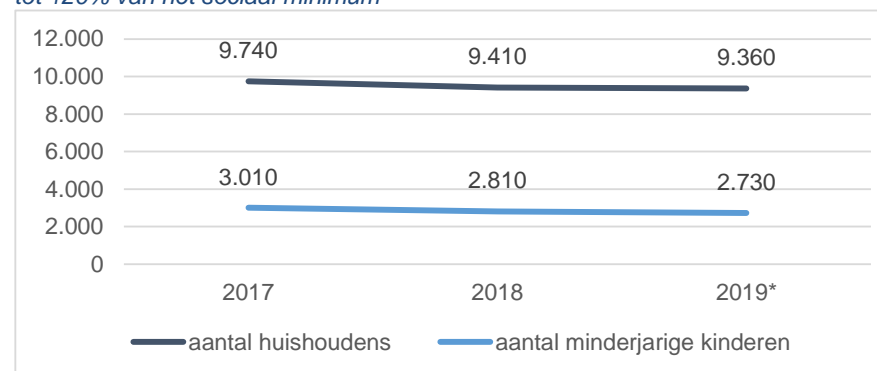
6.1 Laag inkomen

Doelgroep van beleid: 9.400 huishoudens

De doelgroep van beleid zijn huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. In 2018 behoorden in 's-Hertogenbosch zo'n 9.400 huishoudens tot deze groep, waarvan zo'n 6.300 eenpersoons-huishoudens en zo'n 1.100 eenoudergezinnen. De voorlopige cijfers van 2019 laten een lichte afname zien.

In 2018 behoorden zo'n 2.800 minderjarige kinderen tot de doelgroep van beleid. Ook dat is afgenomen tot ruim 2.700 in de voorlopige cijfers van 2019.

Figuur 43 Aantal huishoudens en minderjarige kinderen dat leeft van een inkomen tot 120% van het sociaal minimum

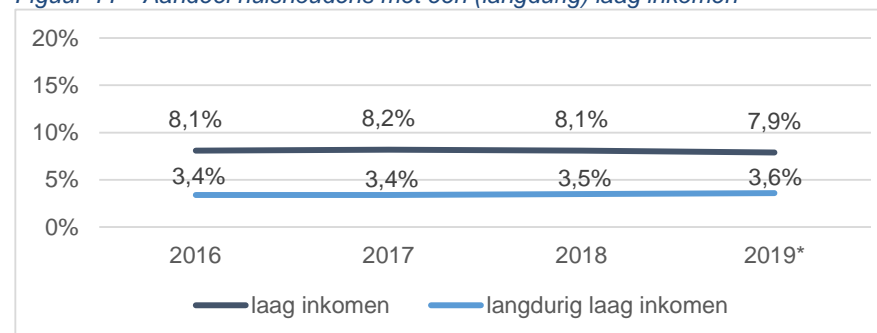

Bron: CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek
*voorlopige cijfers

Aandeel huishoudens met laag inkomen afgenomen; langdurig laag inkomen toegenomen

De laatste jaren nam het aandeel huishoudens dat leeft van een laag inkomen af. Volgens de voorlopige cijfers gaat het in 2019 om 7,9%. Net als voorgaande jaren leven in 's-Hertogenbosch relatief iets meer huishoudens van een laag inkomen dan in Nederland (7,7%).

Figuur 44 Aandeel huishoudens met een (langdurig) laag inkomen

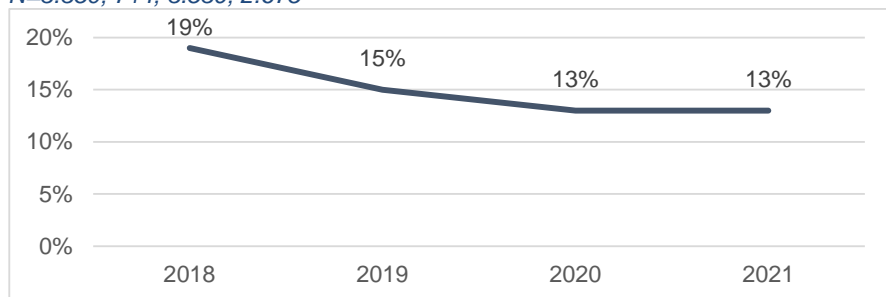
Bron: CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek
*voorlopige cijfers

In 2019 heeft 3,6% van de huishoudens uit 's-Hertogenbosch een langdurig laag inkomen. Zij leven minstens vier jaar van een inkomen onder de lage-inkomensgrens. Dit aandeel is iets hoger dan voorgaande jaren en dan landelijk (3,4%).

Minder huishoudens hebben moeite met rondkomen

In maart 2021 gaf 13% van de inwoners aan dat zij moeite hebben met rondkomen, 11% had hier enige moeite mee, 2% had grote moeite. De afgelopen jaren is het aandeel huishoudens dat moeite heeft met rondkomen afgenomen.

Figuur 45 Aandeel huishoudens dat enige of grote moeite heeft met rondkomen N=3.350; 714; 3.539; 2.675

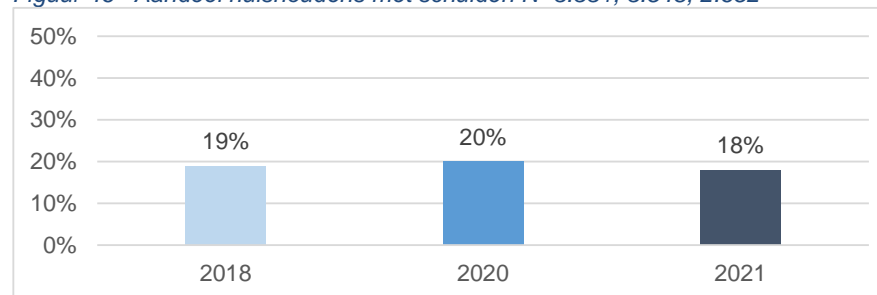
Bron: digipanel schulden 2018, 2020 en 2021; Omnibusonderzoek 2019

6.2 Schulden

Aandeel huishoudens met schulden licht gedaald

In maart 2021 geeft 18% van de inwoners aan dat hun huishouden schulden heeft of achterstanden in het betalen van rekeningen. Het gaat onder andere om leningen bij een bank (niet hypotheek), studieschulden en kopen op afbetaling. Het aandeel huishoudens met schulden is ongeveer gelijk aan 2018 en iets lager dan in 2020 (20%).

Figuur 46 Aandeel huishoudens met schulden N=3.331; 3.548; 2.652

Bron: digipanel schulden

Coronacrisis heeft zowel positieve als negatieve effecten

Uit het digipanel over schulden van maart 2021 blijkt dat de coronacrisis zowel positieve als negatieve effecten heeft op schulden. Bij 11% van de respondenten met schulden zijn de schulden tijdens de coronacrisis toegenomen, bij 25% namen deze juist af.

Vier procent heeft risicovolle of problematische schulden

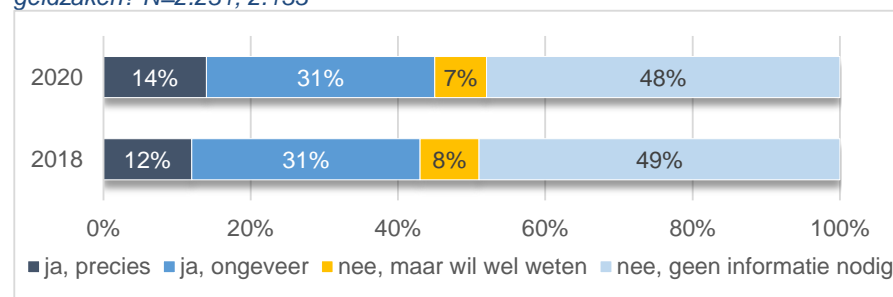
Van de huishoudens met schulden hebben zo'n 3 op de 10 te maken met risicovolle of problematische schulden. Dat is 4% van alle huishoudens. Bij zo'n 2% gaat het om (zeer) problematische schulden. Deze huishoudens hebben bijvoorbeeld voor meer dan € 500 aan rekeningen of belangrijke rekeningen, zoals voor hypotheek, huur of water, niet op tijd betaald. Het aandeel huishoudens met risicovolle of problematische schulden is lager dan in 2018, toen ging het om 6%. Van de huishoudens met kinderen heeft 5% risicovolle of problematische schulden. Dat is niet opvallend meer dan andere huishoudens, maar wel minder dan in 2018 (7%).

6.3 Hulp bij geldzaken

Bijna de helft weet de weg naar informatie en advies over geldzaken

In 2020 geeft 45% van alle inwoners aan dat zij precies of ongeveer weten waar zij in de gemeente terecht kunnen voor informatie, vragen en advies over geldzaken. 7% weet dat niet, maar wil dat wel weten. Dit aandeel is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2018 (8%).

Figuur 47 Weet u waar u terecht kunt voor informatie, vragen en advies over geldzaken? N=2.231; 2.133

Bron: enquête Sport en Welzijn

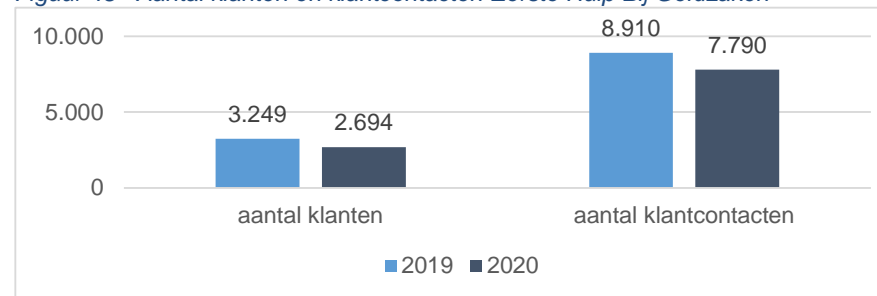
1 op de 5 kent Eerste Hulp Bij Geldzaken

Eerste Hulp Bij Geldzaken (EHBG) is in 2019 gestart om de toegang tot financiële dienstverlening voor inwoners met (dreigende) financiële problemen makkelijker en laagdrempeliger te maken. Inwoners kunnen hier zonder afspraak terecht, worden waar mogelijk direct geholpen of eventueel doorverwezen naar schulddienstverlening. In 2021 geeft 22% van de respondenten van het digipanel aan dat zij wel eens hebben gehoord van EHBG, 1% heeft er gebruik van gemaakt. De bekendheid is iets groter dan in 2019. Toen ging het om 19% (bron: Omnibusenquête).

In 2020 had EHBG iets minder klanten dan in 2019

In 2020 kwamen bij EHBG bijna 2.700 inwoners met een hulpvraag over geldzaken. Dat zijn er iets minder dan in 2019, toen waren het er ruim 3.200. Wel zijn er in 2020 meer signalen vroegsignalering door de signaalpartners aangeleverd. In verband met de corona maatregelen konden inwoners vanaf maart 2020 (tijdelijk) alleen op afspraak bij EHBG terecht. Daarnaast is EHBG telefonisch en per e-mail bereikbaar. Veel klanten van EHBG hebben meerdere contacten. Het aantal klantcontacten lag in 2020 op bijna 7.800.

Figuur 48 Aantal klanten en klantcontacten Eerste Hulp Bij Geldzaken

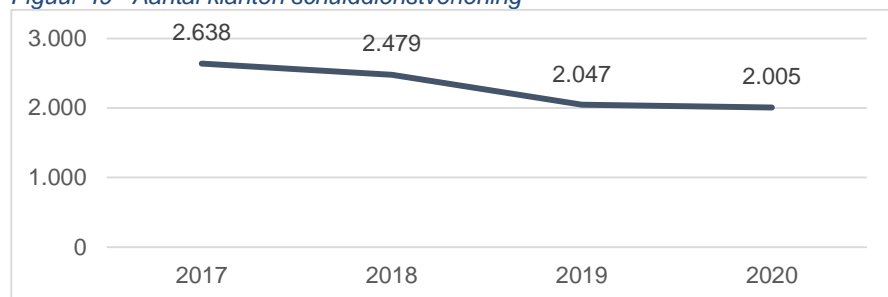

Bron: registratiegegevens gemeente

Ruim 2.000 inwoners maken gebruik van schulddienstverlening

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van schulddienstverlening is in 2020 weinig veranderd ten opzichte van 2019. In 2020 waren dat er 2.005. Er is ingezet op het realiseren van kortere doorlooptijden en duurzame uitstroom. Tegelijkertijd nam in 2020 het aantal nieuwe klanten schulddienstverlening toe met zo'n 15%. Bij de inwoners die zich meldden bij EHBG was vaker sprake van meer problematische schuldsituaties. Daardoor werden in 2020 meer inwoners door EHBG doorgestuurd naar schulddienstverlening dan in 2019.

Figuur 49 Aantal klanten schulddienstverlening

Bron: registratiegegevens gemeente¹

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Door de kabinetsmaatregelen tijdens de coronacrisis hebben sommige huishoudens te maken met een plotselinge terugval in inkomsten. Noodzakelijke kosten zoals woonkosten kunnen hierdoor mogelijk moeilijker betaald worden. En er ontstaat een risico op schulden. Het kabinet heeft daarom in de eerste helft van 2021 geld vrij gemaakt voor de Tijdelijke Ondersteuning van Noodzakelijke Kosten (TONK). De gemeente voert deze regeling uit en heeft de beleidsregels hiervoor vastgesteld. Deze gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021 en lopen tot 30 juni 2021. Vanaf 9 maart konden inwoners een aanvraag indienen. T/m 28 april zijn er 97 aanvragen ingediend, waarvan 45 toegekend.

Gebruik bijzondere bijstand in 2020 licht gedaald

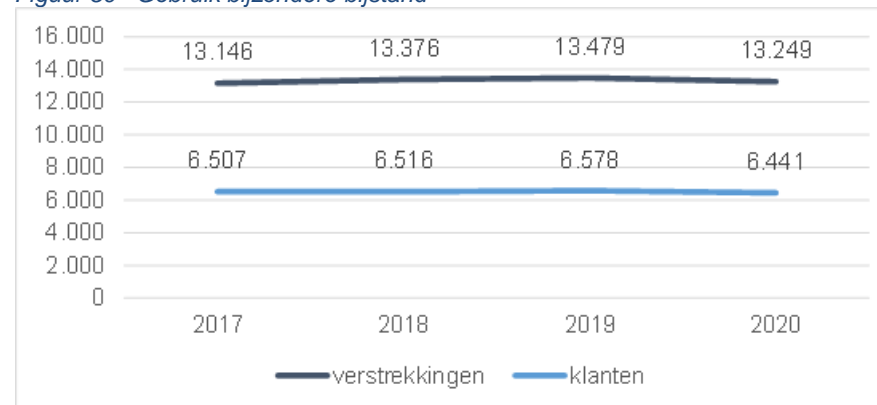
In 2020 is er ruim 13.200² keer bijzondere bijstand verstrekt aan ruim 6.400 inwoners. Het aantal inwoners met bijzondere bijstand nam van 2017 tot 2019 licht toe, in 2020 is dit weer gedaald en ligt het iets lager dan in 2017. Bijzondere bijstand is er voor bijzondere en noodzakelijke kosten voor huishoudens met een laag inkomen. En voor financiële

¹ De afname tussen 2018 en 2019 komt deels door de komst van EHBG, waarbij een groot deel van de klanten direct geholpen wordt en niet doorstroomt naar schulddienstverlening. Ook is er in 2019 een opschoning van de registratie gedaan.

² Periodieke verstrekkingen zijn in dit cijfer 1 keer meegeteld.

ondersteuning aan huishoudens met een langdurig laag inkomen. Soms geldt een eigen bijdrage, afhankelijk van inkomen en spaargeld.

Figuur 50 Gebruik bijzondere bijstand

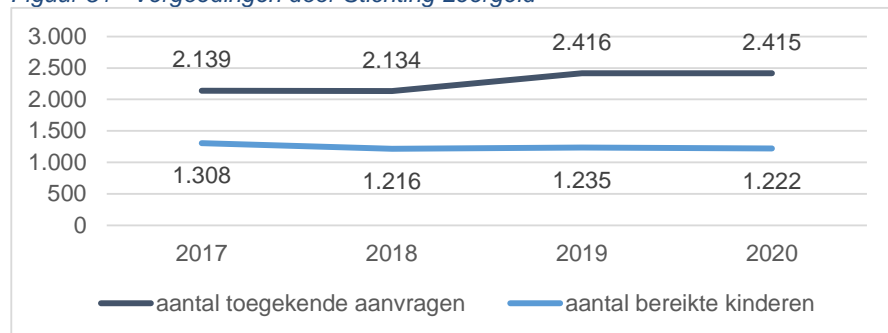
Bron: registratiegegevens gemeente

Ruim 2.400 vergoedingen door Stichting Leergeld

De gemeente heeft een aantal regelingen speciaal voor kinderen die leven in armoede. In 2020 heeft Stichting Leergeld 2.415 vergoedingen toegekend voor 1.222 kinderen. Deze stichting richt zich op gezinnen met kinderen van 4 tot 18 jaar en vergoedt met name binnen- en buitenschoolse activiteiten.

Omdat er in coronatijd minder activiteiten zijn geweest, zien we dat hier minder verstrekkingen voor zijn gedaan. Maar in die tijd zijn er vanwege thuisonderwijs wel laptops/tablets verstrekt via Stichting Leergeld. Ook zijn er mondkapjes verstrekt.

Figuur 51 Vergoedingen door Stichting Leergeld

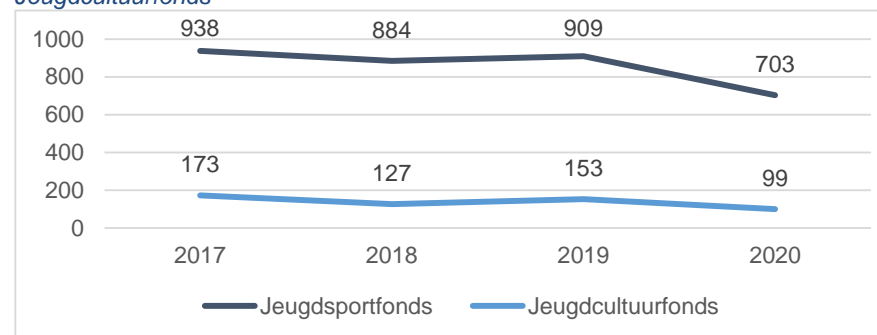
Bron: Stichting Leergeld

In 2020 minder aanvragen Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds

Het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds ondersteunen kinderen van 4 tot 18 jaar die om financiële redenen niet kunnen sporten of deelnemen aan culturele activiteiten. Het aantal toegekende aanvragen door de fondsen ligt in 2020 lager dan in 2019. Voor het Jeugdsportfonds ging het in 2020 om ruim 700 toegekende aanvragen, voor het Jeugdcultuurfonds waren dat er bijna 100. De daling kan worden verklaard doordat er in 2020 vanwege corona maatregelen minder activiteiten waren en daardoor ook minder aanvragen.

Sommige kinderen krijgen meerdere keren per jaar een vergoeding, bijvoorbeeld zowel voor contributiegeld als voetbalschoenen.

Figuur 52 Aantal toegekende aanvragen voor Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds

Bron: Stichting Jeugdsportfonds en Stichting Jeugdcultuurfonds

7. Werk en inkomen

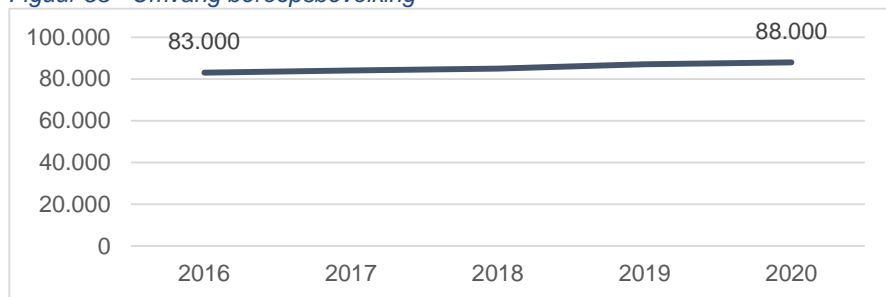
Het aantal werkzoekenden zonder dienstverband en WW-uitkeringen nam in 2020 toe. Er is een duidelijke trendbreuk te zien vanaf de start van de coronacrisis in maart 2020. Ook het aantal bijstandsuitkeringen nam vanaf die tijd toe, met name onder jongeren tot 27 jaar. Binnen de Participatiewet is het aantal loonkostensubsidies de laatste jaren gestegen. Datzelfde geldt voor beschut werk.

7.1 Werk

Bijna driekwart van de inwoners heeft een startkwalificatie

Het behalen van een startkwalificatie vergroot iemands kansen op de arbeidsmarkt. In 2019 had 73% van alle 15 tot 75 jarigen in 's-Hertogenbosch een startkwalificatie. Zij hebben een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Het aandeel inwoners met een startkwalificatie is licht toegenomen, in 2017 was dit 71%. Ook is dit in 2019 iets hoger dan het landelijke cijfer (72%).

Figuur 53 Omvang beroepsbevolking

Bron: CBS

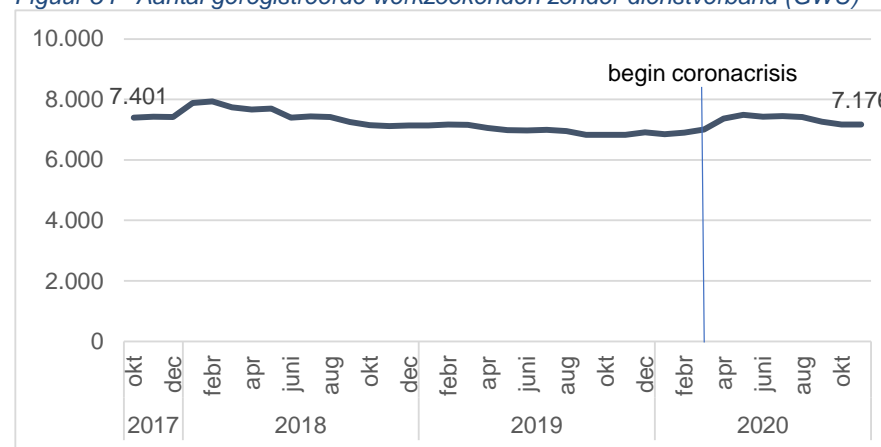
Beroepsbevolking 88.000 personen

De beroepsbevolking in 's-Hertogenbosch bestaat in 2020 uit zo'n 88.000 personen. Dit is de feitelijke beroepsbevolking, dus personen die betaald werk hebben óf geen betaald werk hebben maar hiervoor wel direct beschikbaar zijn.

In 2020 meer ingeschreven werkzoekenden zonder dienstverband dan in 2019

Eind november 2020 zijn er in 's-Hertogenbosch 7.176 werkzoekenden zonder dienstverband (GWU) ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf. Vanaf de start van de coronacrisis in maart 2020 nam dit aantal toe. De laatste maanden van 2020 neemt het aantal werkzoekenden weer af, maar ligt nog steeds hoger dan in 2019.

Figuur 54 Aantal geregistreerde werkzoekenden zonder dienstverband (GWU)

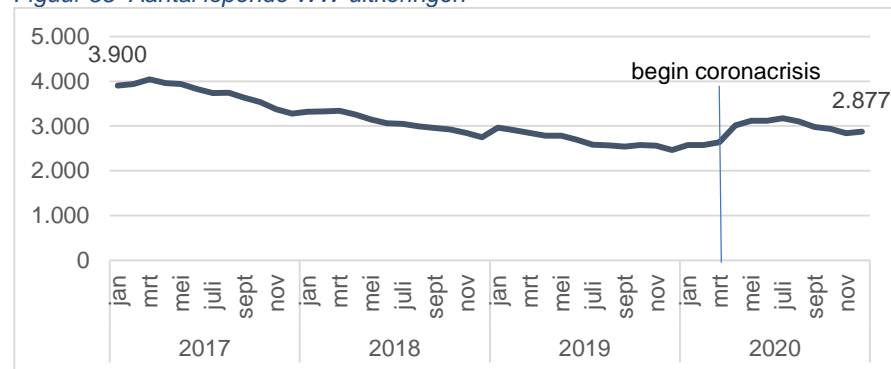
Bron: UWV WERKbedrijf

Aantal WW-uitkeringen nam in 2020 toe

In de jaren 2017 t/m 2019 zagen we een dalende trend van het aantal WW-uitkeringen. In 2020 neemt dit aantal weer toe. In december 2020 waren er 2.877 lopende WW-uitkeringen in 's-Hertogenbosch. Dat

betekent een toename van ruim 300 uitkeringen ten opzichte van het begin van 2020.

Figuur 55 Aantal lopende WW-uitkeringen

Bron: UWV WERKbedrijf

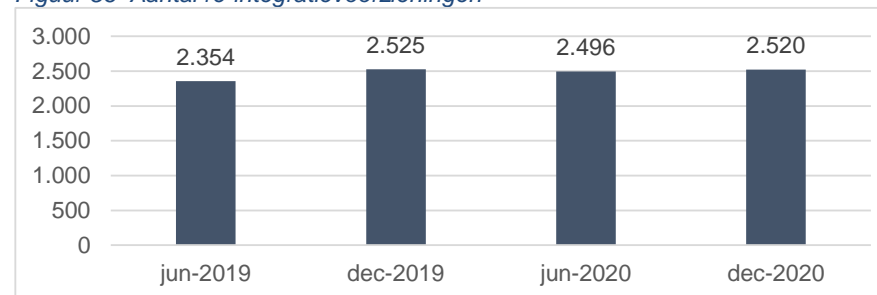
7.2 Participatiewet

In 2020 zo'n 2.500 re-integratievoorzieningen

Re-integratievoorzieningen zijn gericht op het opdoen van kennis en werkervaring om de kansen op een betaalde baan te vergroten. Het gaat bijvoorbeeld over een omscholingscursus of een proefplaatsing met behoud van uitkering. Eind 2020 waren er 2.520 lopende re-integratievoorzieningen. Dat zijn er iets meer dan in dezelfde periode in 2019. Eén persoon kan gelijktijdig gebruik maken van meerdere voorzieningen.

Op 1 januari 2015 is de **Participatiewet** ingevoerd. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). Binnen de Participatiewet kan de gemeente verschillende voorzieningen inzetten om inwoners te helpen bij het vinden van werk of op een andere manier te participeren in de samenleving.

Figuur 56 Aantal re-integratievoorzieningen

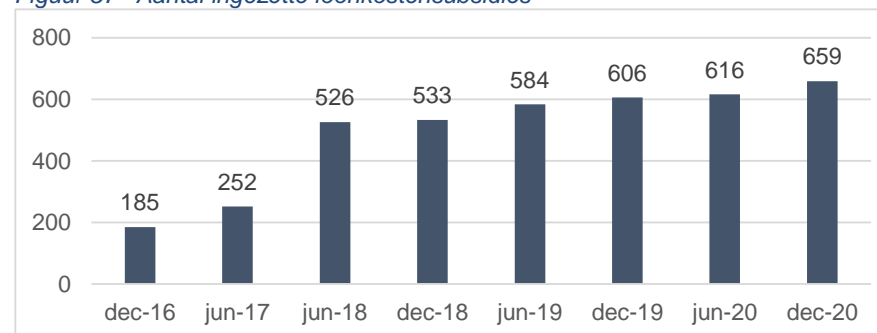

Bron: registratiegegevens gemeente

Aantal loonkostensubsidies is toegenomen

Eind 2020 waren 659 inwoners aan het werk met ondersteuning van loonkostensubsidie. Dit aantal is de laatste jaren toegenomen. Eind 2016 ging het nog om 185 inwoners die er gebruik van maakten. De loonkostensubsidie wordt ingezet voor werknemers die niet volledig productief kunnen zijn, maar wel kunnen werken bij een reguliere werkgever. De gemeente betaalt de loonkostensubsidie aan de werkgever.

Figuur 57 Aantal ingezette loonkostensubsidies

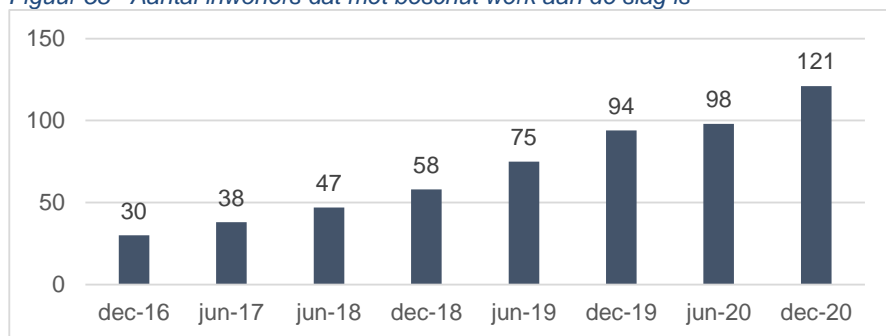

Bron: registratiegegevens gemeente

Toename beschut werk

Ook het aantal inwoners dat aan de slag is op basis van beschut werk is de laatste jaren toegenomen. Eind 2020 ging het om 121 mensen. Dat zijn er ruim twee keer zoveel als eind 2018. Beschut werk is bedoeld voor inwoners die door een beperking niet bij een reguliere werkgever kunnen werken, ook niet met een loonkostensubsidie. Bij beschut werk is sprake van begeleiding en aanpassingen op de werkplek.

Figuur 58 Aantal inwoners dat met beschut werk aan de slag is

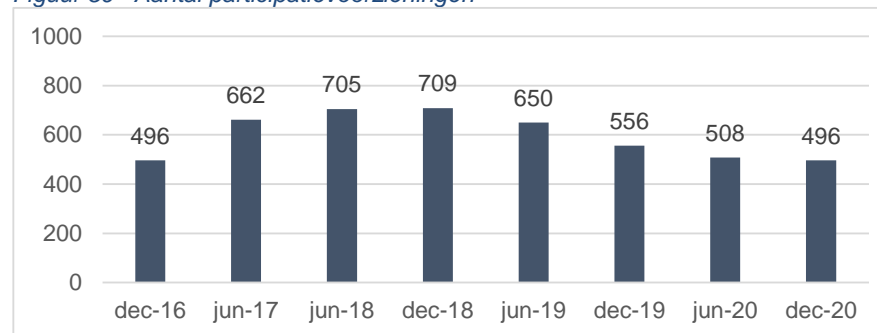

Bron: registratiegegevens gemeente

Gebruik participatievoorzieningen vanaf eind 2018 afgenomen

Voor sommige inwoners is arbeidsdeelname geen realistisch doel. Voor deze mensen staat maatschappelijke participatie voorop, bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van een participatievoorziening van de gemeente nam tussen 2016 en 2018 toe. Vanaf eind 2018 zien we hierin een afname. Eind 2020 ging het om zo'n 500 voorzieningen, eind 2018 waren dat er nog ruim 700. De afname kan met name worden verklaard doordat er scherper is toegezien op de registratie van vrijwilligerswerk. Bijvoorbeeld mensen waarbij het vrijwilligerswerk niet of nauwelijks nog liep of waarvoor geen vrijwilligersverklaring kon worden overlegd worden niet meer geregistreerd.

Figuur 59 Aantal participatievoorzieningen

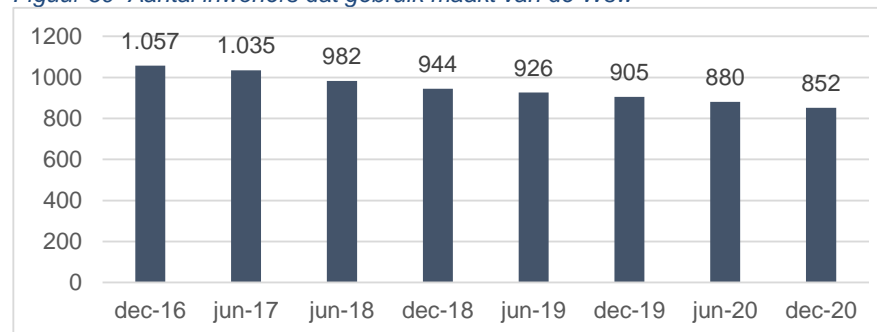

Bron: registratiegegevens gemeente

Wsw verder afgebouwd

Eind 2020 maken 852 inwoners gebruik van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De Wsw is er voor begeleid werken voor inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Vanaf 2015 wordt de Wsw langzaam afgebouwd en is deze vervangen door de Participatiewet. Inwoners kunnen niet meer instromen in de Wsw. Mensen die in 2015 vielen onder de Wsw behouden hun rechten en plichten.

Figuur 60 Aantal inwoners dat gebruik maakt van de Wsw

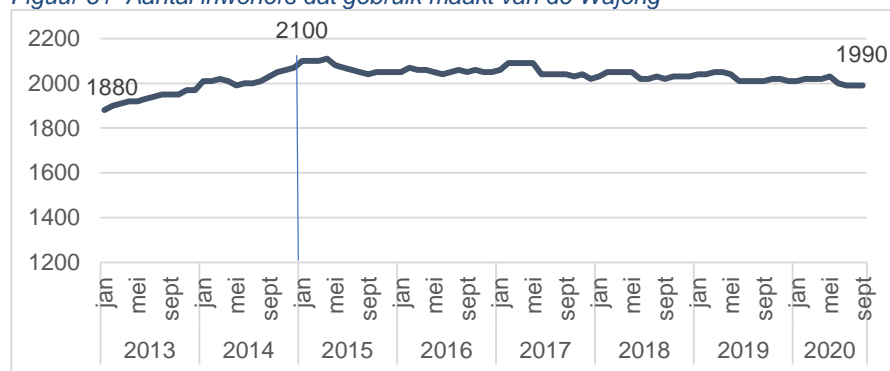

Bron: registratiegegevens gemeente

Gebruik Wajong neemt vanaf 2015 licht af

In september 2020 maken 1.990 inwoners gebruik van de Wajong. Dit aantal is vanaf begin 2015 licht afgenomen. De Wajong (Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten) is een uitkering voor mensen die vanaf jonge leeftijd niet kunnen werken vanwege een ziekte of handicap. De Wajong is vanaf 2015 deels vervangen door de Participatiewet. Vanaf dan kunnen alleen nog inwoners die volledig en duurzaam geen arbeidsvermogen hebben instromen in de Wajong.

Figuur 61 Aantal inwoners dat gebruik maakt van de Wajong

Bron: CBS; cijfers 2020 zijn voorlopig

Banenafpraak behaald

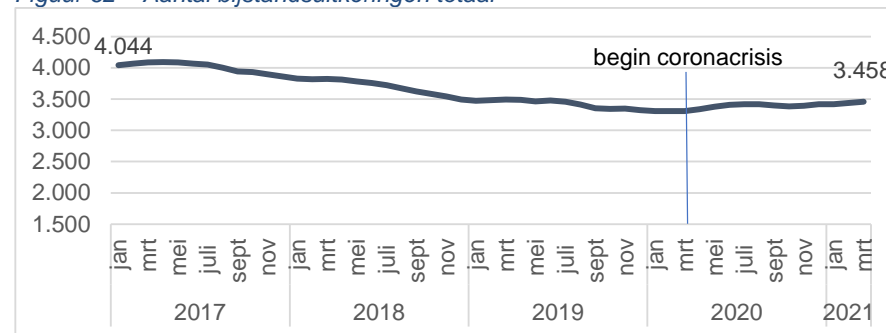
De centrale werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties en het kabinet hebben afgesproken dat er tot 2026 extra banen moeten komen voor mensen met een arbeidsbeperking. Wajong'ers en Wsw'ers hebben voorrang bij het vervullen van deze extra banen. In de regio Noordoost Brabant gaat het om 5.000 extra banen. T/m derde kwartaal 2020 waren er 6.733 banen gerealiseerd. De doelstelling is daarmee reeds ruimschoots behaald.

Bijstandsuitkeringen laatste jaren gedaald; in 2020 lichte stijging

In de periode 2017 – 2019 nam het aantal bijstandsuitkeringen af. Vanaf de start van de coronacrisis in maart 2020 zien we dit weer

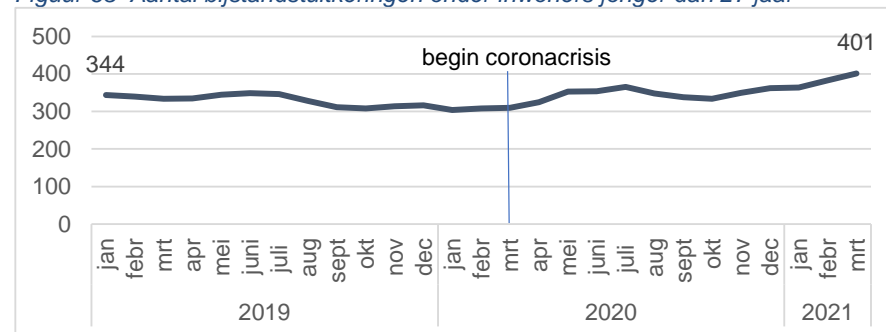
toenemen. In maart 2021 ligt het aantal bijstandsuitkeringen zo'n 150 hoger dan een jaar eerder. Met name onder jongeren tot 27 jaar steeg het aantal uitkeringen. Voor deze groep gaat het om een toename van 91 uitkeringen. In maart 2021 ontvingen 401 jongeren tot 27 jaar een bijstandsuitkering.

Figuur 62 Aantal bijstandsuitkeringen totaal

Bron: registratiegegevens gemeente

Figuur 63 Aantal bijstandsuitkeringen onder inwoners jonger dan 27 jaar

Bron: registratiegegevens gemeente

Uitstroom uit bijstand in 2019 en 2020 lager dan in 2018

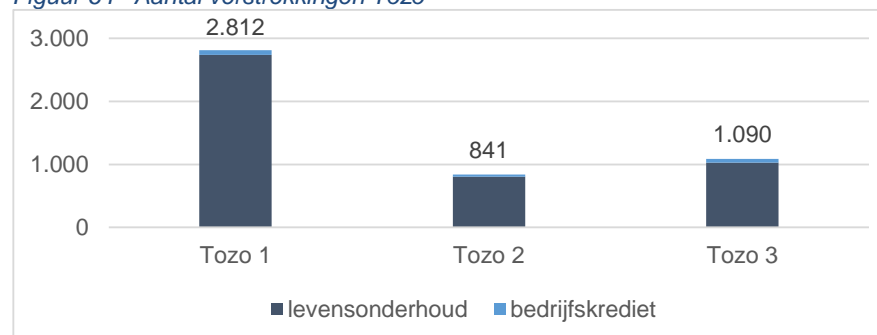
De gemeente vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen, indien mogelijk, uitstromen uit de bijstand en zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien. In 2020 stroomden er 929 mensen uit de bijstand. Dat is vergelijkbaar met 2019 (988), maar lager dan in 2018 (1.245). In de tweede helft van 2020 lag de uitstroom iets lager (486) dan in dezelfde periode in 2019 (550).

Tozo: uitkering voor zelfstandig ondernemers

In totaal heeft de gemeente 2.812 verstrekkingen gedaan voor Tozo 1, 841 voor Tozo 2 en 1.090 voor Tozo 3. Tozo is de tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers. Deze regeling is door het Rijk opgezet en biedt zelfstandig ondernemers financiële ondersteuning tijdens de coronacrisis. De gemeente regelt en betaalt de verstrekkingen.

*Eén van de regelingen binnen het steun- en herstelpakket van de Rijksoverheid tijdens de coronacrisis is de **Tozo**, de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Deze voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De gemeente regelt de verstrekkingen. De Tozo 1 kon worden aangevraagd voor (een deel van) de periode maart t/m mei 2020, Tozo 2 voor juni t/m september 2020 en Tozo 3 voor oktober 2020 t/m maart 2021.*

Figuur 64 Aantal verstrekkingen Tozo

Bron: registratiegegevens gemeente

8. Omgaan met elkaar

Ruim 4 op de 10 inwoners boden in 2020 hulp aan kwetsbaren in de buurt, zoals boodschappen doen of gezelschap houden. Iets meer dan de helft van de inwoners vindt dat in hun buurt mensen met verschillende achtergronden prettig met elkaar omgaan, zo'n 1 op de 10 vindt dat niet. In 2020 voelde 9% zich gediscrimineerd. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Mensen voelen zich vooral gediscrimineerd op basis van nationaliteit, ras/huidskleur en leeftijd.

8.1 Hulp aan kwetsbaren

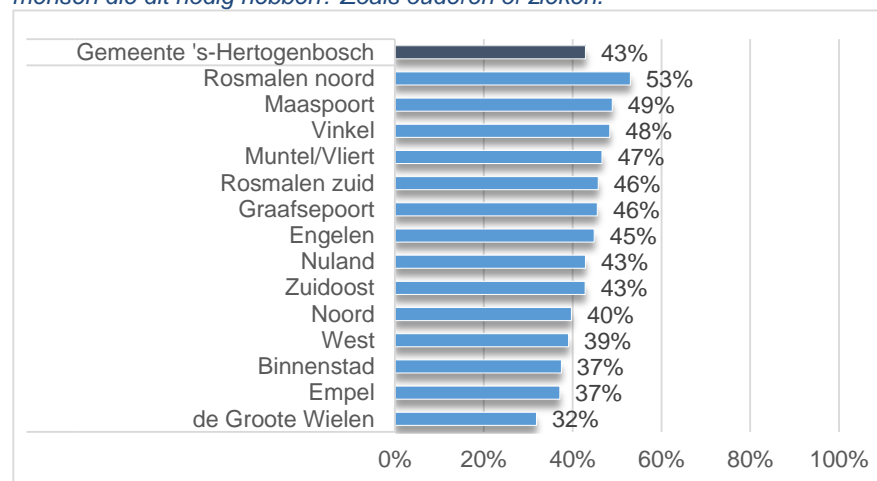
Ruim 4 op de 10 inwoners bieden hulp aan kwetsbaren in hun buurt

43% van de inwoners geeft aan dat zij in 2020 hulp hebben geboden in hun buurt aan mensen die dit nodig hadden, zoals ouderen of zieken. Er zijn verschillen per wijk. Zo gaven inwoners uit Rosmalen noord meer dan gemiddeld hulp en inwoners uit de Groote Wielen naar verhouding minder. Het aandeel dat hulp bood neemt toe met de leeftijd, onder 18-29 jarigen is dat 32% en onder 50-74 jarigen 48%.

Vooraf boodschappen doen en gezelschap houden

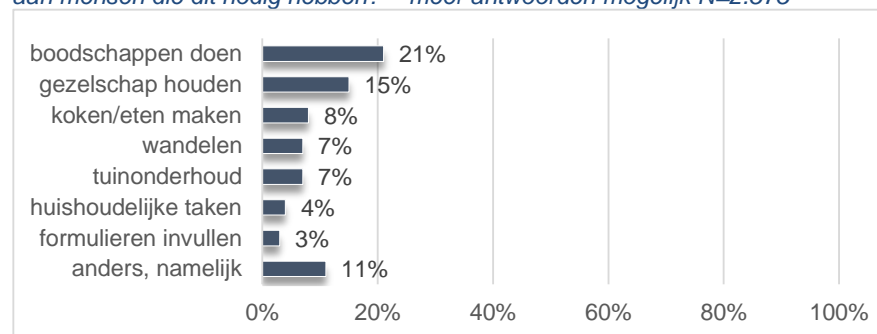
De hulp die wordt geboden aan kwetsbaren in de buurt is divers. Het meest genoemd is 'boodschappen doen' (21%) en 'gezelschap houden' (15%). 1 op de 10 geeft het antwoord 'anders, namelijk'. Zij noemen bijvoorbeeld klussen in en rond huis, hond uitlaten, praatje maken, mantelzorg, computerhulp, opvang kinderen, vervoer of hulp buiten de buurt.

Figuur 65 Hebt in de afgelopen 12 maanden in uw buurt hulp geboden aan mensen die dit nodig hebben? Zoals ouderen of zieken.

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Figuur 66 Wat voor hulp hebt u in de afgelopen 12 maanden in uw buurt geboden aan mensen die dit nodig hebben? - meer antwoorden mogelijk N=2.575

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Een derde biedt sinds corona maatregelen meer hulp

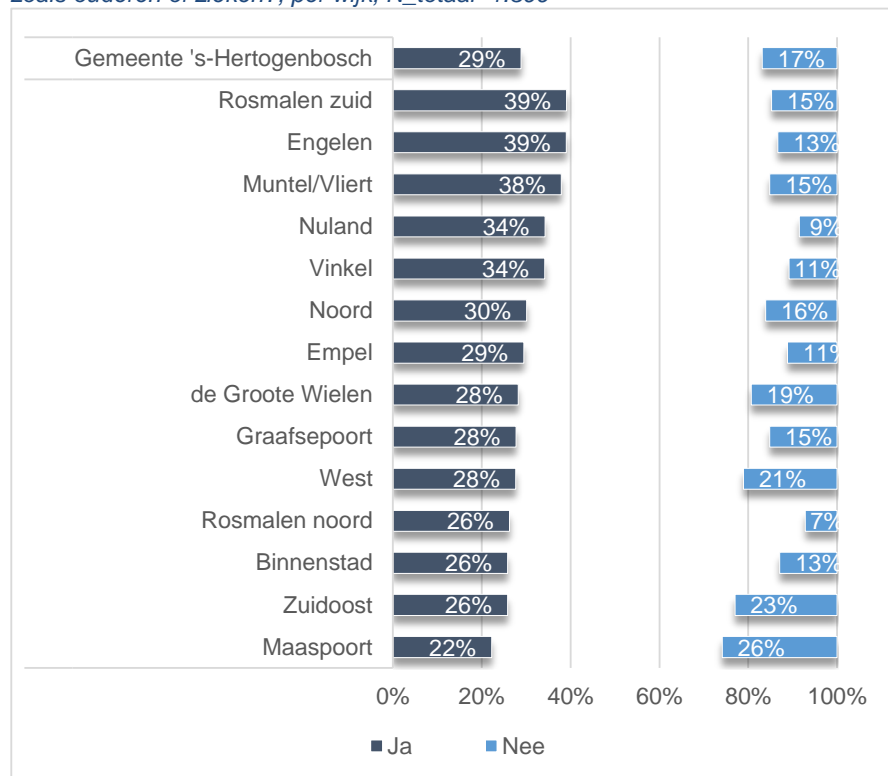
Van de inwoners die in 2020 hulp boden, geeft 34% aan dat zij sinds de eerste corona maatregelen van maart 2020 meer hulp zijn gaan bieden. Dit zijn verhoudingsgewijs vaker inwoners uit de Binnenstad

(48%), 40-49 jarigen (41%) en minima (44%). 65-plussers geven dit minder vaak aan.

Zo'n 3 op de 10 zijn bereid hulp te bieden aan kwetsbaren

Van de inwoners die nu geen hulp bieden aan kwetsbaren in hun buurt is 29% bereid dit wel te doen. Nog eens 46% wil dit misschien doen. 17% is hiertoe niet bereid. Met name in Rosmalen zuid en Engelen is de bereidheid om kwetsbaren in de buurt te helpen groot.

Figuur 67 Zou u in uw buurt hulp willen bieden aan mensen die dit nodig hebben, zoals ouderen of zieken?, per wijk; N_totaal=1.399

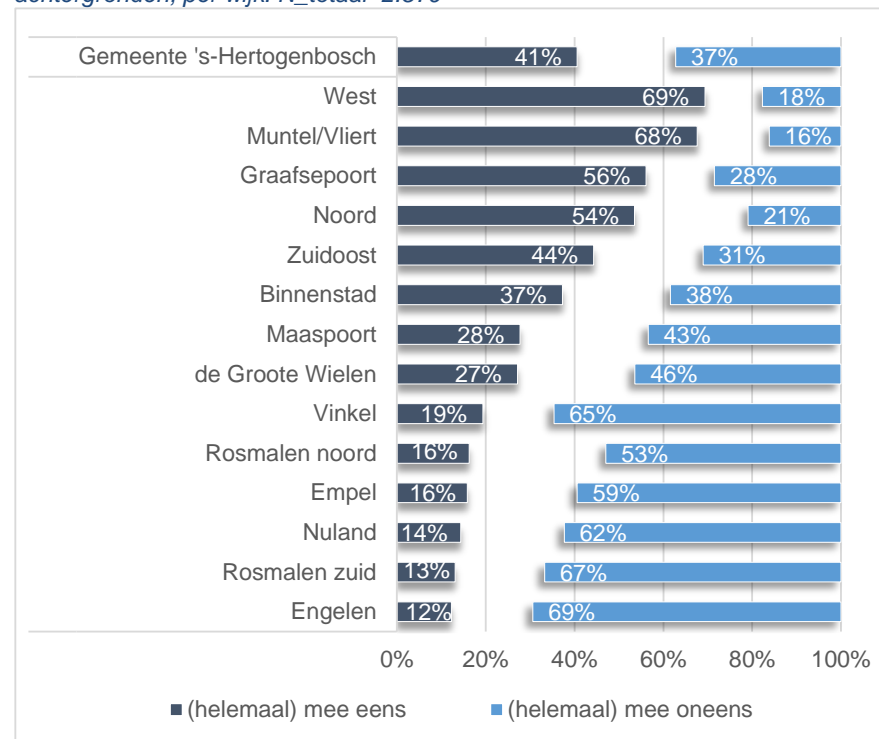
Bron: enquête Leefbaarheid 2020

8.2 Mensen met verschillende achtergronden

Mensen met verschillende achtergronden in de buurt

In 2020 vinden 4 op de 10 inwoners dat er in hun buurt veel mensen met verschillende achtergronden wonen, zoals verschillen in taal, religie of gewoontes. We zien behoorlijke verschillen per wijk. In de wijken West en Muntel/Vliert wonen naar verhouding de meeste inwoners die het met de stelling eens zijn en in Engelen, Rosmalen zuid en Nuland de minste.

Figuur 68 Stelling: In mijn buurt wonen veel mensen met verschillende achtergronden, per wijk. N_totaal=2.579

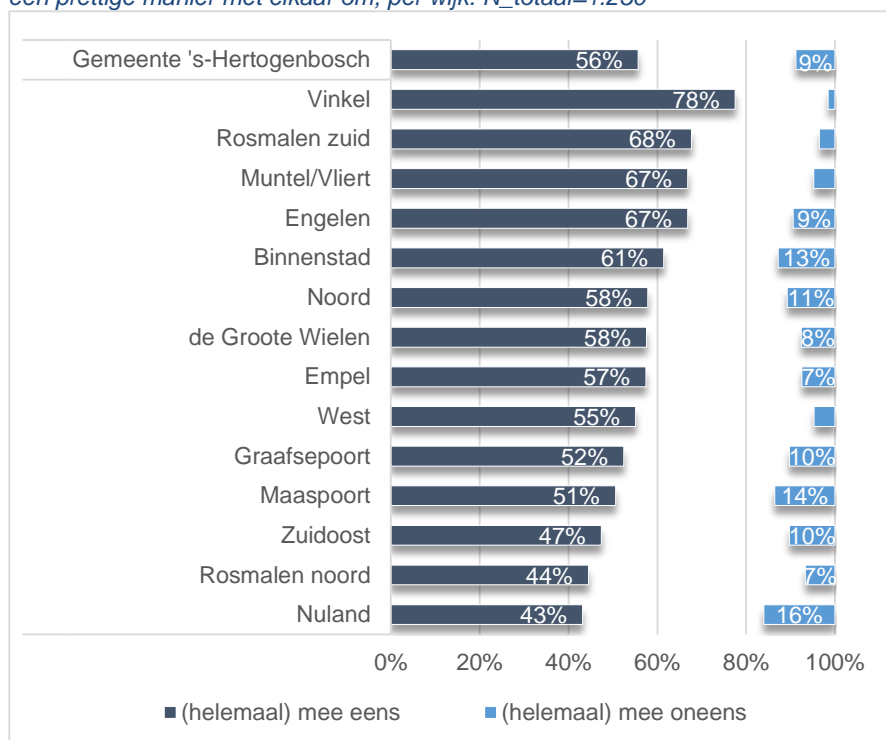

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Ruim de helft vindt dat in hun buurt mensen met verschillende achtergronden prettig met elkaar omgaan

Aan inwoners die vinden dat in hun buurt veel mensen met verschillende achtergronden wonen is gevraagd of zij vinden dat deze mensen op een prettige manier met elkaar omgaan. 56% is het met deze stelling eens. Zo'n 1 op de 10 is het er mee oneens. Ook hier zijn er verschillen per wijk. Met name in Vinkel, Rosmalen zuid, Muntel/Vliert en Engelen vinden inwoners dat mensen met verschillende achtergronden op een prettige manier met elkaar omgaan.

Figuur 69 Stelling: In mijn buurt gaan mensen met verschillende achtergronden op een prettige manier met elkaar om, per wijk. N_totaal=1.250

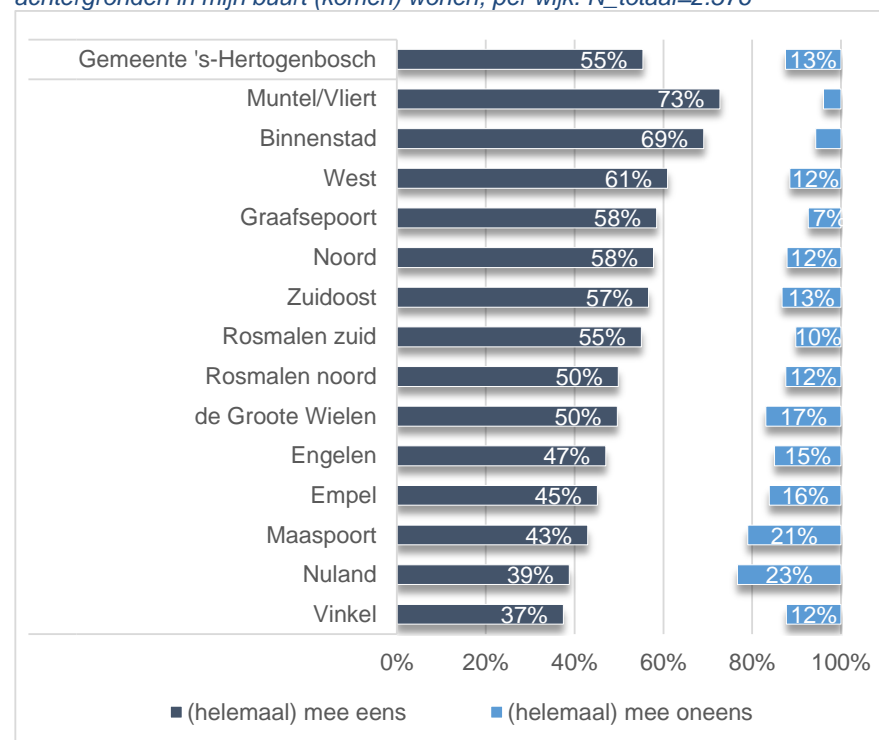

Bron: enquête Leefbaarheid 2020; vanwege het lage aantal respondenten voor Vinkel is het cijfer voor deze wijk eerder indicatief dan representatief.

'Goed als mensen met verschillende achtergronden in mijn buurt (komen) wonen' vindt 55%

Ruim de helft van de inwoners is het (helemaal) eens met de stelling 'Ik vind het goed als er mensen met verschillende achtergronden in mijn buurt (komen) wonen'. 13% is het hier niet mee eens. In de wijken Nuland en Maaspoort is dit aandeel naar verhouding groter, in Muntel/Vliert, Graafsepoort en de Binnenstad is dit kleiner dan gemiddeld. Inwoners in de leeftijd 18-39 jaar zijn het naar verhouding vaker eens met de stelling. 50-64 jarigen en 75-plussers zijn het er minder vaak mee eens.

Figuur 70 Stelling: Ik vind het goed als er mensen met verschillende achtergronden in mijn buurt (komen) wonen, per wijk. N_totaal=2.576

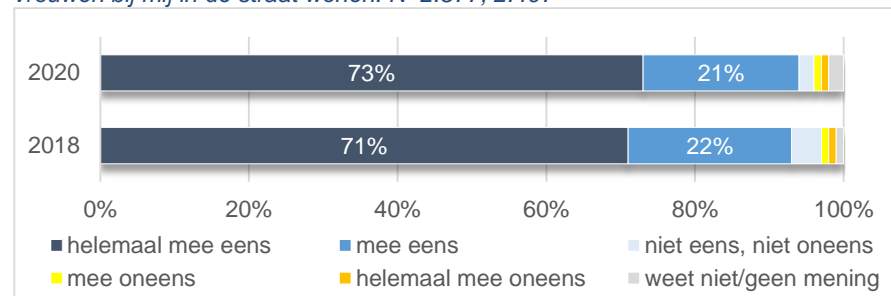
Bron: enquête Leefbaarheid 2020

8.3 Acceptatie seksuele voorkeur

Acceptatie seksuele voorkeur afgelopen jaren weinig veranderd

Net als in 2018 zijn in 2020 aan inwoners enkele stellingen voorgelegd over de acceptatie van mensen met een seksuele voorkeur voor iemand van hetzelfde geslacht. Met de stelling 'ik vind het prima als een man een seksuele relatie heeft met een man, of een vrouw met een vrouw' is 94% het (helemaal) eens. Dit is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2018 (93%). 2% is het (helemaal) oneens met deze stelling. Ook over de stelling 'ik vind het prima als homoseksuelen mannen of lesbische vrouwen bij mij in de straat wonen' is de meerderheid het eens (94%). 2% is het hier mee oneens. Ook hier is er geen verschil met 2018.

Figuur 71 Stelling: Ik vind het prima als homoseksuelen mannen of lesbische vrouwen bij mij in de straat wonen. N=2.577; 2.407

Bron: enquête Leefbaarheid

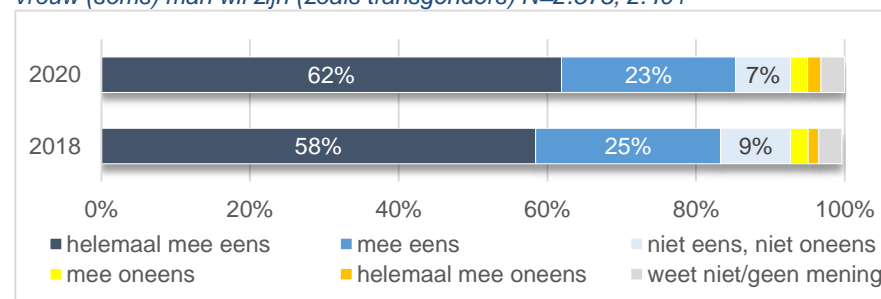
Er zijn geen opvallende verschillen tussen de wijken. Wel zijn 75-plussers en inwoners met een migratieachtergrond het minder vaak eens met de stellingen dan gemiddeld.

Acceptatie van mannen die (soms) vrouw willen zijn of vrouwen die (soms) man willen zijn

Op de stelling 'ik vind het prima als een man (soms) vrouw wil zijn, of een vrouw (soms) man wil zijn' antwoordt 85% (helemaal) mee eens.

4% is het niet eens met deze stelling. Dat is niet veranderd ten opzichte van de vorige meting in 2018. In de wijk Nuland zijn naar verhouding minder inwoners het met deze stelling eens (74%). In de wijken Binnenstad (94%), Muntel/Vliert (90%) en Engelen (90%) is het aandeel inwoners dat het er mee eens is hoger dan gemiddeld.

Figuur 72 Stelling: Ik vind het prima als een man (soms) vrouw wil zijn, of een vrouw (soms) man wil zijn (zoals transgenders) N=2.575; 2.401

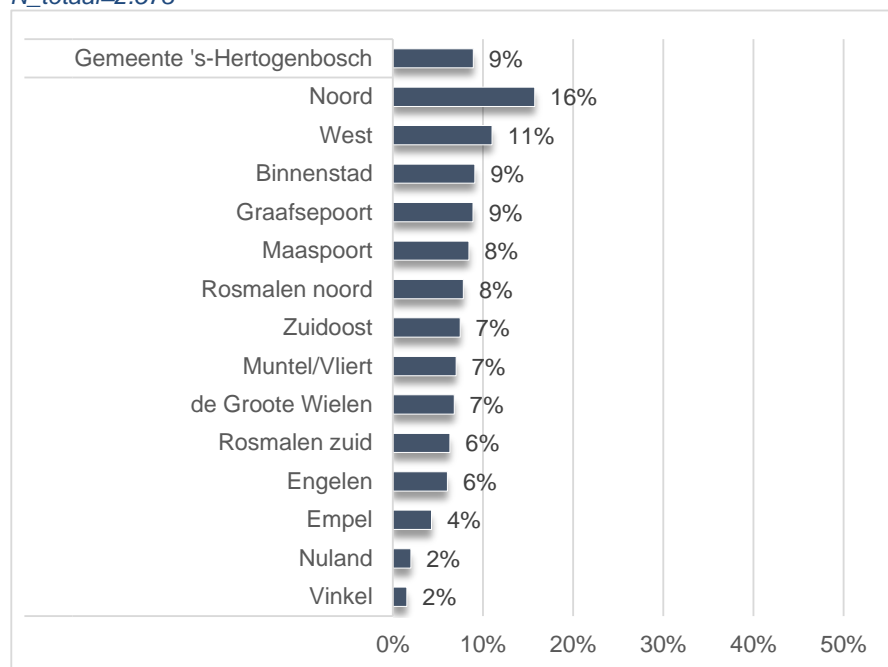
Bron: enquête Leefbaarheid

8.4 Discriminatie

Bijna 1 op de 10 voelt zich wel eens gediscrimineerd

Eind 2020 geeft 9% van de inwoners aan dat zij zich in de afgelopen 12 maanden wel eens gediscrimineerd voelden. In 2018 was dit 7% en in 2016 ging het om 8%. Het aandeel dat zich gediscrimineerd voelde, is in 2020 niet significant hoger dan voorgaande jaren. Bepaalde groepen voelen zich vaker dan gemiddeld gediscrimineerd. Dat zijn 18-29 jarigen (13%), inwoners met een migratieachtergrond (23%), minima (21%) en LHBT'ers (17%). Ook zijn er verschillen naar wijk. In de wijk Noord wonen naar verhouding meer inwoners die zich wel eens gediscrimineerd voelen (16%).

Figuur 73 Aandeel inwoners dat zich wel eens gediscrimineerd voelt, per wijk
N_totaal=2.573

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

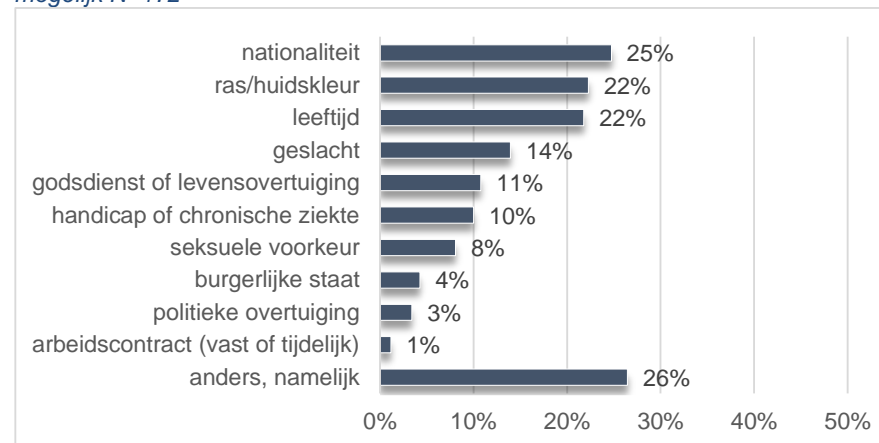
Discriminatie vooral door opmerkingen en uitschelden

Er is gevraagd 'wat zei of deed iemand waardoor u zich gediscrimineerd voelde?'. Mensen voelen zich vooral gediscrimineerd doordat iemand een opmerking naar hen maakte of hen uitschold. Iets minder dan de helft van de antwoorden gaat hierover. Ook worden diverse andere antwoorden genoemd, zoals denigrerend gedrag, intimiderend gedrag, negeren, agressie/vernieling en niet geaccepteerd of aangenomen worden bij werk of sollicitatie.

Vooral discriminatie vanwege nationaliteit, ras/huidskleur en leeftijd

Van degenen die zich gediscrimineerd voelen geeft een kwart aan dat dit is vanwege hun 'nationaliteit'. De meest genoemde redenen die kort daarop volgen zijn 'ras/huidskleur' en 'leeftijd' (beide 22%). Ten opzichte van 2018 (14%) wordt 'leeftijd' vaker genoemd. Datzelfde geldt voor 'godsdienst/levensovertuiging'. In 2018 was dit 5%, in 2020 is dat 11%. Discriminatie op basis van politieke overtuiging komt in 2020 minder voor dan in 2016 (12%). Ongeveer een kwart geeft het antwoord 'anders, namelijk'. Hier zijn diverse antwoorden gegeven, zoals uiterlijk, taal, normen en waarden, persoonlijkheid, voel me niet veilig, vanwege hoge opleiding, omdat ik vluchteling ben of omdat ik Nederlander ben.

Figuur 74 Om welke reden voelde u zich gediscrimineerd? – meer antwoorden mogelijk N=172

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Figuur 75 Waar voelde u zich gediscrimineerd? N=158

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Discriminatie vooral in eigen woonomgeving

Net als in 2018 wordt de eigen woonomgeving veruit het vaakst genoemd als plek waar de discriminatie plaats vond. 4 op de 10 geven dit antwoord. Op de tweede en derde plek van meest gegeven antwoorden komen 'tijdens het winkelen' (14%) en 'op straat (niet in eigen woonomgeving)' (13%). Bij 'anders, namelijk' worden diverse antwoorden genoemd, zoals bij sport, door de overheid, op meerdere plekken, bij huisartsenpost, in het openbaar vervoer of in het park.

Bij bijna een kwart was sprake van geweld of agressief gedrag

De meerderheid van de gevallen van discriminatie (83%) vond plaats in de gemeente 's-Hertogenbosch. Bij bijna een kwart was sprake van geweld of agressief gedrag. Dat is niet veranderd ten opzichte van voorgaande jaren.

Meerderheid onderneemt geen actie na discriminatie

Van degenen die zich gediscrimineerd voelden geeft bijna twee derde aan dat zij hier geen actie op hebben ondernomen. Zij geven vooral als

redenen dat het geen nut heeft, dat het averechts werkt en dat ze geen zin hebben of het niet nodig vinden om actie te ondernemen.

Een kwart geeft aan dat zij het zelf hebben opgelost. Zij hebben dat vooral gedaan door degene die discrimineerde aan te spreken of het gesprek aan te gaan. Ook wordt bijvoorbeeld genoemd dat men bezwaar heeft gemaakt, het heeft genegeerd of gewoon is doorgelopen.

Klein aandeel doet melding of aangifte

Een relatief kleine groep van 6% heeft de discriminatie gemeld of er aangifte van gedaan. Bijvoorbeeld bij antidiscriminatiebureau Radar, de politie of de organisatie waar de discriminatie plaatsvond. Het aandeel dat melding of aangifte deed is niet veranderd ten opzichte van voorgaande jaren.

9. Sociale veiligheid

In 2020 gaf 6% aan dat zij in de afgelopen twee jaar slachtoffer of getuige waren van huiselijk geweld. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Ruim de helft meldde het voorval bij een instantie, met name bij de politie en Veilig Thuis. Zo'n 7 op de 10 inwoners kennen Veilig Thuis. De bekendheid is de afgelopen jaren toegenomen. In 2020 werden meer adviezen gevraagd aan Veilig Thuis dan in 2019. Ook nam het aandeel adviezen en meldingen door burgers toe.

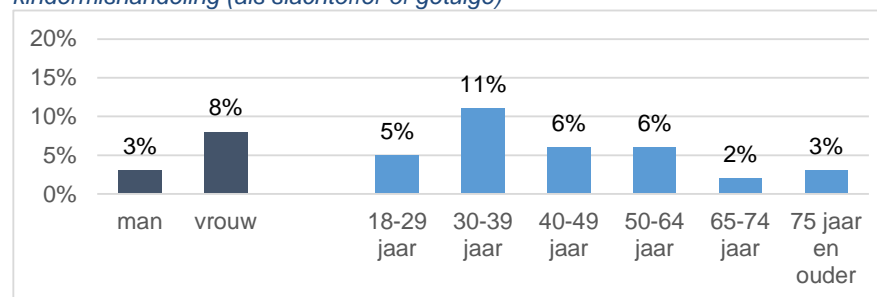
9.1 Huiselijk geweld

6% was slachtoffer of getuige van huiselijk geweld

Net als in 2016 en 2018 gaf in 2020 6% van de inwoners aan dat zij in de afgelopen 2 jaar te maken hebben gehad met huiselijk geweld of kindermishandeling in de gemeente 's-Hertogenbosch. Zij waren zelf slachtoffer of getuige van een voorval. In Vinkel hebben naar verhouding minder inwoners te maken gehad met huiselijk geweld of kindermishandeling. Vrouwen, 30-39-jarigen en inwoners uit een eenoudergezin of een huishouden met minderjarige kinderen hebben hier vaker dan gemiddeld mee te maken gehad.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd. Dit kan zijn geweld tegen de (ex)partner, kindermishandeling of ouderenmishandeling. Het kan gaan om lichamelijk, psychisch (verwaarlozing, bedreiging) of seksueel geweld.

Figuur 76 Heeft in de afgelopen 2 jaar te maken gehad met huiselijk geweld of kindermishandeling (als slachtoffer of getuige)

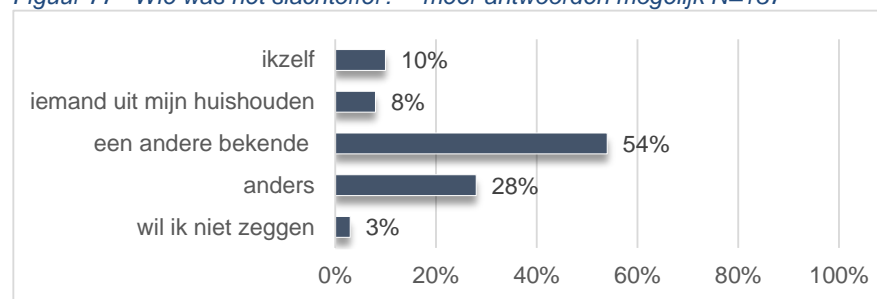

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Slachtoffer is veelal een bekende

1 op de 10 inwoners die te maken hadden met huiselijk geweld geven aan dat zij zelf slachtoffer waren. Volgens 8% ging het om iemand uit hun huishouden. In ruim de helft van de gevallen was het slachtoffer een andere bekende, bijvoorbeeld een buurtgenoot, familielid, kennis of collega. Ten opzichte van 2018 is hierin weinig veranderd.

Figuur 77 Wie was het slachtoffer? – meer antwoorden mogelijk N=137

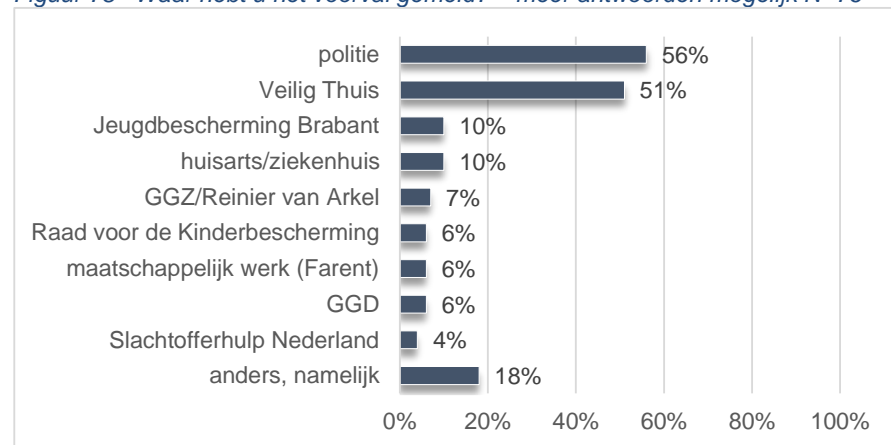
Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Ruim de helft heeft het voorval gemeld bij een instantie

Van hen die te maken hadden met huiselijk geweld heeft 53% dit gemeld bij een instantie. Zij meldden dit vooral bij de politie en Veilig Thuis. Deze instanties werden ook in 2018 het meest genoemd. Wat opvalt is dat Jeugdbescherming Brabant in 2020 (10%) vaker wordt

genoemd dan in 2018 (2%). Bij 'anders, namelijk' worden onder andere genoemd woningcorporatie en Wmo.

Figuur 78 Waar hebt u het voorval gemeld? – meer antwoorden mogelijk N=76

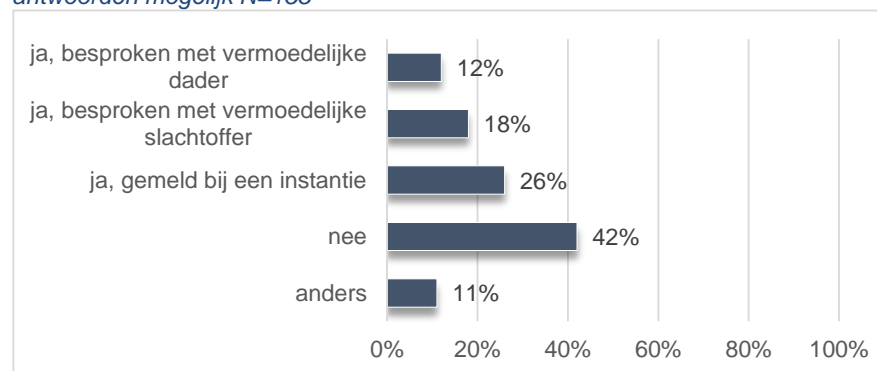

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

7% had een vermoeden van huiselijk geweld

In 2020 is aan de inwoners ook gevraagd of zij in de afgelopen 2 jaar een vermoeden hadden van huiselijk geweld of kindermishandeling bij iemand in hun omgeving. 7% had hier een vermoeden van.

Figuur 79 Hebt u iets gedaan met uw vermoeden van huiselijk geweld? – meer antwoorden mogelijk N=155

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

Ruim de helft nam actie na vermoeden huiselijk geweld

Van degenen die een vermoeden hadden van huiselijk geweld heeft ruim de helft hier iets mee gedaan. Ongeveer een kwart deed een melding bij een instantie. Een iets kleiner deel besprak het met het vermoedelijke slachtoffer en zo'n 1 op de 8 besprak het met de vermoedelijke dader. Ruim 4 op de 10 deden niets met het vermoeden. Bij 'anders, namelijk' wordt onder andere genoemd: besproken met buurtgenoten of familie, gemeld op school/peuterspeelzaal, politie gebeld of besproken met huisarts.

Resultaat van actie na vermoeden huiselijk geweld

Ruim een kwart van degenen die actie ondernamen, denkt dat hun actie resultaat heeft gehad. Zij noemen bijvoorbeeld dat de dader hulp heeft gezocht, er een gesprek is geweest, een instantie ermee aan de slag is gegaan, het kind uit huis is geplaatst of de relatie beëindigd is.

15% heeft sinds corona maatregelen vaker vermoeden van huiselijk geweld

Van degenen die in de afgelopen 2 jaar een vermoeden hadden van huiselijk geweld geeft 15% aan dat zij een dergelijk vermoeden vaker hebben gehad sinds de eerste corona maatregelen van maart 2020.

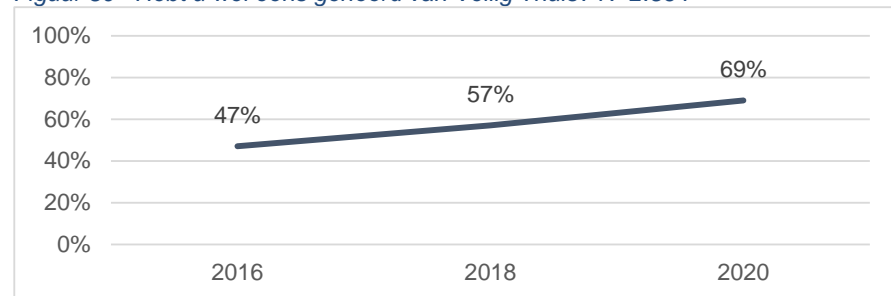
9.2 Veilig Thuis

Bekendheid Veilig Thuis verder toegenomen

Bijna 7 op de 10 inwoners hebben wel eens gehoord van Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. De bekendheid is toegenomen ten opzichte van 2018 (57%) en 2016 (47%). Vrouwen (77%) en eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (80%) zijn hier meer dan gemiddeld bekend mee. Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond (47%) en inwoners zonder startkwalificatie (61%) zijn naar verhouding minder bekend met Veilig Thuis.

Inwoners die te maken hadden met huiselijk geweld (als slachtoffer of getuige) geven naar verhouding vaker aan dat zij hebben gehoord van Veilig Thuis (88%).

Figuur 80 Hebt u wel eens gehoord van Veilig Thuis? N=2.564

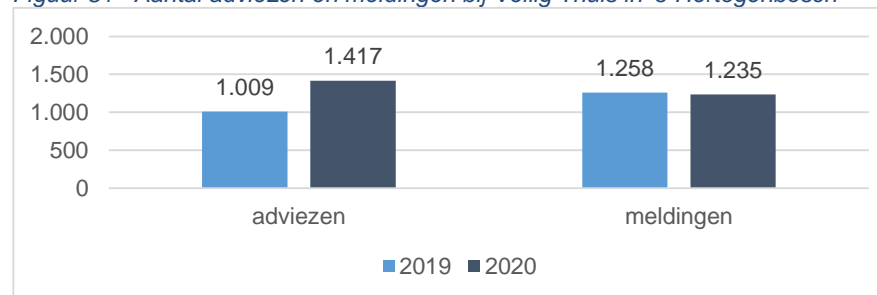

Bron: enquête Leefbaarheid 2020

In 2020 meer adviezen gevraagd aan Veilig Thuis dan in 2019

Bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen burgers of professionals advies vragen bij Veilig Thuis. In 2020 heeft Veilig Thuis in 's-Hertogenbosch ruim 1.400 adviezen afgegeven. Dat zijn er meer dan in 2019. Het aantal meldingen dat Veilig Thuis kreeg, was in 2020 vergelijkbaar met 2019. Dat waren er ruim 1.200.

Figuur 81 Aantal adviezen en meldingen bij Veilig Thuis in 's-Hertogenbosch

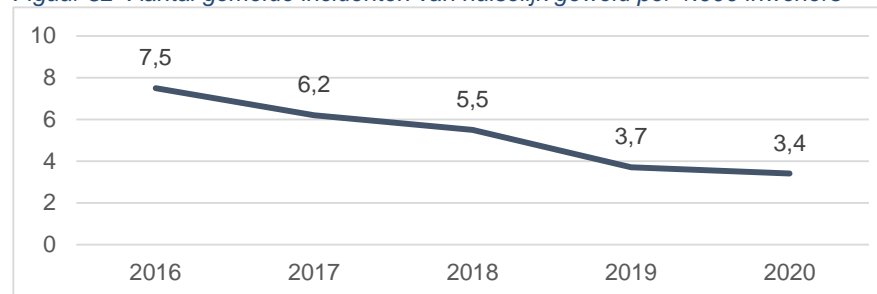

Bron: Jaarverslagen Veilig Thuis

Meer adviezen en meldingen door burgers

In 2020 kwamen er gemiddeld meer adviesvragen en meldingen binnen van burgers, met name in de categorie 'buurtbewoner'. Een mogelijke verklaring is dat door de coronacrisis meer inwoners thuis waren en hierdoor in hun omgeving meer signaleerden en advies vroegen. Ook is in mei 2020 de chatfunctie ingevoerd, waardoor het voor inwoners mogelijk laagdrempeliger is geworden om contact op te nemen met Veilig Thuis.

Figuur 82 Aantal gemelde incidenten van huiselijk geweld per 1.000 inwoners

Bron: Politie

Minder incidenten huiselijk geweld gemeld bij politie

Het aantal door de politie geregistreerde incidenten van huiselijk geweld daalt al enkele jaren op een rij. Tussen 2019 en 2020 daalde dit van 576 naar 522 incidenten. Dat is een afname van 9 procent.

10. Zorggebruik

In 2020 is 14% van de inwoners bekend met Koo, vanaf 2019 het informatie- en adviespunt in 's-Hertogenbosch voor vragen over het sociaal domein. Het afgelopen jaar is het aantal door Koo afgehandelde hulpvragen verdubbeld. In 2020 kwamen er minder bezoekers naar de wijkpleinen dan voorgaande jaren. Deze waren vanwege corona tijdelijk gesloten of alleen op afspraak open. Het aandeel jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp is in 2020 afgenomen. Deze ontwikkeling zien we ook landelijk. Het aandeel jeugdhulp met verblijf nam in 's-Hertogenbosch wel toe en ligt in 2020 hoger dan landelijk. Het Wmo-gebruik nam de laatste jaren toe, vooral voor hulpmiddelen en hulp bij het huishouden. In 2020 maken ruim 10.000 inwoners uit 's-Hertogenbosch gebruik van de Wmo.

10.1 Toegang tot hulp

Zo'n kwart weet niet de weg naar hulp, maar wil dit wel weten

Aan inwoners is gevraagd over een zestal onderwerpen binnen het sociaal domein of zij weten waar zij daarvoor terecht kunnen voor informatie, vragen en advies. In 2020 gaf 23% van de respondenten bij één of meer onderwerpen aan 'nee, maar wil het wel weten'. Dit is niet veranderd ten opzichte van 2019, maar wel lager dan in 2018 (26%).

Zorg en hulp: zoals mantelzorg, gezondheid, hulp in en om huis

Geldzaken: zoals schulden, toeslagen, formulierenhulp

Jeugd en gezin: zoals opvang, onderwijs, hulp voor kinderen, hulp bij de opvoeding

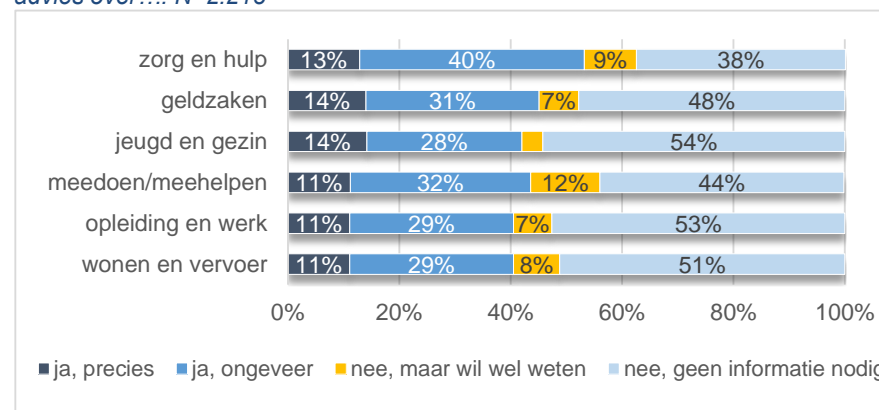
Meedoen en meehelpen: zoals vrijwilligerswerk, hulp in de wijk

Opleiding en werk: zoals werk en gezondheid, werk en inkomen, inburgering, (hulp bij) opleiding

Wonen en vervoer: zoals woningaanpassingen, hulp bij wonen, regiotaxi

Het antwoord 'nee, maar wil het wel weten' wordt het meest gegeven bij het onderwerp 'meedoen en meehelpen' (12%). Sommige groepen antwoorden vaker dan gemiddeld 'nee, maar ik wil het wel weten', namelijk 65-plussers, alleenwonenden, mensen met een migratieachtergrond, minima en inwoners zonder startkwalificatie.

Figuur 83 Weet u waar u in de gemeente terecht kunt voor informatie, vragen en advies over.... N=2.218

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020

14% is bekend met Koo

In 2020 geeft 14% van de inwoners aan dat zij Koo kennen. Koo is vanaf 2019 het informatie- en adviespunt in 's-Hertogenbosch voor vragen over het sociaal domein. Inwoners en professionals kunnen er terecht met vragen over onder andere geldzaken, zorg en hulp, jeugd en gezin en meedoen en meehelpen. Koo is bereikbaar via telefoon, e-mail, website of fysiek in de wijkpleinen. 50-plussers, minima en eenoudergezinnen zijn naar verhouding meer bekend met Koo. Onder inwoners uit de Grootte Wielen is de bekendheid lager dan gemiddeld.

Contact met Koo

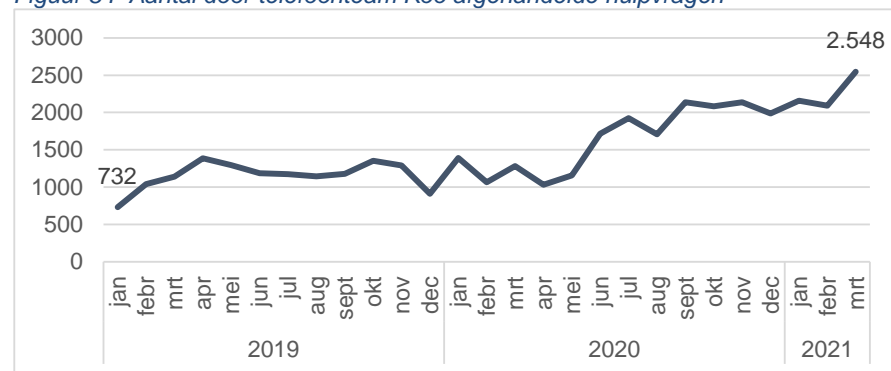
Van degenen die Koo kennen hebben zo'n 4 op de 10 contact gehad met Koo. Ongeveer een kwart bezocht de website en ruim 2 op de 10

belden met Koo. 80% van de mensen die telefonisch contact hadden met Koo is (zeer) tevreden over de dienstverlening (4% ontevreden). Van de bezoekers van de website is 43% (zeer) tevreden. 5% is ontevreden, de rest heeft een neutrale of geen mening¹.

Koo handelt steeds meer hulpvragen af

In maart 2021 handelde het telefoonteam van Koo 2.548 hulpvragen af. Dat zijn er ongeveer twee keer zoveel als een jaar daarvoor. In maart 2020 waren dat er nog 1.282. De hulpvragen komen binnen via telefoon of e-mail.

Figuur 84 Aantal door telefoonteam Koo afgehandelde hulpvragen

Bron: registratiegegevens gemeente

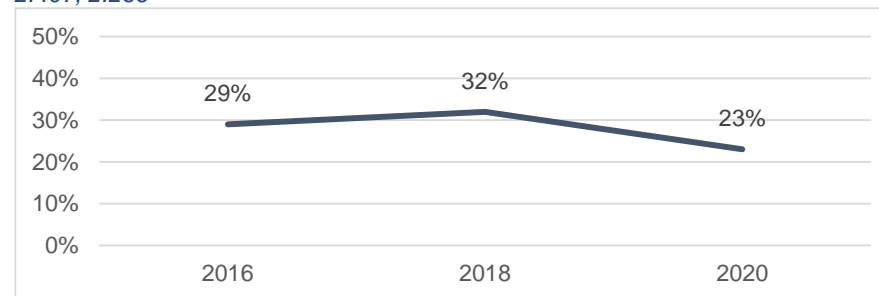
Bekendheid wijkpleinen afgenomen

In 2020 geeft 23% van de inwoners aan dat zij bekend zijn met (één van) de wijkpleinen. Dat is minder dan de jaren daarvoor. Er zijn in totaal negen wijkpleinen in 's-Hertogenbosch. Hier kunnen inwoners binnen lopen met vragen over onder andere zorg, welzijn, inkomen, wonen en mantelzorg. In de wijkpleinen werken vrijwilligers en houden daarnaast verschillende organisaties inloopspreekuur. In de Grote Wielen, Nuland, Vinkel, Engelen en Binnenstad zijn de inwoners naar

¹ Vanwege het lage aantal respondenten dat de vragen over de tevredenheid heeft beantwoord, zijn deze percentages eerder indicatief dan representatief.

verhouding het minst bekend met de wijkpleinen. Ook inwoners van 18-39 jaar zijn hier minder dan gemiddeld bekend mee. 65-plussers en minima zijn er juist meer dan gemiddeld bekend mee.

Figuur 85 Aandeel inwoners dat bekend is met (één van) de wijkpleinen N=2.289; 2.407; 2.266

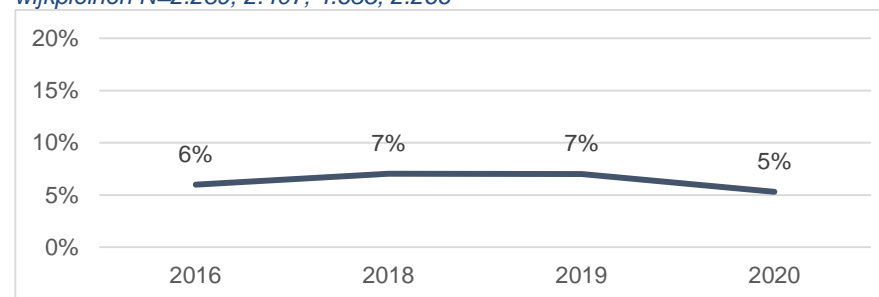

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020, enquête Leefbaarheid 2018 en 2016

In 2020 minder inwoners die gebruik maken van wijkpleinen

In 2020 geeft 5% van de inwoners aan dat zij wel eens gebruik hebben gemaakt van een wijkplein. Het gebruik ligt daarmee iets lager dan voorgaande jaren. In 2020 waren de wijkpleinen vanwege de corona maatregelen (deels) gesloten of alleen op afspraak geopend. Inwoners konden dus tijdelijk minder terecht bij de wijkpleinen.

Figuur 86 Aandeel inwoners dat wel eens gebruik heeft gemaakt van de wijkpleinen N=2.289; 2.407; 4.635; 2.266

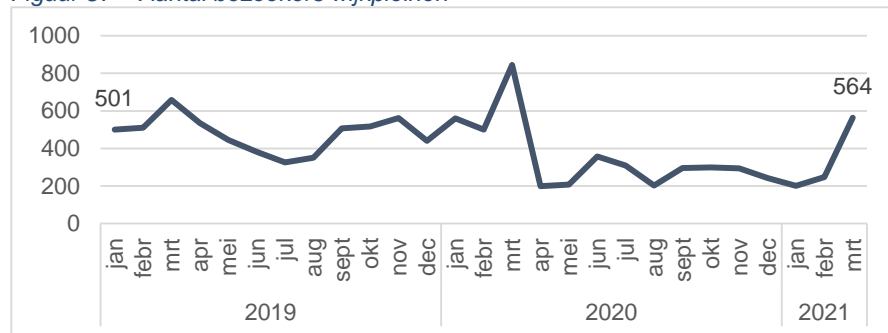

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020, enquête Leefbaarheid 2018 en 2016, enquête Leefbaarheid en Veiligheid 2019

Aantal bezoekers wijkpleinen in 2020 lager dan in 2019

Ook in de bezoekersaantallen van de wijkpleinen zien we vanaf de start van de coronacrisis een daling. In april 2020 kwamen er ruim twee keer minder bezoekers dan een jaar eerder. Daarna zien we een lichte toename, maar de aantallen blijven in heel 2020 lager dan in 2019. In maart is er ieder jaar een piek te zien vanwege de hulp die de wijkpleinen bieden bij het invullen van de belastingpapieren.

Figuur 87 Aantal bezoekers wijkpleinen

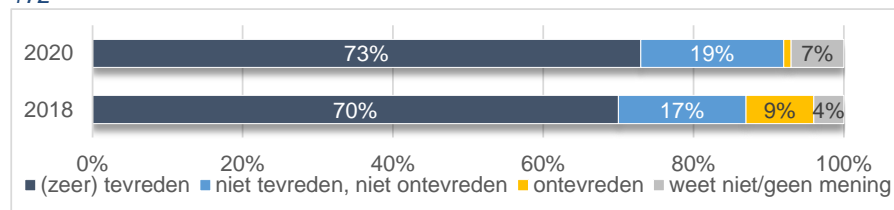

Bron: registratiegegevens wijkpleinen

Meeste mensen tevreden over dienstverlening wijkplein

In 2020 was 73% van de bezoekers (zeer) tevreden over de dienstverlening van het wijkplein. Slechts 1% was ontevreden. Het aandeel mensen dat ontevreden is, is lager dan in 2018.

Figuur 88 Hoe tevreden bent u over de dienstverlening van het wijkplein? N=111, 172

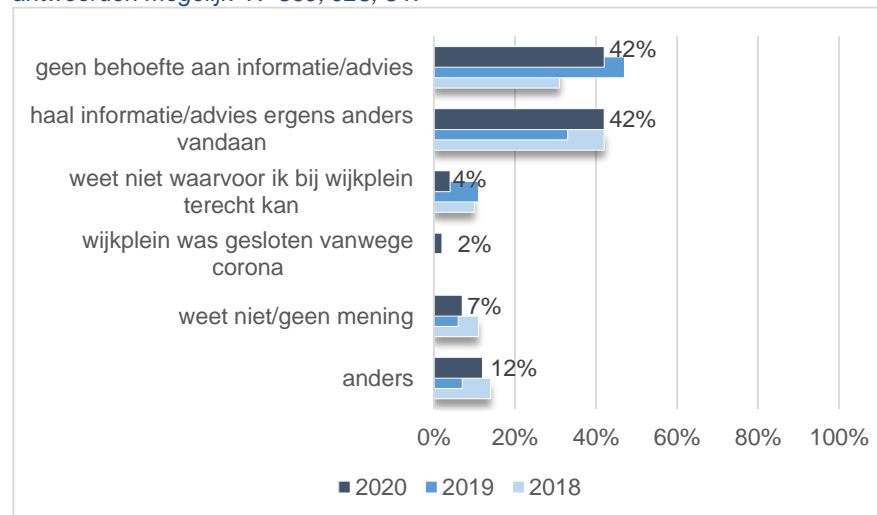

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020, enquête Leefbaarheid 2018

Redenen niet bezoeken wijkplein

Aan de inwoners die geen gebruik hebben gemaakt van een wijkplein, is gevraagd wat hier de reden van is. Zij geven vooral aan dat ze informatie/advies ergens anders vandaan halen of er geen behoefte aan hebben. Beide antwoorden worden door 42% gegeven. Minder dan voorgaande jaren geven mensen aan dat zij niet weten waarvoor ze bij een wijkplein terecht kunnen. 2% geeft aan dat zij geen wijkplein bezochten omdat deze gesloten was vanwege corona.

Figuur 89 Waarom hebt u nooit gebruik gemaakt van een wijkplein? – meer antwoorden mogelijk N=369; 928; 547

Bron: enquête Sport en Welzijn 2020, enquête Leefbaarheid en Veiligheid 2019, enquête Leefbaarheid 2018

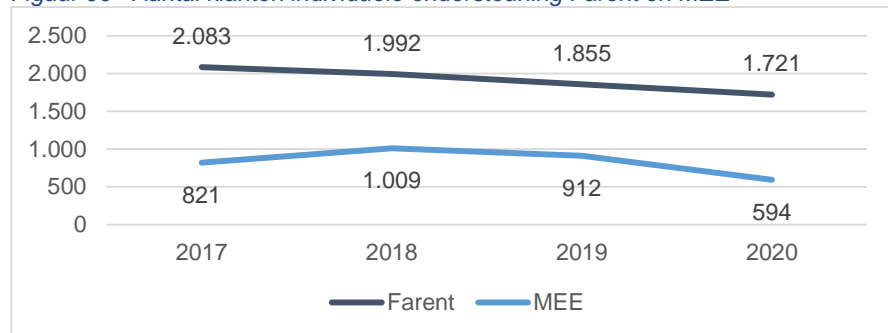
10.2 Basishulp

Basishulp is vrij toegankelijke hulp waar inwoners zonder toegangsbesluit van de gemeente gebruik van kunnen maken. Vanaf 2020 is deze hulp ondergebracht in een meerjarige opdracht van de gemeente aan de gezamenlijke basisondersteuning Farent, MEE, GGD en Humanitas. In de monitor sociaal domein zijn alleen cijfers opgenomen van de basisfuncties maatschappelijk werk Farent en individuele ondersteuning MEE. Daarnaast biedt de basisondersteuning nog vele andere diensten, zoals mantelzorgondersteuning, opbouwwerk, onafhankelijke cliëntondersteuning, thuisadministratie en maatjeshulp.

Minder klanten individuele ondersteuning Farent en MEE

Vanaf 2017 nam het aantal inwoners dat gebruik maakt van algemeen maatschappelijk werk (AMW) van Farent met zo'n 17% af, tot 1.721 in 2020. Ook MEE had in 2020 minder klanten met individuele ondersteuning dan het jaar daarvoor. Dat waren er 594.

Figuur 90 Aantal klanten individuele ondersteuning Farent en MEE

Bron: registraties Farent en MEE

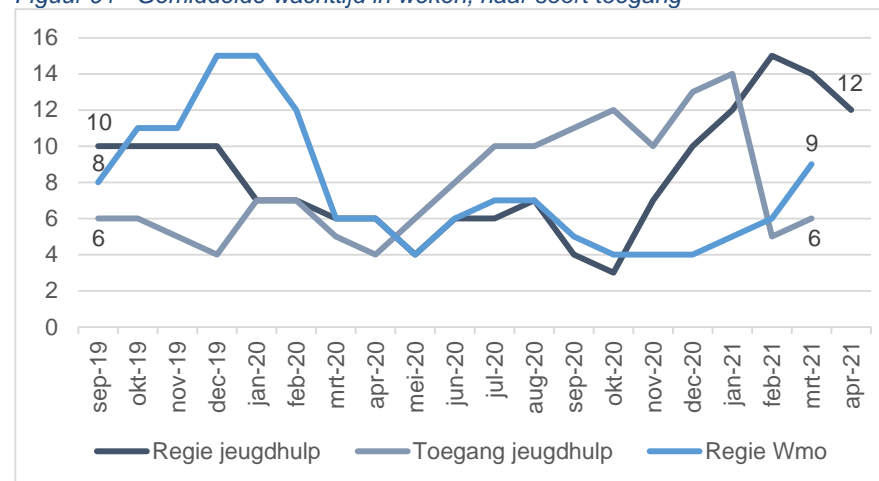
De afname van het gebruik van individuele ondersteuning heeft te maken met een aantal factoren, zoals de komst van Koo, waardoor informatie- en adviesvragen via Koo verlopen. Ook worden de laatste

jaren meer ondersteuningsvragen collectief opgepakt met trainingen en bijeenkomsten of andere lichtere vormen van ondersteuning.

10.3 Wachttijden

De gemeente wil dat inwoners met een hulpvraag zo snel mogelijk worden geholpen. En dat zij nadat ze contact hebben opgenomen met de gemeente maximaal 8 weken moeten wachten tot het eerste gesprek over hun hulpvraag. Spoedeisende situaties worden sowieso direct opgepakt.

Figuur 91 Gemiddelde wachttijd in weken, naar soort toegang

Bron: registraties gemeente

Wachttijden jeugdhulp

De toegang tot jeugdhulp verloopt bij de gemeente via de teams Toegang jeugd en Regie jeugd. Voor sommige hulpvragen is er regie nodig, omdat het gaat over meerdere leefgebieden. Voor deze hulpvragen liep de wachttijd tussen oktober 2020 en februari 2021 op tot gemiddeld 15 weken. Daarna was er weer een lichte daling tot 12

weken eind april. Door werving van extra personeel wordt gewerkt aan het verder terugdringen van de wachttijden. Voor hulpvragen waarbij geen regie nodig is, was de wachttijd in maart 2021 gemiddeld 6 weken. Dit is vergelijkbaar met een jaar eerder, maar een stuk lager dan eind 2020.

Wachttijden Wmo

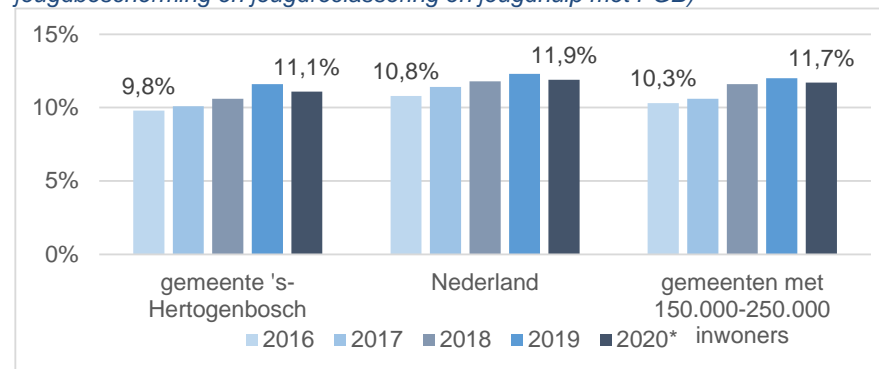
Ook voor de Wmo verloopt de toegang via verschillende teams. De gemiddelde wachttijd voor Regie Wmo lag eind maart 2021 op 9 weken. Dat is hoger dan de maanden daarvoor. Eind 2020 was dit nog 4 weken. Wmo-hulpvragen waarbij geen regie nodig is, worden afgehandeld door het team Toegang Wmo. Hiervoor zijn geen gemiddelde wachttijden bekend. Wel wordt gemonitord wat de maximale wachttijd is. Eind maart 2021 was dit 6,5 week. Dat is minder dan in december 2020. Toen was dit nog 9,5 week. Over heel 2020 was de wachttijd gemiddeld 6 tot 8 weken.

10.4 Jeugdzorg

Gebruik jeugdhulp in 2020 gedaald

Van 2015 tot 2019 steeg het aandeel jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp¹. In de voorlopige cijfers van 2020 zien we voor het eerst een daling. In 2019 maakte 11,6% van de jeugdigen gebruik van jeugdhulp, in 2020 is dat 11,1%. Dezelfde dalende trend zien we landelijk en in de referentiegroep van gemeenten met 150.000-250.000 inwoners. Het aandeel jeugdhulp ligt in 's-Hertogenbosch wel lager dan landelijk en in de referentiegroep.

Figuur 92 Aandeel jeugdigen van 0-17 jaar met jeugdhulp (exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering en jeugdhulp met PGB)

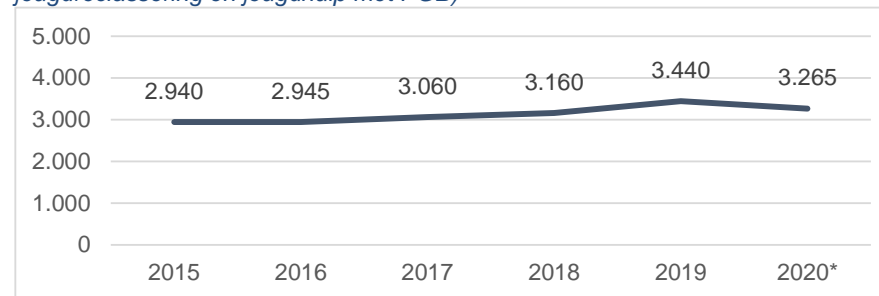

Bron: CBS; *cijfers 2020 zijn voorlopig

In 2020 minder jeugdigen met jeugdhulp

Het aantal jeugdigen met jeugdhulp nam tussen 2019 en 2020 af van 3.440 tot 3.265. Dat is een afname van zo'n 5%. Tot 2019 was er nog sprake van een stijging. Zo'n 250 jeugdigen hebben in 2020 een PGB voor jeugdhulp. Dat is iets minder dan in 2019, toen waren dat er 270. Van 2017 tot 2019 nam dit aantal toe.

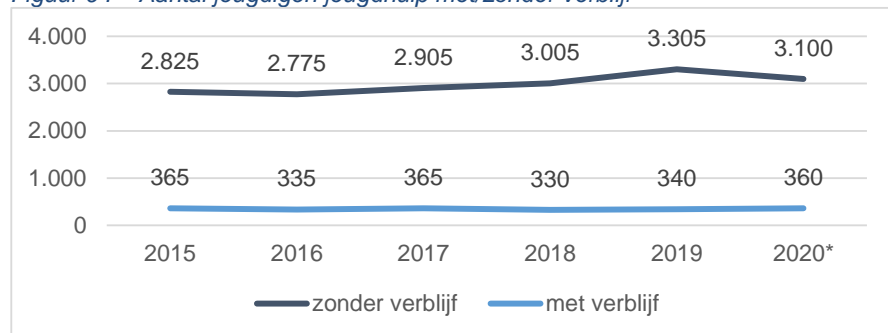
Figuur 93 Aantal jeugdigen met jeugdhulp (exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering en jeugdhulp met PGB)

Bron: CBS; *cijfers 2020 zijn voorlopig

¹ Jeugdhulp in natura, exclusief PGB en jeugdbescherming en jeugdreclassering

Figuur 94 Aantal jeugdigen jeugdhulp met/zonder verblijf

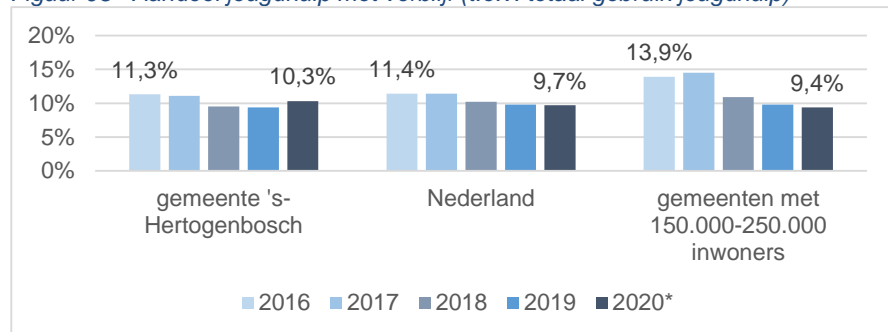

Bron: CBS; *cijfers 2020 zijn voorlopig

Minder jeugdhulp zonder verblijf, meer met verblijf

In 2020 maken 3.100 jeugdigen gebruik van ambulante jeugdhulp. Dat is 6% minder dan in 2019. Het aantal jeugdhulp met verblijf nam in die periode juist licht toe, van 340 jeugdigen in 2019 tot 360 in 2020.

Figuur 95 Aandeel jeugdhulp met verblijf (t.o.v. totaal gebruik jeugdhulp)

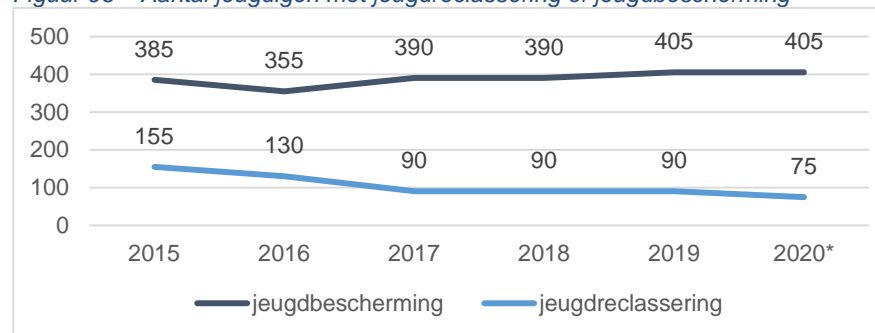

Bron: CBS; * cijfers 2020 zijn voorlopig

Aandeel jeugdhulp met verblijf hoger dan landelijk

Van 2015 tot 2019 was er een dalende trend in het aandeel jeugdhulp met verblijf. In 2020 is dit aandeel gestegen. Volgens de voorlopige cijfers maakt in dat jaar 10,3% van de jeugdigen met jeugdhulp gebruik van jeugdhulp met verblijf. Dat is hoger dan landelijk (9,7%).

Figuur 96 Aantal jeugdigen met jeugdreclassering of jeugdbescherming

Bron: CBS; *cijfers 2020 zijn voorlopig

Minder jeugdigen met jeugdreclassering

In 2020 kregen zo'n 75 jongeren van 12-23 jaar jeugdreclassering. Dat is minder dan de jaren daarvoor. Van 2017 t/m 2019 waren dat er jaarlijks zo'n 90. Het aandeel jongeren met jeugdreclassering is met 0,4% hetzelfde als landelijk en iets lager dan de referentiegroep (0,5%). In 2020 kregen zo'n 405 jeugdigen van 0 t/m 17 jaar jeugdbescherming. Dat is de afgelopen jaren weinig veranderd. Het aandeel jeugdigen met jeugdbescherming ligt in 's-Hertogenbosch met 1,4% wel iets hoger dan landelijk en in de referentiegroep (beide 1,2%).

Meeste ouders vinden dat de jeugdhulp aansluit bij de hulpvraag

Uit het meest recente cliëntervaringsonderzoek jeugdhulp van 2019 blijkt dat 80% van de ouders vindt dat de hulp die hun kind krijgt aansluit bij de hulpvraag. Dat is vergelijkbaar met 2017 (77%). 7% vindt dat de hulp onvoldoende aansluit. 8 op de 10 ouders vinden de kwaliteit van de hulp goed. Ook dat is niet veranderd ten opzichte van 2017.

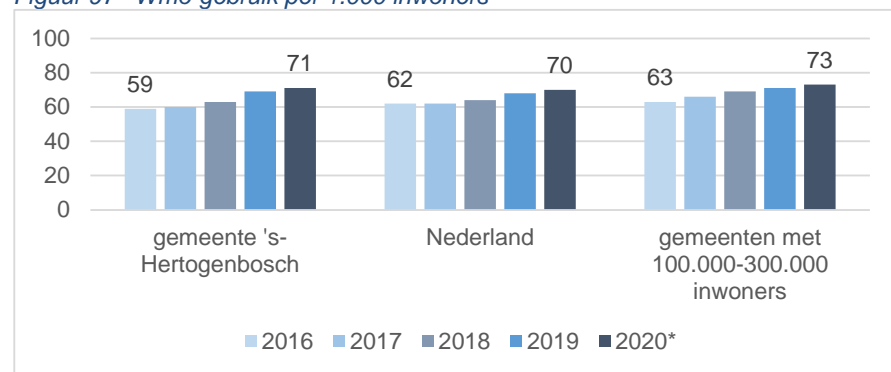
Ouders beoordelen snelheid waarmee hulp is opgestart met 6,2
 De snelheid waarmee de hulp is opgestart wordt door ouders in 2019 beoordeeld met een gemiddeld rapportcijfer 6,2. Ongeveer een derde gaf een onvoldoende hiervoor.

10.5 Wmo

Gebruik Wmo laatste jaren toegenomen

Volgens de voorlopige cijfers van 2020 maken in dat jaar 71 van de 1.000 inwoners gebruik van een Wmo-voorziening. Daarmee ligt het Wmo-gebruik in 's-Hertogenbosch iets hoger dan landelijk, maar lager dan in de groep gemeenten met 100.000-300.000 inwoners. Vanaf 2016 neemt het Wmo-gebruik toe. Deze ontwikkeling zien we in 's-Hertogenbosch, maar ook landelijk en in de referentiegroep.

Figuur 97 Wmo-gebruik per 1.000 inwoners

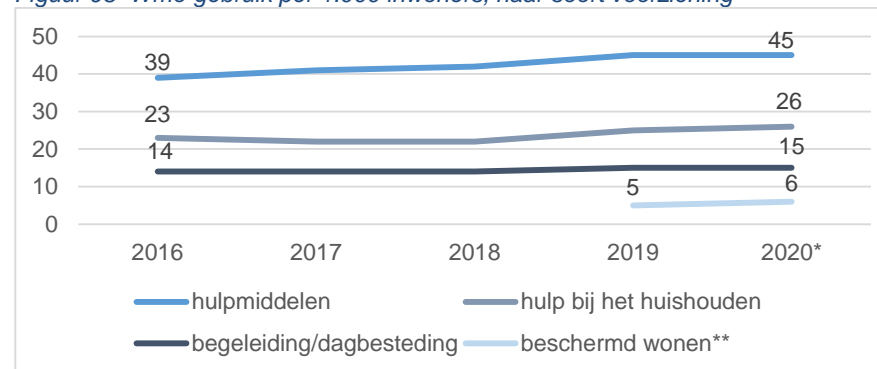
Bron: CBS en waarstaatjegemeente.nl; *2020 zijn voorlopige cijfers

Vooraf gebruik hulp bij het huishouden en hulpmiddelen nam toe

Hulpmiddelen zijn de meest gebruikte Wmo-voorzieningen. Het gaat dan om woningaanpassingen, rolstoelen en vervoersvoorzieningen. In 2020 maakten 45 op de 1.000 inwoners hier gebruik van. In 2016 waren dat er nog 39 op de 1.000. Ook voor hulp bij het huishouden is

er een toename, van 23 op de 1.000 in 2016 naar 26 op de 1.000 in 2020.

Figuur 98 Wmo-gebruik per 1.000 inwoners, naar soort voorziening

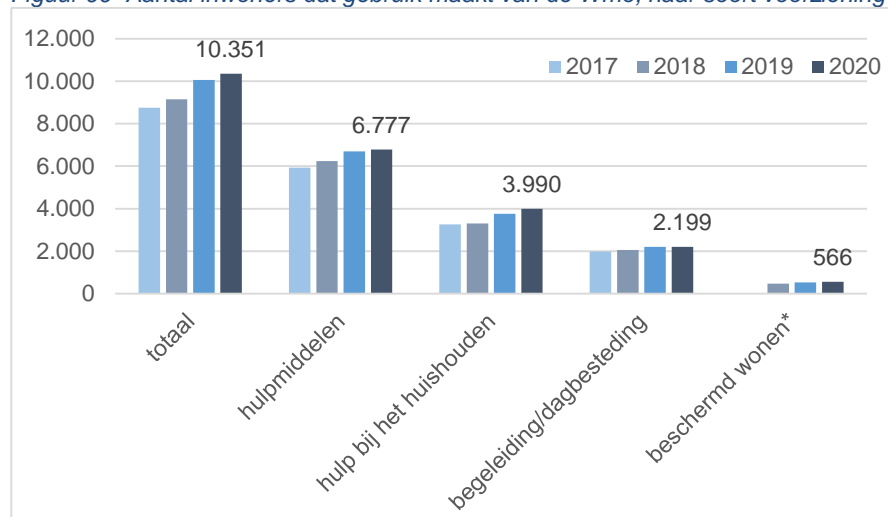
Bron: CBS; *2020 zijn voorlopige cijfers **bij beschermd wonen gaat het over 's-Hertogenbosch als centrumgemeente

Voor hulpmiddelen is het gebruik in 's-Hertogenbosch iets hoger dan landelijk en in de groep gemeenten met 100.000-300.000 inwoners. Voor begeleiding/dagbesteding en hulp bij het huishouden is dit juist lager.

Ruim 10.000 inwoners maken gebruik van de Wmo

In 2020 maakten 10.351 inwoners gebruik van de Wmo. In de eerste helft van 2020 was er een lichte daling van het aantal Wmo-gebruikers, maar vanaf het derde kwartaal nam dit weer toe en lag eind 2020 hoger dan eind 2019. Er was vooral een toename van het gebruik van hulp bij het huishouden. In 2020 maakten bijna 4.000 inwoners hier gebruik van. Dat is zo'n 6% meer dan in 2019.

Figuur 99 Aantal inwoners dat gebruik maakt van de Wmo, naar soort voorziening

Bron: arrangementenmonitor en jaarrapportages RIOZ beschermd wonen; *cijfers beschermd wonen zijn exclusief de regio

Meeste Wmo-cliënten vinden ondersteuning passen bij hulpvraag

In het meest recente cliëntervaringsonderzoek van 2020 geeft 85% van de Wmo-cliënten aan dat zij vinden dat de ondersteuning past bij hun hulpvraag. 7% is het daar niet mee eens. Cliënten zijn hierover in 2020 positiever dan in 2016. In 2020 was 78% van de cliënten (zeer) tevreden over de snelheid waarmee de hulp werd geregeld. 12% was hierover ontevreden. Het gaat over de tijd tussen het eerste contact met de gemeente en het moment dat de hulp is geregeld.

Gemiddeld rapportcijfer Wmo-ondersteuning: 7,8

Cliënten geven in 2020 gemiddeld een 7,8 voor de ondersteuning die zij krijgen via de Wmo. 5% gaf hier een onvoldoende voor. Het gemiddelde rapportcijfer is in 2020 iets hoger dan in 2017. Toen was het een 7,5.

11. Meer informatie

De monitor sociaal domein biedt inzicht in de trends en ontwikkelingen op hoofdlijnen in de volle breedte van het sociaal domein. Voor verdere verdieping kunnen onderliggende monitors worden geraadpleegd. Op deze pagina zijn de links naar deze monitors opgenomen. De rapporten van de afdeling Onderzoek & Statistiek zijn ook te vinden op www.s-hertogenbosch.nl/o&s

Gezondheid

- www.brabantscan.nl voor cijfers van de verschillende monitors van de GGD

Opgroeien en talentontwikkeling

- Rapport opvoeding en opgroeien 2019, gemeente 's-Hertogenbosch
- Rapport jongerenonderzoek 12-24 jaar 2019, gemeente 's-Hertogenbosch

Wonen en zorg

- Woonwensenonderzoek 2019, gemeente 's-Hertogenbosch

Armoede en schulden

- Monitor armoede en schulden 2021, gemeente 's-Hertogenbosch
- Digipanel schulden 2021, gemeente 's-Hertogenbosch

Zorggebruik

- Zorgmonitor mei 2021, gemeente 's-Hertogenbosch
- Cliëntervaringsonderzoek jeugdhulp 2019, gemeente 's-Hertogenbosch
- Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020, gemeente 's-Hertogenbosch

Corona

- Digipanel maatschappelijke gevolgen corona, januari 2021, gemeente 's-Hertogenbosch